

СЛУЖБ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Службени лист на
Македонија

1991 Скопје
бр 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски, односно хрватскохрватски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазици — Огласи според тарифата — Жиро-сметка кај Службата на општественото книговодство 60802 607 1125

Четврток, 4 април

БЕЛГРАД

БРОЈ 21

ГОД. XXIX

Претплата за 1973 година изнесува 270 динари — Редакција Улица Јована Ристика бр 1 Пошта факс 226 — Телефон централа 650-155 Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732. Комерцијален сектор 651-671; телекс 11756

290.

Врз основа на Уставниот амандман XXXVI, точка 3 потточка 9, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, на седницата од 5 април 1973 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА УСТАНОВУВАЊЕ ФУНКЦИЈА НА СОВЕТНИК НА ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА ПРАШАЊАТА НА ДРЖАВНАТА БЕЗБЕДНОСТ

1. Се установава функција на советник на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за прашањата на државната безбедност (во понатамошниот текст: советникот на Претседателството)

2. Советникот на Претседателството ги врши стручните и советодавните работи од делокругот на Претседателството во областа на државната безбедност.

3. Во вршењето на своите работи советникот на Претседателството е самостоен и за својата работа одговара пред Претседателството.

4. Советникот на Претседателството го именува и го разрешува од должноста Претседателството.

5. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето

Бр 0-6/73

5 април 1973 година
Белград

Потпретседател на
Претседателството
на СФРЈ,
Рато Дуговиќ, с. р.

291.

Врз основа на член 31 став 1, во врска со член 23 став 2 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА УРЕДБАТА ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА СПОГОДБИТЕ ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНИТЕ ЦЕНИ НА ПРОИЗВОДИТЕ И УСЛУГИТЕ

Член 1

Во Уредбата за начинот и постапката за склучување на спогодбите за промена на затечените цени на производите и услугите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/72) во член 5 став 1 по точка 4 се додава нова точка 4а, која гласи:

„4а) за лекови од домашно производство — производителите, а за увезени лекови — трговските претпријатија што вршат промет на лекови на големо (увозници), заедниците на здравственото осигурување и заедниците на здравствените работни организации;“.

Член 2

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 120

4 април 1973 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Џемал Биџиќ, с. р.

292.

Врз основа на член 30 став 4 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА УРЕДБАТА ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ОПШТЕСТВЕНИ ДОГОВОРИ ЗА ЦЕНИ

Член 1

Во Уредбата за начинот и постапката за склучување на општествени договори за цени („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/72) во член 3 по став 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Во склучувањето на општествениот договор за цените на лековите учествуваат и Сојузот на заедниците на здравственото осигурување на Југославија и Сојузот на заедниците на здравствените работни организации на Југославија“

Досегашните ст. 2 до 4 стануваат ст. 3 до 5.

Член 2

Оваа уредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 126

4 април 1973 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Џемал Биџиќ, с. р.

293.

Врз основа на член 6 став 3 од Законот за посебните услови за одобрување инвестициони кредити („Службени лист на СФРЈ“, бр. 71/72), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ОДРЕДУВАЊЕ НА ОБЈЕКТИТЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА

1. Како објекти на инфраструктурата за кои банките не можат да одобруваат кредити ако ин-

веститори или соинвеститори на тие објекти се општествено-политички засадници или други корисници на општествени средства надвор од стопанството (член 6 став 1 од Законот за посебните услови за одобрување инвестициони кредити), се сметаат следните објекти:

а) сообраќајни објекти, и тоа:

1) јавни патишта (од I, II, III и IV ред), шумски патишта и улици;

2) полетно-слетни патеки, рулни патеки, платформи и други површини на аеродром одредени за полетување, слетување, движење и престој на воздухоплови (маневарски површини);

3) тунели и галерии (освен кај хидроелектрани): тунели и галерии за железнички пруги, тунели и галерии на јавни патишта;

4) мостови, вијадукти и надвозници: железнички и друмски мостови, надвозници и подвозници на јавни патишта и столбови за заеднички железничко-друмски мостови;

5) железнички пруги: горни и долни строј на пругата, опрема на пругата (SS и TT уреди) и контактни мрежи на железничките пруги со електрична влеча;

6) трамвајски пруги: подлога и шини за трамвајски колосек, трамвајска контактна мрежа, тролејбуска контактна мрежа, изградени столбови и свртници, крстози од олучести шини за вкрстување и комплетни електрични преклопни уреди за свртници;

7) оперативни брегови, лукобрани и оперативни површини во луки; ископ на лучки базен (багерување), како и други објекти на сообраќајната инфраструктура што ја сочинуваат луката, како што се: пруга пат, водовод, канализација, електромрежа и сл.;

8) оперативни брегови и оперативни површини во пристаништа: вертикален и полувертикален брег (кеј) кос и полукоз брег (кеј) и оперативни површини;

б) објекти на електроенергетските преноси, TT-арски и SS-линии, и тоа:

1) далеководи: спроводници и земјоводи;

2) друга електроенергетска мрежа (градежен дел): нисконапонска мрежа со улично осветление и без улично осветление, развод на низок напон и кабелски вод на јака струја;

3) TT-линии, кабли и кабелска канализација: воздушни TT-линии, кабли, кабелска канализација и V. F. телефонски кабел;

4) SS-линии и SS-канализации;

5) антенски столбови, антениски водови и кабли и други објекти на електроенергетски преноси и врски;

в) други транспортни објекти, и тоа:

1) нафтоводи, гасоводи и пароводи;

2) висечки и верижни жичници;

3) дековилски колосеци: колосеци на дневни копови (од сите растојанија) и колосеци за пилаански вагонетки;

г) згради на општествениот стандард, и тоа:

1) во областа на образованието, згради за: основни училишта, училишта за квалификувани работници, технички и други училишта за стопанството и општествените служби, гимназии и средни стручни училишта, виши и високи школи и факултети и други школи (специјални училишта за образование на возрасни, училишта за дополнително образование и др.);

2) во областа на научната дејност, згради за: академии на науките и уметностите и научни установи, институти и заводи за унапредување на одделни производствени и други дејности;

3) во областа на културно-просветна дејност, згради за: музеи, архиви, збирки и галерии, зоолошки и ботанички градини, заводи за заштита на културните споменици и на природните знаменитости, реставраторски заводи, центри за култура, работнички и народни универзитети, библиотеки и читалници, домови на културата и за други културно-просветни установи;

4) во областа на уметничко-забавната дејност, згради за: театарско-сценски установи; филхармонии; симфониски, камерни и забавни оркестри; ансамбли на народни игри; претпријатија за прикажување на филмови (кина); радиодифузни и телевизиски станици и за други уметничко-забавни установи;

5) во областа на здравствената дејност, згради за: амбулантно-поликлинички и диспанзерски установи, болнички (стационарни) установи, хигиенски и противепидемиски установи, медицински центри, здравствени заводи и институти, природни лекувалишта и закрепнувалишта и за аптеки;

6) во областа на социјалната заштита, згради за: дневен престој и слободни активности на деца (јаслички, дневни домови, забавишта, пионерски домови и сл.); домови за деца без родителска грижа, инвалидни и воспитно запустени деца и младина; ученички и студентски домови (за средноучилишна младина, ученици во стопанството и студенти); кабилитација и рехабилитација; социјална заштита на возрасни лица и други згради на социјална заштита (прифатилишта, центри за социјална работа, психолошки советувалишта и сл.);

7) во областа на физичката култура: спортски терени, пливачки базени и гледалишта — трибини;

8) во областа на комунална дејност: водовод, канализација, паркови, градски, зелени површини и сл.;

д) водостопански објекти, и тоа: регулација на реки, заштита од поплави, заштита од ерозии и уредување на порои вклучувајќи и биолошки работи (подигање на насади — пошумување), одводнување на земјиште, наводнување на земјиште, заеднички и други објекти на водостопанството.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 116

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Председател,
Џемал Биџиќ, с. р.

294.

Врз основа на член 16 став 2 од Законот за здравствената исправност на животните намирници и на предметите од општа употреба („Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/72), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ВИСОЧИНАТА НА НАДОМОСТОКОТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ЗДРАВСТВЕН ПРЕГЛЕД НА ЖИВОТНИТЕ НАМИРНИЦИ И НА ПРЕДМЕТИТЕ ОД ОПШТА УПОТРЕБА ШТО СЕ УВЕЗУВААТ

1. За здравствен преглед на животните намирници и на предметите од општа употреба што се врши во постапката на здравствен надзор при нивното увезување, увозникот плаќа надоместок, и тоа:

1) за денковни пратки:

а) за пратки до 3 денка — 20 динари за еден денк;

б) за истородни пратки над 3 денка — 40 динари за една пратка;

в) за разнородни пратки над 3 денка — 40 динари за секој вид пратка;

2) за вагонски и камионски пратки и за пратки во камионски приколки, без оглед на тежината на пратката — 40 динари по превозно средство (вагон, камион, приколка);

3) за бродски пратки:

а) за пратки од 10 тони — 80 динари за секој вид пратка;

б) за пратки над 10 до 1.000 тони — 15 динари за секои 10 тони;

в) за пратки над 1.000 тони — 10 динари за секои 10 тони;

4) за преглед на остатоци од товари по чистење на брод односно шлеп — 200 динари по брод односно шлеп.

2. Ако прегледот се врши ноќе или вон редовното работно време на санитарниот инспектор, износите на надоместоците од точка 1 на оваа одлука се зголемуваат за 25%.

Како преглед ноќе се подразбира преглед што санитарен инспектор го врши од 19 до 6 часот од 1 април до 31 октомври односно од 17 до 7 часот од 1 ноември до 31 март.

3. Ако увозникот навремено не ги приготви животните намирници или предметите од општа употреба за преглед по поднесената пријава за пристигањето на пратката, а санитарниот инспектор што го врши здравствениот преглед излезе на местото на истоварот во одреденото време, увозникот е должен на име денгуба на санитарниот инспектор да плати износ од 10 динари по час.

4. Износите на надоместоците од точ. 1 до 3 на оваа одлука се уплатуваат во корист на буџетот на Федерацијата.

5. Со денот на владувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за височината на надоместоците за вршење здравствени прегледи при увозот на прехранбени производи и предмети за општа употреба и за начинот на потрошокот на средствата остварени со вршење на здравствените прегледи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/65 и 4/70).

6. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 117

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Џемал Биедиќ, с. р.

295.

Врз основа на член 31 став 1, во врска со член 28 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА МАКСИМИРАЊЕ НА ЦЕНИТЕ ЗА СИТЕ ПРОИЗВОДИ И УСЛУГИ

1. Во Одлуката за максимирање на цените за сите производи и услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 8/73 и 17/73) по точка 1б се додава нова точка 1в, која гласи:

„1в Одредбите на оваа одлука не ќе се применуваат врз цените за спомен-златниците за изградбата на Његошевиот мавзолеј и за изградбата на Спомен-домот во Кумровец, туку тие цени можат да се формираат според условите на пазарот.“

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 118

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Џемал Биедиќ, с. р.

296.

Врз основа на чл. 27 и 31 од Законот за општествена контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/72 и 35/72), во врска со точка 1 од Одлуката за утврдување на основните земјоделски производи што се сметаат како земјоделски производи од интерес за целата земја („Службен лист на СФРЈ“, бр. 40/72), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА МИНИМАЛНАТА ОТКУПНА ЦЕНА ЗА ШЕКЕРНАТА РЕПА ОД РОДОТ НА 1973 ГОДИНА

1. Организациите на здружениот труд што се занимаваат со производство на шеќер (фабриките на шеќер) ќе ја купуваат шеќерната репа од родот на 1973 година од организациите на здружениот труд што произведуваат или откупуваат шеќерна репа од индивидуални производители (во натамошниот текст: организациите) по цена која не може да биде пониска од 0,37 динари за еден килограм.

Организациите, при договарањето на откупот на шеќерната репа од индивидуални земјоделски производители можат да засметуваат за трошоците на договарањето на откупот најмногу 0,023 динари за еден килограм шеќерна репа.

Фабриките на шеќер ќе го договараат со организациите купувањето на шеќерна репа, по правило, по дигестија. Во тој случај цената од став 1 на оваа точка важи за шеќерна репа со дигестија од 15,5%. За секој цел процент на поголема или помала дигестија од 15,5% цената се зголемува односно се намалува за 0,0224 динари за еден килограм, со тоа што дропките се земаат предвид.

2. Цената од точка 1 на оваа одлука важи за чиста шеќерна репа по одбивање на тежината на туѓи примеси, земја и неисправно одрежани глави, лисје, жилички и опавчиња, франко натоварна станица во местото на организацијата а по избор на купувачот, при железничка, бродска односно камионска рампа кеј или дигалка, приготвено за натовар во превозно средство.

3. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за минималната откупна цена за шеќерна репа од родот на 1973 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 70/72).

4. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 119

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Џемал Биедиќ, с. р.

297.

Врз основа на член 36, во врска со член 45 од Законот за девизно рабство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 36/72 и 71/72) и член 95 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65, 28/66, 54/67, 15/71, 29/71 и 26/72), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА УСЛОВИТЕ И НАЧИНОТ ЗА ПЛАЌАЊЕ И НАПЛАТУВАЊЕ ВО РАБОТИТЕ НА ПОСРЕДУВАЊЕ ВО НАДВОРЕШНОТРГОВСКИОТ ПРОМЕТ

1. Како работи на посредување во надворешнотрговскиот промет, во смисла на оваа одлука, се подразбира:

1) вршење работи на меѓународното трговско посредување, и тоа: увоз на стоки заради повторен извоз во непроменета или битно непроменета состојба; купување и увоз на стоки од странство и извоз во странство на стоки во иста количина и од ист тарифен став (рампласман); купување на стоки во Југославија и во странство, нивно преместување во домашни царински складови и продажба во странство во непроменета состојба; купување на стоки во странство и нивна непосредна продажба во странство и посредување во пласирањето на странски стоки на други странски пазари;

2) купување во странство на стоки заради индустриска преработка, доработка и обработка во домашни производствени организации на здружениот труд, како и плаќање услуги за доработка, преработка и обработка на тие стоки.

2. Работите од точка 1 на оваа одлука основните организации на здружениот труд регистрирани за работите на посредување во надворешнотрговскиот промет можат да ги вршат врз основа на одобрение од Народната банка на Југославија, која е должна од Сојузниот секретаријат за надворешна трговија претходно да прибави мислење за тоа дека вршењето на тие работи е согласно со трговските договори склучени помеѓу Југославија и други земји.

Ако Народната банка на Југославија во рок од 15 дана од денот на поднесувањето на барањето за издавање на одобрение не донесе решение, ќе се смета дека барањето одобрение го дала.

3. Организациите на здружениот труд од точка 2 на оваа одлука, по исклучок, врз основа на одобрението од Народната банка на Југославија можат да вршат финансиски трансакции, како што се конверзии, арбитражи, преземање наплата во одредени девизи при соодветно плаќање во девизи што се од значење за одржување на ликвидноста во меѓународните плаќања и сл.

4. Плаќањето на стоките и услугите за кои е добиено одобрение во смисла на точка 2 на оваа одлука, организациите на здружениот труд од таа точка го вршат со средствата од своите девизни сметки, со девизите купени кај овластените банки или, по исклучок, со девизите прибавени по пат на странски кредити.

Девизите остварени со вршење на работите од точка 1 на оваа одлука им се враќаат на изворите од кои се употребени, во истиот износ, а врз разликата помеѓу остварените и вратените девизи организацијата на здружениот труд има право да пресмета дел од девизите во смисла на член 39 од Законот за девизно работење. Ова право организациите на здружениот труд од точка 2 на оваа одлука го имаат и во поглед на користењето на разликата остварена по работите од точка 3 на оваа одлука.

5 Технички упатства за спроведување на оваа одлука дава Народната банка на Југославија.

6. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 121

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Џемал Биедиќ, с. р.

298.

Врз основа на член 2 став 6 од Законот за утврдување и пресметување на вкупниот приход и доход во основните организации на здружениот труд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/72), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА ЛИЧНИТЕ И ДРУГИТЕ ИЗДАТОЦИ ШТО ПРЕТСТАВУВААТ НАДОМЕСТОК НА ТРОШОЦИТЕ НА РАБОТЕЊЕТО КОИ СЕ НАМИРУВААТ ОД ВКУПНИОТ ПРИХОД НА ОСНОВНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД

1. Во Одлуката за личните и другите издатоци што претставуваат надоместок на трошоците на работењето кои се намируваат од вкупниот приход на основната организација на здружениот труд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/73), точка 3 се менува и гласи:

„3. Издатоците за превоз на работниците и на другите лица за целите наведени во точка 2 под 1 до 5 на оваа одлука, од вкупниот приход на основната организација на здружениот труд можат да се исплатуваат до височината утврдена со општествениот договор односно со самоуправниот спогодба склучена врз основа на општествениот договор.“

Ако со општествениот договор не е одредена височината на издатоците за превозот на работниците и на другите лица, исплатата на тие издатоци од вкупниот приход на основната организација на здружениот труд може да се врши до височината на цената на превозот со јавни превозни средства, според критериумите утврдени со општиот акт на основната организација на здружениот труд.

Височината на надоместоците и начинот на давањето на надоместоците за целите наведени во точка 2 под 6 до 8 на оваа одлука, се утврдуваат со општиот акт на основната организација на здружениот труд, донесен врз основа на општествениот договор и самоуправниот спогодба.“

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 122

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Џемал Биедиќ, с. р.

299.

Врз основа на член 37д став 2 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65, 28/66, 54/67, 15/71, 29/71 и 26/72), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ И РАСПРЕДЕЛБА НА ГЛОБАЛНАТА ДЕВИЗНА КВОТА ЗА УВОЗ НА СТОКИ ЗА ЛИЧНА ПОТРОШУВАЧКА ВО 1972 ГОДИНА

1. Во Одлуката за утврдување и распределба на глобалната девизна квота за увозот на стоки за лична потрошувачка во 1972 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/72, 39/72 и 63/72) точка 12 се менува и гласи:

„12. Неискористените девизи на глобалната девизна квота за увоз на стоки за лична потрошувачка“

ка во 1972 година можат да се користат до 30 јуни 1973 година.“

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 123

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Џемал Биедиќ, с. р.

300.

Врз основа на член 18 од Законот за книговодството на организациите на здружениот труд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 48/68, 56/69 и 71/72), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ПОСЕБНИОТ ОСНОВЕН КОНТЕН ПЛАН И ЗА ПОСЕБНИТЕ ОБРАСЦИ НА БИЛАНСОТ ЗА ЗАЕДНИЦИТЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ И НИВНИОТ СОЈУЗ

1. Минимумот на единствени сметки што ги водат заедниците на пензиското и инвалидското осигурување (во понатамошниот текст: заедниците) се утврдува со посебниот Основен контент план за заедниците на пензиското и инвалидското осигурување и нивниот сојуз, кој е отпечатен кон оваа одлука и е нејзин составен дел.

2. Состојбата на средствата и на нивните извори, како и резултатите на работењето за деловната година, заедниците ги утврдуваат со завршната сметка, на обрасците кои се отпечатени кон оваа одлука и се нејзин составен дел.

3. Заедниците ѝ доставуваат на Службата на општественото книговодство податоци од точка 2 на оваа одлука согласно со одредбите на член 13 од Законот за книговодството на организациите на здружениот труд.

4. Работните заедници во заедниците водат книговодство за своето работење, составуваат периодични пресметки и завршна сметка според одредбите на Законот за книговодството на организациите на здружениот труд.

5. Се овластува сојузниот секретар за финансии, по потреба, да ја пропише содржината на одделните сметки во Основниот контент план за заедниците на пензиското и инвалидското осигурување и нивниот сојуз и содржината на одделните позиции во посебните обрасци на билансот за заедниците и нивниот сојуз.

6. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за посебниот Основен контент план и за посебните обрасци на билансот за заедниците на социјалното осигурување односно заедниците на здравственото осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 8/71).

7. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 јануари 1973 година.

Р. п. бр. 124

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Џемал Биедиќ, с. р.

ОСНОВЕН КОНТЕН ПЛАН ЗА ЗАЕДНИЦИТЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ И НИВНИОТ СОЈУЗ

Класа 0: Средства на резервата, средства на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди, средства за помагање на закрепнувањето на пензионерите и други издвоени средства

- 03 — Средства на резервата
 - 030 — Парични средства на резервата
- 04 — Средства на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 040 — Парични средства на фондот
 - 041 — Инвестиции во тек
 - 049 — Други средства на фондот
- 06 — Наменски средства за помагање на закрепнувањето на пензионерите и други издвоени средства
 - 060 — Парични средства за помагање на закрепнувањето на пензионерите
 - 069 — Други издвоени парични средства

Класа 1: Финансиски и пресметковни средства

- 10 — Парични средства
 - 100 — Жиро-сметка
 - 101 — Благајна
 - 108 — Други парични средства
 - 109 — Преодно konto
- 12 — Обврзници на пресметаниот и уплатениот придомес за пензиското и инвалидското осигурување
 - 120 — Организации на здружениот труд од стопански дејности
 - 121 — Организации на здружениот труд од стопански дејности — по извршни платни налози
 - 122 — Организации на здружениот труд вон од стопанските дејности и државни органи
 - 123 — Организации на здружениот труд вон од стопанските дејности и државни органи — по извршни платни налози
 - 125 — Приватни работодавци
 - 126 — Земјоделци
 - 127 — Лица што се занимаваат со самостојни професии
 - 128 — Други обврзници
 - 129 — Пресметани и уплатени придонеси
- 13 — Побарувања од општествено-политичките заедници
 - 130 — Побарувања од општини
 - 131 — Побарувања од автономни покраини
 - 132 — Побарувања од републики
 - 135 — Побарувања од федерацијата
- 14 — Разни побарувања
 - 140 — Депозити кај овластени органи и организации
 - 141 — Побарувања од заеднички вложувања
 - 142 — Побарувања од работни заедници
 - 145 — Побарувања за надоместок на штета и за неправилни исплати
 - 146 — Пресметани побарувања за надоместок на штета и за неправилни исплати
 - 147 — Други побарувања
 - 148 — Сомнителни и спорни побарувања
 - 149 — Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања
- 16 — Односи со заедниците, со сојузот на заедниците, со работните заедници во заедниците на пензиското и инвалидското осигурување и други деловни односи
 - 160 — Заедници на пензиското и инвалидското осигурување
 - 161 — Работни заедници во заедниците на пензиското и инвалидското осигурување и нивниот сојуз

- 163 — Сојуз на заедниците на пензиското и инвалидското осигурување на Југославија
- 164 — Заедници на здравственото осигурување
- 166 — Сојузи односно заедници на здравственото осигурување и реосигурување
- 168 — Други деловни односи
- 17 — Вложени средства
 - 170 — Орочени средства
 - 171 — Други пласмани на средства
 - 174 — Кредити за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 175 — Аванси
 - 179 — Други кредитни односи
- 18 — Непокриена загуба
 - 180 — Непокриена загуба
 - 181 — Непокриена загуба од поранешните години
 - 185 — Загуба покриена со санационен кредит
 - 188 — Загуба покриена од други извори со обврска за враќање
- 19 — Активни временски разграничувања
 - 190 — Активни временски разграничувања

Класа 2: Текзови обврски

- 22 — Добавувачи
 - 220 — Добавувачи во земјата
 - 221 — Добавувачи во странство
 - 222 — Добавувачи на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 228 — Други добавувачи
- 23 — Договорни обврски
 - 230 — Камата на кредити
 - 231 — Обврски од заеднички вложувања
 - 237 — Придонес на Сојузот на заедниците на пензиското и инвалидското осигурување на Југославија
 - 238 — Други договорни обврски
- 24 — Законски обврски
 - 240 — Придонес за здравствена заштита на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 245 — Придонес за додатокот на деца на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 246 — Придонес за непосредна детска заштита
 - 247 — Средства издвоени за станбена изградба на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 248 — Други законски обврски
- 28 — Други разни обврски
 - 280 — Обврски спрема работната заедница
 - 288 — Други разни обврски
- 29 — Пасивни временски разграничувања
 - 290 — Пасивни временски разграничувања

Класа 4: Расходи на заедниците на пензиското и инвалидското осигурување

- 40 — Пензии, парични надоместоци за случај на телесно оштетување и додатоци на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 400 — Старосни пензии
 - 401 — Инвалидски пензии (со додаток на инвалидност)
 - 402 — Привремени инвалидски пензии
 - 403 — Семејни пензии
 - 404 — Парични надоместоци за случај на телесно оштетување
 - 405 — Додаток за помош и нега на трудови инвалиди
 - 406 — Додаток за помош и нега на слепи работници

- 407 — Заштитен додаток на старосни пензионери
- 408 — Заштитен додаток на инвалидски пензионери
- 409 — Заштитни додаток на семејни пензионери
- 43 — Пензии, парични надоместоци за случај на телесно оштетување и додатоци на пензионерите и трудовите инвалиди — исплатени на уживатели што живаат во странство
 - 439 — Пензиски и инвалидски примања исплатени на уживатели што живеат во странство
- 46 — Парични надоместоци и други трошоци во врска со рехабилитација и вработување на трудови инвалиди
 - 460 — Надоместоци во врска со рехабилитација
 - 461 — Надоместоци до стапување на соодветна работа
 - 462 — Надоместоци поради вработување со скратено работно време
 - 463 — Надоместоци поради помал личен доход на друга работа
 - 464 — Трошоци за професионална рехабилитација во посебни установи
 - 465 — Трошоци за професионална рехабилитација на деца
 - 466 — Надоместок на патни трошоци и дневници
 - 469 — Инвестиции за рехабилитација и вработување на трудови инвалиди
- 47 — Придонеси на исплатени пензии, додатоци и надоместоци
 - 470 — Придонес за здравствена заштита
 - 471 — Придонес за додатокот на деца
 - 472 — Придонес за непосредна детска заштита
 - 475 — Средства издвоени за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
 - 479 — Други придонеси и надоместоци
- 48 — Трошоци во врска со спроведувањето на пензиското и инвалидското осигурување
 - 480 — Трошоци на самоуправните органи
 - 481 — Придонес на сојузот на заедниците
 - 482 — Надоместок за работата на работната заедница за работите што таа ги врши за сметка на заедницата
 - 483 — Трошоци за студиски и научноистражувачки работи
 - 484 — Трошоци на паричниот и платниот промет
 - 485 — Поштенски трошоци во врска со дознаки
 - 486 — Камати и провизии по кредити
 - 489 — Други трошоци

Класа 7: Приходи на заедниците на пензиското и инвалидското осигурување

- 70 — Придонеси за пензиското и инвалидското осигурување
 - 700 — Придонес на осигурениците
 - 701 — Придонес од доходот
 - 702 — Придонес за стаж на осигурување со наголемено траење
 - 704 — Придонес за осигурување за случај на несреќа при работата и на заболување од професионални болести
 - 706 — Придонес за рехабилитација и вработување на трудови инвалиди
 - 707 — Придонес за усогласување на пензиите

- 708 — Придонес за докуп на пензиски стаж
709 — Други придонеси
- 74 — Учество на други органи и организации во финансирањето на пензиското и инвалидското осигурување
740 — Приходи од општини
741 — Приходи од автономна покраина
742 — Приходи од република
749 — Приходи од федерацијата
- 75 — Приходи на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
750 — Приходи на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
- 76 — Придонес од заедниците на пензиското и инвалидското осигурување
760 — Придонес од заедниците на пензиското и инвалидското осигурување
- 77 — Други приходи
770 — Приходи по основ на надоместок на штета
775 — Дотации
776 — Пренесени средства на вишокот на приходите од претходната година
779 — Други приходи (камати и сл.)
- 78 — Задолжителни издвојувања од приходот
780 — Издвојување за резервата
785 — Издвојување за помагање на закрепнувањето на пензионерите
789 — Други издвојувања

Класа 8: Финансиски резултат и пресметки

- 80 — Приходи и расходи на заедниците
800 — Пресметан приход и расход на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
801 — Пресметковно konto

- 802 — Приходи и расходи по завршната сметка
804 — Остварен вишок на приходите по завршната сметка
806 — Утврдена загуба по завршната сметка
809 — Покритие на загубата

Класа 9: Извори на средствата

- 90 — Кредити
900 — Кредит за покрите на загубата на заедницата односно на фондот
904 — Кредит за обртни средства кај банката
907 — Други кредити
- 92 — Фонд на обртните средства
920 — Фонд на обртните средства
- 93 — Резерва
930 — Резерва
937 — Резерва што се користи за обртни средства
- 94 — Извори на средствата на фондот за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
940 — Фонд за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди
941 — Долгорочни кредити
942 — Краткорочни кредити
949 — Други извори на средствата на фондот
- 96 — Други извори на средствата на заедниците
960 — Извори на средствата наменети за помагање на закрепнувањето на пензионерите
969 — Други извори на средствата на заедниците
- 99 — Вонбилансни евиденции
990 — 994 — Активни konta
995 — 999 — Пасивни konta

Образец бр. 1

ЗАКЛУЧЕН ЛИСТ
НА _____ 197— ГОДИНА

Реден број	Ознака на конто	Назив на конто	Почетна состојба на 1 јануари 197—		Промет од 1 јануари 197— година до _____ 197— година без почетната состојба		Вкупен промет од 1 јануари 197— година до _____ 197— година		Салдо	
			должи	побарува	должи	побарува	должи	побарува	должи	побарува
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

На _____ 197— година

Раководител на книговодството,

Претседател на собранието,

Директор,

СР _____

ОПШТИНА _____

ЗАЕДНИЦА НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ _____

ШИФРА НА ДЕЛНОСТА _____ МЕСТО _____

**ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ВИДОВИ, СО ФИНАНСИСКИОТ РЕЗУЛТАТ ОД 1 ЈАНУАРИ
ДО _____ 197— ГОДИНА**

Реден број	Ознака на контото	Назив на контото	Состојба на _____		Реден број	Ознака на контото	Назив на контото	Состојба на _____	
			прет- ходна- та година	197— година				прет- ходна- та година	197— година
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	40	Пензии, парични надоместоци за случај на телесно оштетување и додатоци на пензионерите и трудови инвалиди				70	Придонеси за пензиското и инвалидското осигурување		
1	400	Старосни пензии			1	700	Придонес на осигурениците		
2	401	Инвалидски пензии (со додатоците на инвалидност)			2	701	Придонес од доходот		
3	402	Привремени инвалидски пензии			3	702	Придонес за стаж на осигурувањето со на зголемено траење		
4	403	Семејни пензии			4	704	Придонес за осигурување за случај на несреќа при работата и на заболување од професионални болести		
5	404	Парични надоместоци за случај на телесно оштетување			5	706	Придонес за рехабилитација и вработување на трудови инвалиди		
6	405	Додаток за помош и нега на трудовите инвалиди			6	707	Придонес за усогласување на пензиите		
7	406	Додаток за помош и нега на слепи работници			7	708	Придонес за докуп на пензиски стаж		
8	407	Заштитен додаток на старосни пензионери			8	709	Други придонеси		
9	408	Заштитен додаток на инвалидски пензионери			74		Учество на други органи и организации во финансирањето на пензиското и инвалидското осигурување		
10	409	Заштитен додаток на семејни пензионери			9	740	Приходи од општини		
	43	Пензии, парични надоместоци за случај на телесно оштетување и додатоци на пензионерите и трудовите инвалиди — исплатени на уживатели што живеат во странство			10	741	Приходи од автономни покраини		
11	439	Пензиски и инвалидски примања исплатени на уживатели што живеат во странство			11	742	Приходи од републики		
	46	Парични надоместоци и други трошоци во врска со рехабилитација и вработување на трудови инвалиди			12	749	Приходи од федерацијата		
12	460	Надоместоци во врска со рехабилитација			77		Други приходи		
13	461	Надоместоци до стапување на соодветна работа			13	770	Приходи по основ на надоместок на штета		
14	462	Надоместоци поради вработување со скратено работно време			14	775	Додатоци		
15	463	Надоместоци поради помал личен доход на друга работа			15	776	Пренесени средства на вишокот на приходите од претходната година		
					16	779	Други приходи (камата и сл.)		
					17		Вкупни приходи		
					78		Задолжителни издвојувања од приходот		
					18	780	Издвојување за резервата		
					19	785	Издвојување за помагање на закрепнувањето на пензионерите		
					20	789	Други издвојувања		
					21		Приходи по издвојувањето		

За пренос:

За пренос:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Пренесено:					Пренесено:		
16	464	Трошоци за професионална рехабилитација во посебни установи			22	806	Утврдена загуба по завршната сметка		
17	465	Трошоци за професионална рехабилитација на деца							
18	466	Надоместок на патните трошоци и дневници							
19	469	Инвестиции за рехабилитација и вработување на трудови инвалиди							
	47	Придонеси на исплатени пензии, додатоци и надоместоци на трудовите инвалиди							
20	470	Придонес за здравствена заштита							
21	471	Придонес за додаток на деца							
22	472	Придонес за непосредна детска заштита							
23	475	Средства издвоени за станбени потреби на пензионерите и трудовите инвалиди							
24	479	Други придонеси и надоместоци							
	48	Трошоци во врска со спроведувањето на инвалидското и пензиското осигурување							
25	480	Трошоци на самоуправните органи							
26	481	Придонес на сојузот на заедниците							
27	482	Надоместок за работата на работната заедница за работите што таа ги врши за сметка на заедницата							
28	483	Трошоци за студиски и научноистражувачки работи							
29	484	Трошоци на паричниот и платниот промет							
30	485	Поштенски трошоци во врска со доспаки							
31	486	Камата и пензија по кредити							
32	489	Други трошоци							
33		Вкупни расходи							
34	804	Остварен вишок на приходи по завршната сметка							
35		Вкупно:			23		Вкупно:		

На _____ 197—

Раководител на книговодството,

Претседател на собранието,

Директор.

Образец бр. 3

СР _____ ОПШТИНА _____
 ЗАЕДНИЦА НА ПРИЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ _____
 ШИФРА НА ДЕЈНОСТА _____ МЕСТО _____

БИЛАНС НА РЕЗЕРВАТА
 ОД 1 ЈАНУАРИ ДО _____ 197— ГОДИНА

Реден број	О П И С	Состојба на	
		претход- ната година	19— година
1	2	3	4
I. ИЗВОРИ НА СРЕДСТВАТА			
1	Пренесени средства од претходната година		
2	Издвоено од вишокот на приходите по завршната сметка на фондот		
3	Издвоено од приходот во текот на годината		
4	Други приходи		
5	Вкупно		
6	За покрите на загубата по завршната сметка на заедницата		
II САЛДО НА СРЕДСТВАТА НА РЕЗЕРВАТА			
7	Во парични средства		
8	Во орочени средства		
9	Други пласмани на средства		
10	Во дадени кредити		
11	Во обртни средства		
12	Вкупно (7 до 11 односно 5 минус 6)		

На _____ 197— година

Раководител на книговодството,

Претседател на собранието,

Директор,

301.

Врз основа на член 18 од Законот за книговодството на организациите на здружениот труд („Службен лист на СФРЈ“, бр. 48/68, 56/69 и 71/72), Сојузниот извршен совет донесува

О Д Л У К А

ЗА ПОСЕБНИОТ ОСНОВЕН КОНТЕН ПЛАН И ЗА ПОСЕБНИТЕ ОБРАСЦИ НА БИЛАНСОТ ЗА ЗАЕДНИЦИТЕ НА ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ И НИВНИТЕ СОЈУЗИ

1. Минимумот на единствени сметки што ги водат заедниците на здравственото осигурување и нивните сојузи (во понатамошниот текст: заедниците), се утврдува со посебниот Основен контен план за заедниците на здравственото осигурување и нивните сојузи, кој е отпечатан кон оваа одлука и е нејзин составен дел.

2. Состојбата на средствата и на нивните извори, како и резултатите на работењето за деловната година заедниците ги утврдуваат со завршната сметка, на обрасците на билансот што се отпечатени кон оваа одлука и се нејзин составен дел.

3. Заедниците ѝ ги доставуваат на Службата на општественото книговодство податоците од точка 2

на оваа одлука согласно со одредбите на член 13 од Законот за книговодството на организациите на здружениот труд.

4. Работните заедници во заедниците водат книговодство за своето работење, составуваат периодични пресметки и завршна сметка според одредбите на Законот за книговодството на организациите на здружениот труд.

5. Се овластува сојузниот секрестар за финансии да ја пропише, по потреба, содржината на одделни сметки во Основниот контен план за заедниците на здравственото осигурување и нивните сојузи и содржината на одделни позиции во посебните обрасци на билансот за заедниците.

6. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 јануари 1973 година.

Р. п. бр. 125

4 април 1973 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Џемал Биедик, с. р.

ОСНОВЕН КОНТЕН ПЛАН ЗА ЗАЕДНИЦИТЕ НА ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ И НИВНИТЕ СОЈУЗИ

Класа 0: Средства на резервниот фонд и други издвоени средства

03 — Средства на резервата и други издвоени средства

- 030 — Парични средства на резервниот фонд односно на резервата
- 033 — Издвоени парични средства за развој на здравствената служба
- 039 — Други издвоени парични средства

Класа 1: Финансиски и пресметковни средства

10 — Парични средства

- 100 — Жиро-сметка
- 101 — Благајна
- 102 — Девизни средства
- 108 — Други парични средства
- 109 — Преодно konto

12 — Обврзници на пресметаниот и уплатениот придонес за здравствено осигурување

- 120 — Организации на здружениот труд на стопанските дејности
- 121 — Организации на здружениот труд на стопанските дејности — по извршни платни налози
- 122 — Организации на здружениот труд вон од стопанските дејности и државни органи
- 123 — Организации на здружениот труд вон од стопанските дејности и државни органи — по извршни платни налози
- 124 — Заедници на пензиското и инвалидското осигурување
- 125 — Приватни работодавци
- 126 — Земјоделци односно општини
- 127 — Лица што се занимаваат со самостојни професии
- 128 — Други обврзници
- 129 — Пресметани и уплатени придонеси

13 — Побарувања од општествено-политичките заедници

- 130 — Побарувања од општини
- 131 — Побарувања од автономни покраини
- 132 — Побарувања од републики
- 135 — Побарувања од федерацијата

14 — Разни побарувања

- 140 — Депозити кај овластени органи и организации
- 141 — Побарувања од заеднички вложувања
- 142 — Побарувања од работната заедница
- 145 — Побарувања за надоместок на штета и за неправилни исплати
- 146 — Пресметани побарувања за надоместок на штета и за неправилни исплати
- 147 — Други побарувања
- 148 — Сомнителни и спорни побарувања
- 149 — Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања

15 — Побарувања од странски носители на здравствено осигурување

- 150 — Австрија
- 151 — Белгија
- 152 — Франција
- 153 — Холандија
- 154 — Сојузна Република Германија

155 — Италија

156 — Луксембург

158 — Други земји

159 — Пресметани побарувања според конвенциите

16 — Односи со заедниците, со сојузите на заедниците, со работните заедници во заедниците на здравственото осигурување, заедниците за додатокот на деца и други деловни односи

- 160 — Заедници на здравственото осигурување
- 161 — Работни заедници на заедниците на здравственото осигурување и на нивните сојузи односно заводи за социјално осигурување
- 163 — Сојузи на заедниците на здравственото осигурување и реосигурување
- 164 — Сојуз на заедниците на здравственото осигурување на Југославија
- 165 — Заедници на пензиското и инвалидското осигурување
- 166 — Заедници односно фондови за додаток на деца
- 168 — Други деловни односи

17 — Вложени средства

- 170 — Орочени средства
- 171 — Други пласмани на средства
- 174 — Кредити за развој на здравствената служба
- 175 — Аванси
- 179 — Други кредитни односи

18 — Непокриена загуба

- 180 — Непокриена загуба
- 181 — Непокриена загуба од поранешните години
- 185 — Загуба покриена со санационен кредит
- 188 — Загуба покриена од други извори со обврска за враќање

19 — Активни временски разграничувања

- 190 — Активни временски разграничувања

Класа 2: Тековни обврски

22 — Добавувачи

- 220 — Здравствени работни организации
- 221 — Добавувачи во странство
- 228 — Други добавувачи

23 — Договорни обврски

- 230 — Камата на кредити
- 231 — Обврски за заеднички вложувања
- 236 — Придонес на сојузот на заедниците на здравственото осигурување
- 237 — Обврски по основ на здравственото реосигурување
- 238 — Други договорни обврски

28 — Други разни обврски

- 280 — Обврски спрема работната заедница
- 288 — Други разни обврски

29 — Пасивни временски разграничувања

- 290 — Пасивни временски разграничувања

Класа 4: Расходи на заедниците на здравственото осигурување и на нивните сојузи

40 — Трошоци на задолжителните видови здравствена заштита

- 400 — Амбулантни и диспанзерски услуги
- 402 — Лекови по рецепти

- 403 — Лекување во стационарни здравствени работни организации
 - 405 — Трошоци на забарски услуги
 - 406 — Патни трошоци и дневници
 - 407 — Други трошоци на здравствената заштита
 - 409 — Трошоци на здравствената заштита за лица што не се осигурени според законот
 - 41 — Трошоци на здравствената заштита за случај на несреќа при работата и заболувања од професионални болести
 - 410 — Амбулантни и диспанзерски услуги
 - 412 — Лекови по рецепти
 - 413 — Лекување во стационарни здравствени работни организации
 - 415 — Забарски услуги
 - 416 — Патни трошоци и дневници
 - 417 — Други трошоци на здравствената заштита
 - 42 — Трошоци на здравствената заштита што самостојно ги утврдуваат заедниците
 - 420 — Амбулантни и диспанзерски услуги
 - 422 — Лекови по рецепти
 - 423 — Лекување во стационарни здравствени работни организации
 - 425 — Забарски услуги
 - 426 — Патни трошоци и дневници
 - 427 — Други трошоци на здравствената заштита
 - 429 — Трошоци на здравствената заштита за лица што не се осигурени според законот
 - 43 — Трошоци на здравствената заштита на југословенските осигуреници во странство
 - 430 — Трошоци на здравствената заштита на југословенските осигуреници вработени кај странски работодавци и организации
 - 433 — Трошоци на здравствената заштита на југословенските осигуреници вработени во странство кај југословенски организации
 - 436 — Трошоци на здравствената заштита за југословенските осигуреници за време на престој во странство
 - 439 — Трошоци на здравствената заштита за југословенските осигуреници што заедниците ги праќаат на лекување во странство
 - 45 — Трошоци на здравствената заштита што според конвенциите ги надоместуваат носителите на странско здравствено осигурување
 - 450 — Австрија
 - 451 — Белгија
 - 452 — Франција
 - 453 — Холандија
 - 454 — Сојузна Република Германија
 - 455 — Италија
 - 456 — Луксембург
 - 459 — Други земји
 - 46 — Парични надоместоци и помошти што им припаѓаат на осигурените лица според законот односно што ќе ги установи заедницата
 - 460 — Надоместок на личниот доход за време на привремена спреченост за работа предизвикана со несреќа при работата и со заболување од професионални болести
 - 461 — Надоместок на личниот доход за време на привремена спреченост за работа поради болест и изолација, нега итн.
 - 463 — Надоместок на личниот доход за време на отсуство поради бременост и пораѓање и работа со скратено работно време на мајките доилки
 - 465 — Помош за опрема на новородено дете
 - 467 — Надоместок на погребни трошоци и посмртни помошти
 - 469 — Други надоместоци и помошти
 - 48 — Придонеси, премии и надоместоци на реосигурувањето, трошоци на студиски и научноистражувачки работи и надоместоци во врска со спроведувањето на здравственото осигурување
 - 480 — Придонес на сојузот на заедниците на здравственото осигурување
 - 483 — Премии на фондот на реосигурувањето
 - 484 — Премии односно придонес на фондот на солидарноста
 - 485 — Надоместоци на заедниците од фондот на реосигурувањето
 - 486 — Надоместоци од фондот на солидарноста
 - 487 — Трошоци на студиски и научноистражувачки работи
 - 488 — Надоместок за работата на работната заедница за работите што таа ги врши за сметка на заедницата
 - 489 — Други придонеси и надоместоци
 - 49 — Други трошоци
 - 490 — Трошоци на самоуправните органи
 - 491 — Трошоци на паричниот и платниот промет
 - 492 — Поштенски трошоци во врска со дознаки
 - 498 — Камати и провизии по кредити
 - 499 — Други трошоци
- Класа 7: Приходи на заедниците и на сојузите на заедниците на здравственото осигурување**
- 70 — Придонес за задолжителни видови здравствена заштита
 - 700 — Придонес од личниот доход од редовен работен однос
 - 701 — Придонес на исплатени пензиски и инвалидски примања
 - 703 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност
 - 704 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност — по член на домаќинство
 - 706 — Придонес за користење здравствена заштита во странство
 - 709 — Други придонес
 - 71 — Учество на други органи и организации во финансирањето на задолжителните видови здравствена заштита
 - 710 — Приходи од општини
 - 711 — Приходи од автономни покраини
 - 712 — Приходи од републики
 - 713 — Приходи од федерацијата
 - 72 — Придонеси за случај на несреќа при работата и на заболување од професионални болести
 - 720 — Придонес за работници од редовен работен однос
 - 726 — Придонес за користење здравствена заштита во странство
 - 729 — Придонес за други категории осигуреници
 - 73 — Придонес за обезбедување на правата што самостојно ги утврдува заедницата
 - 730 — Придонес од личниот доход од редовен работен однос
 - 731 — Придонес на исплатените пензиски и инвалидски примања
 - 733 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност

- 734 — Придонес од личниот доход од земјоделска дејност — по член на домаќинство
- 736 — Придонес за користење здравствена заштита во странство
- 738 — Придонес од заедниците на здравственото осигурување
- 739 — Други придонеси
- 75 — Надоместоци за трошоците на здравствената заштита според конвенции
- 750 — Австрија
- 751 — Белгија
- 752 — Франција
- 753 — Холандија
- 754 — Сојузна Република Германија
- 755 — Италија
- 756 — Луксембург
- 759 — Други земји
- 77 — Други приходи
- 770 — Приходи од општествено-политичките заедници за финасирање на здравственото осигурување за неосигурени лица
- 771 — Дотации
- 772 — Приходи по основ на надоместок на штета
- 773 — Надоместоци од фондот на реосигурувањето
- 774 — Надоместоци од фондот на солидарноста
- 775 — Премии на фондот на реосигурувањето
- 776 — Премии односно придонеси на фондот на солидарноста
- 778 — Пренесени средства на вишокот на приходите од претходната година
- 779 — Други приходи (камата и сл.)
- 78 — Задолжителни издвојувања од приходите
- 780 — Издвојување за резервниот фонд односно за резервата
- 785 — Издвојување за развој на здравствената служба
- 789 — Други издвојувања
- Класа 8: Финансиски резултат и придонес за покрите на загуба**
- 80 — Приходи и расходи на заедниците
- 802 — Приходи и расходи по завршната сметка
- 804 — Остварен вишок на приходи по завршната сметка
- 806 — Утврдена загуба по завршната сметка
- 809 — Покритие на загуба
- 89 — Придонес за покрите на загуба
- 890 — Придонес за покрите на загуба
- Класа 9: Извори на средствата**
- 90 — Кредити
- 900 — Кредити за покрите на загуби на заедницата односно фондот
- 904 — Кредити за обртни средства од банката
- 907 — Други кредити
- 93 — Резерви
- 930 — Резервен фонд односно резерва
- 937 — Резерва што се користи за обртни средства
- 96 — Други извори на средства на заедниците односно на фондовите
- 960 — Извори на средствата за развој на здравствената служба
- 969 — Други извори на средствата на заедниците односно на фондовите
- 99 — Вонбилансна евиденција
- 990 — 994 — Активни конта
- 995 — 999 — Пасивни конта

Образец бр. 1

ЗАКЛУЧЕН ЛИСТ

НА _____ 197— ГОДИНА

Реден број	Ознака на конто	Назив на конто	Почетна состојба на 1 јануари 197— година		Промет од 1 јануари 197— година до _____ 197— година без почетната состојба		Вкупен промет од 1 јануари 197— година до _____ 197— година		Салдо	
			должи	побарува	должи	побарува	должи	побарува	должи	побарува
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

На _____ 197— година

Раководител на книговодството,

Претседател на собранието,

Директор,

СР _____
 Општина _____
 Заедница на здравственото осигурување _____
 Шифра на дејноста _____ Место _____

ПРИХОДИ И РАСХОДИ ПО ВИДОВИ, СО ФИНАНСИСКИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОД 1 ЈАНУАРИ
 ДО _____ 197— ГОДИНА

Реден број	Ознака на контото	Назив на контото	Состојба на _____		Реден број	Ознака на контото	Назив на контото	Состојба на _____	
			прет- ходна- та година	197— година				прет- ходна- та година	197— година
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	40	Трошоци на задолжителните видови здравствена заштита			70	Придонес за задолжителни видови здравствена заштита			
1	400	Амбулантни и диспанзерски услуги			1	700	Придонес од личниот доход од редовен работен однос		
2	402	Лекови по рецепти			2	701	Придонес на исплатени пензиски и инвалидски примања		
3	403	Лекување во стационарни здравствени работни организации			3	703	Придонес од личниот доход од земјоделска дејност		
4	405	Трошоци на забарски услуги			4	704	Придонес од личниот доход од земјоделска дејност — по член на домаќинство		
5	406	Патни трошоци и дневници			5	706	Придонес за користење здравствена заштита во странство		
6	407	Други трошоци на здравствената заштита			6	709	Други придонеси		
7	409	Трошоци на здравствената заштита за лица што не се осигурени според законот			71		Учество на други органи и организации во финансирањето на задолжителните видови здравствена заштита		
41		Трошоци на здравствената заштита за случај на несреќа при работата и на заболување од професионални болести			7	710	Приходи од општини		
8	410	Амбулантни и диспанзерски услуги			8	711	Приходи од автономни покраини		
9	412	Лекови по рецепти			9	712	Приходи од републики		
10	413	Лекување во стационарни здравствени работни организации			10	713	Приходи од федерацијата		
11	415	Забарски услуги			72		Придонеси за случај на несреќа при работата и на заболување од професионални болести		
12	416	Патни трошоци и дневници			11	720	Придонес за работници од редовен работен однос		
13	417	Други трошоци на здравствена заштита			12	726	Придонес за користење здравствена заштита во странство		
42		Трошоци на здравствената заштита што самостојно ги утврдува заедницата			13	729	Придонес за други категории осигуреници		
14	420	Амбулантни и диспанзерски услуги			73		Придонес за обезбедување на правата што самостојно ги утврдува заедницата		
15	422	Лекови по рецепти			14	730	Придонес од личниот доход од редовен работен однос		
16	423	Лекување во стационарни здравствени работни организации			15	731	Придонес на исплатените пензиски и инвалидски примања		
За пренос:					За пренос:				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Пренесено:					Пренесено:				
17	425	Забарски услуги			16	733	Придонес од личниот до- ход од земјоделска дејност		
18	426	Патни трошоци и дневници			17	734	Придонес од личниот до- ход од земјоделска дејност — по член на домаќинство		
19	427	Други трошоци на здрав- ствената заштита			18	736	Придонес за користење здравствена заштита во странство		
20	429	Трошоци на здравствена- та заштита за лица што не се осигурени според зако- нот			19	739	Други придонеси		
	43	Трошоци на здравствена- та заштита на југословен- ските осигуреници во странство				75	Надоместоци за трошоците на здравствената заштита според конвенции		
21	430	Трошоци на здравствената заштита на југословенски осигуреници вработени кај странски работодавци и организации			20	750	Австрија		
22	433	Трошоци на здравствената заштита на југословенски- те осигуреници вработени во странство кај југосло- венски организации			21	751	Белгија		
23	436	Трошоци на здравствената заштита на југословенски- те осигуреници за време на престој во странство			22	752	Франција		
24	439	Трошоци на здравствената заштита за југословенски- те осигуреници што заед- ниците ги праќаат на ле- кување во странство			23	753	Холандија		
	45	Трошоци на здравствената заштита што според кон- венциите ги надоместуваат носителите на странско здравствено осигурување			24	754	Сојузна Република Гер- манија		
25	450	Австрија			25	755	Италија		
26	451	Белгија			26	756	Луксембург		
27	452	Франција			27	759	Други земји		
28	453	Холандија				77	Други приходи		
29	454	Сојузна Република Гер- манија			28	770	Приходи од општествено- политичките заедници за финансирање на здрав- ственото осигурување за неосигурени лица		
30	455	Италија			29	771	Дотации		
31	456	Луксембург			30	772	Приходи по основ на на- доместокот на штета		
32	459	Други земји			31	773	Надоместоци од фондот на реосигурувањето		
	46	Парични надоместоци и по- мошти што им припаѓаат на осигурените лица според законот односно што ќе ги установи заедницата			32	774	Надоместоци од фондот на солидарноста		
33	460	Надоместок на личниот доход за време на привре- мена спреченост за работа предизвикана со несреќа при работата и со заболу- вање од професионални болести			33	778	Пренесени средства на ви- шокот на приходите од претходната година		
За пренос:					34	779	Други приходи (камата и сл.)		
					35		Вкупни приходи		
						78	Задолжителни издвојува- ња од приходите		
					36	780	Издвојување за резервниот фонд односно за резервата		
					37	785	Издвојување за развојот на здравствената служба		
					38	789	Други издвојувања		
					39		Приходи по издвојувањето		
					40	806	Утврдена загуба по завр- шната сметка		
За пренос:					За пренос:				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Пренесено:					Пренесено:		
34	461	Надоместок на личниот доход за време на привремена спреченост за работа поради болест и изолација, неја итн.							
35	463	Надоместок на личниот доход за време на отсуство поради бременост и пораѓање и работа со скратено работно време на мајките доилки							
36	465	Помош за опрема на новородено дете							
37	467	Надоместок на погребни трошоци и посмртни помошти							
38	469	Други надоместоци и помошти							
	48	Придонеси, премии и надоместоци на реосигурувањето, трошоци на студиски и научноистражувачки работи и надоместоци во врска со спроведувањето на здравственото осигурување							
39	460	Придонес на сојузот на заедниците на здравственото осигурување							
40	483	Премии на фондот на реосигурувањето							
41	484	Премии односно придонес на фондот на солидарноста							
42	487	Трошоци на студиски и научноистражувачки работи							
43	488	Надоместок за работата на работната заедница за работите што таа ги врши за сметка на заедницата							
44	489	Други придонеси и надоместоци							
	49	Други трошоци							
45	490	Трошоци на самоуправни-те органи							
46	491	Трошоци на паричниот и платниот промет							
47	492	Поштенски трошоци во врска со дознаки							
48	498	Камати и провизии по кредити							
49	499	Други трошоци							
50		Вкупни расходи							
51	804	Остварен вишок на приходи по завршната сметка							
52		Вкупно: (50 + 51)			41		Вкупно:		

На _____ 197— година

Раководител на книговодството,

Претседател на собрание,

Директор,

Образец бр. 3

СР _____ ОПШТИНА _____
 ЗАЕДНИЦА НА ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ _____
 ШИФРА НА ДЕЈНОСТА _____ МЕСТО _____

БИЛАНС НА РЕЗЕРВНИОТ ФОНД ОДНОСНО НА РЕЗЕРВАТА ОД 1 ЈАНУАРИ ДО _____ 197—
 ГОДИНА

Реден број	О П И С	Состојба на _____	
		претход- ната година	19— година
1	2	3	4
I. Извори на средствата			
1	Пренесени средства од претходната година		
2	Издвоено од вишокот на приходите по завршната сметка на фондот од- носно резервата		
3	Издвоено од приходот во текот на годината		
4	Други приходи		
5	Вкупно		
6	За покрите на загубата по завршната сметка на заедницата		
II. Салдо на средствата на резервниот фонд односно резервата			
7	Во парични средства		
8	Во орочени средства		
9	Други пласмани на средства		
10	Во дадени кредити за развој на здравствената служба		
11	Во други кредити		
12	Во обртни средства		
13	Вкупно (7 до 12 односно 5 минус 6)		

На _____ 197— година

Раководител на книговодството,

Претседател на собранието,

Директор,

302.

Врз основа на член 26 точка 2 од Законот за здравствената исправност на животните намирници и на предметите од општа употреба („Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/72), сојузниот секретар за труд и социјална политика пропишува

П РА В И Л Н И К

ЗА МЕТОДИТЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА ХЕМИСКИ АНАЛИЗИ И СУПЕРАНАЛИЗИ НА ЖИТАТА, МЕЛНИЧКИТЕ ПРОИЗВОДИ, ЛЕБОТ, ПЕЧИВОТО И ТЕСТЕНИНИТЕ

Член 1

Хемиските анализи и суперанализи на мостри на жита, мелнички производи, леб, печиво и тестенини се вршат според методите што се пропишани со овој правилник.

Член 2

Хемиските анализи и суперанализи на мостри од жита и од мелнички производи опфаќаат:

1) одредување на количината на вода, пепел, целокупни белтачини, сурови влакна, масти и влажно лепило;

2) одредување на малтозниот број, степенот на киселоста и заразеноста на житната маса со инсекти, молци крлежи и полски тавтабити;

3) одредување на нечистотата во поглед на примесите на делови од инсекти, нивни јајца и екстреманти, мувла, влакна и екстреманти на глодачи („filth“);

4) докажување на пченкарното и соиното брашно.

Хемиските анализи и суперанализи на мостри на брашно и производи од брашно опфаќаат и одредување на количината на песок.

Член 3

Хемиските анализи и суперанализи на мостри на лебот и печивото опфаќаат:

1) одредување на количината на масти, сурови влакна и натруим хлорид;

2) пресметување на количината на млеко од количината на лактоза.

Член 4

Хемиските анализи и суперанализи на мостри на тестенини опфаќаат:

1) одредување на зголемувањето на волуменот при варење (проба на варење), на степенот на киселоста и на количината на јајца и вода;

2) докажување на бојосувањето со природни и вештачки бои.

2) шолји за согорување, со рамно дно, со пречник од околу 5 cm и височина од 2 cm, од платина, легура од платина или злато односно од порцелан;

3) ексикатор со внатрешен пречник од околу 18 cm, со тубус и перфорирана плоча од порцелан или алуминиум; како средство за сушење: калциум хлорид, фосфор пентоксид или син силикагел. При постојана употреба на силикагел силикагелот мора секој три дена да се регенерира (со загревање на температура од 105°C, додека не ја прими првобитната сина боја);

4) плоча од азбест-цемент;

5) мелница за иситнување која ги исполнува условите предвидени за методата на определувањето на количината на вода во житата, брашното и скрупецот.

Реагенс: етанол

Приготвување на мостра се врши според условите предвидени за методата на определувањето на количината на вода во житата, брашното и скрупецот.

Приготвување на шолји за согорување

Непосредно пред употребата, шолјите за согорување се жарат во муфолна печка на температура од 850 °C до константната тежина (по правило доволно е 15 минути), потоа во текот на најмалку еден час се ладат во ексикатор и се мерат со точност од $\pm 0,1$ mg.

Постапка

Супстанцијата за испитување се става растресито и во слоеви еднаква дебелина во изжарени и изменени шолји за согорување, и тоа 5 до 6 g ако се очекува количина пепел во сувата материја под 1%, односно 2 до 3 g ако се очекува количина пепел во сувата материја над 1%. Непосредно по одмерувањето на супстанцијата за согорување мора да се одмери и супстанцијата за определување на количината на водата. Непосредно пред согорувањето супстанцијата се натопува со 1 до 2 ml етанол.

При отворена врата на муфолната печка шолјите ќе се стават најпрво на почетниот дел од работниот простор на печката а дури по јагленисувањето на супстанцијата се туркаат подлабоко во печката загреана на температура од 850°C. Струењето на воздухот во затворената печка мора да биде доволно обезбедено, но не смее да биде толку силно што да однесува делови од шолјата. Согорувањето трае сè додека додека и последните делчиња јаглерод содржани во остатокот не согорат, а согорувањето е завршено ако остатокот во изладена состојба е бел.

По завршеното согорување шолјите се вадат од печката, се оставаат околу една минута на плоча од азбест-цемент и потоа најмногу по четири парчиња се ставаат во ексикаторот, кој се затвора и се стават во близина на ватата.

По целосното ладење што бара стоене од најмалку еден час, шолјите се мерат со точност од $\pm 0,1$ mg. Мерењето треба да се врши што побрзо, бидејќи пепелот е хигроскопичен и од таа причина треба сите четири шолји во ексикаторот брзо едно-пруго да се мерат.

Пресметување

Количината на пепел (P) сува материја се добива според следниот образец:

$$P \% = \frac{100 \cdot (b - 2)}{c} \cdot \frac{100}{100 - V}$$

каде што е:

- a = тежината на празната шолја за согорување,
- b = тежината на шолјата за согорување со остатокот (пепел),
- c = тежината на одмерената количина во g,
- v = количината на водата на испитаната мостра,

Преместувањето се врши до 0,001%, но средната вредност на паралелните определувања се дава заокружена на 0,01%.

Прецизност на определувањето

Паралелните определувања при количина на пепел под 1% не смеат да отстапуваат за повеќе од 0,02%, а при количина на пепел над 1% не смеат да отстапуваат за повеќе од 2% од количината на пепел.

При поголеми отстапувања целата постапка мора да се повтори како паралелно определување.

3. Определување на количината на песок во брашното и во производите од брашно

Прибор:

1) приборот предвиден за методата на определувањето на количината на пепел, со тоа што изгорувањето по можност да се врши во саденце од платина или од легура на платина и злато, односно во порцеланско канче. Во постапката за вршење суперанализа задолжително се употребува саденце од платина или од легура на платина и злато;

- 2) инка $\varnothing$ 4 до 5 cm;
- 3) пипета градуирана од 10 ml;
- 4) чаша од 100 ml.

Реагенси:

- 1) 10%-тна хлороводородна киселина;
- 2) 1%-тен раствор на сребро-нитрат.

Постапка

Во канче со пепел, што заостанал по изгорување на брашно при температура од 550 до 650°C, ќе се налееат 10 ml 10%-тна хлороводородна киселина и на водена бања ќе се греат половина час. Потоа се декантираат на инка со филтер-хартија. Остатокот во канчето неколку пати ќе се измие со вода и секој пат ќе се декантира на иста филтер-хартија. Филтер-хартијата по тоа ќе се измие со вода сè додека не се утврди дека филтратот повеќе не се заматува на додаток од раствор на сребрен нитрат, а што е знак дека сите топливи соли се отстранети. По исплакнување филтер-хартијата со талогот ќе се врати во канчето, ќе се исуши најпрво на водена бања а потоа ќе се изгори, додека не остане бел пепел кој по ладењето во ексикаторот ќе се измери.

Пресметување

$$\text{Количината на песок во брашното во \%} = \frac{(a - b) \cdot 100}{c}$$

каде што е:

- a = тежината на саденцето со нетопливиот остаток во 10%-тна хлороводородна киселина
- b = тежината на празното изжарено канче
- c = тежината на одмереното брашно.

4. Определување на количината на сурови белтанини според Kjeldahl

Макро-постапка

Прибор:

- 1) тиквичка според Kjeldahl од 750 ml;
- 2) пипета од 25 ml;
- 3) пипета градуирана од 5 ml;
- 4) пипета градуирана од 10 ml;
- 5) пипета градуирана од 25 ml (2 парчиња);
- 6) наставка за дестилација на амонијак;

- 7) ладилник според Liebig од 40 cm;
- 8) тиквичка според Erlenmeyer од 300 или 500 ml;
- 9) цилиндар градуиран од 100 ml;
- 10) инка стаклена $\varnothing$ 4 cm или крушчица стаклена за покривање на Kjeldahl-овата тиквичка;
- 11) куглички стаклени;
- 12) бирета од 50 ml;
- 13) апарат за дестилација.

Реагенси:

- 1) концентрирана сулфурна киселина ($d = 1,84$);
- 2) калиумов сулфат;
- 3) жива или бакар-сулфат;
- 4) 30%-тен раствор на натриумов хидроксид ($d = 1,33$);
- 5) 4%-тен раствор на калиумов сулфид;
- 6) 0,2n-раствор на хлороводородна киселина или на некој друг нормалитет;
- 7) 0,2n-раствор на натриумов хидроксид или на некој друг нормалитет;
- 8) цинк-метал во прашок или во гранули;
- 9) морска пена во прашок;
- 10) 30%-тен раствор на водород пероксид;
- 11) 0,1%-тен раствор на метилоранж.

Сите реагенции мораат да бидат без азот што се утврдува со слепа проба. По потреба се врши коректура при пресметувањето на резултатот од анализата.

Постапка

Мострата мора да биде добро промешана, за што треба особено да се води сметка кај прекрупот или пруг негов. лн. к.м.г.м. мат. ијал. Од брашното се зема во работа околу 1 g а од прекрупот околу 1,5 g. Потребната количина мостра ќе се одмери на парченце тарирана мазна сјајна хартија со точност од $\pm 0,01$ g, па без загуба ќе се исипе во сува Kjeldahl-ова тиквичка. Во грлото заостанатите делчиња брашно со помош на мала четка со долга рачка ќе се потиснат во тиквичката. Ќе се додадат околу 10 g калиумов сулфат, кристалче бакар-сулфат или капка жива, па заедно со мострата ќе се промешаат, а потоа од цилиндарот ќе се налеат 20 ml концентрирана сулфурна киселина, која со вртење ќе се промеша со смесата во тиквичката така што супстанцијата наполно да се потопи со сулфурна киселина, а да не се гледаат бели груткиња. При тоа треба да се внимава со смесата да не се размачка премногу голема површина од тиквичката.

Загревањето се врши во косо положената тиквичка, а грлото се покрива со мала инка или со стаклена крушчица. Во почетокот се загрева со слабо греење со почесто мешање. Загревањето се врши со повремено мешање додека течноста не стане безбојна, а по тоа уште 20 до 30 минути. Ако се додаде бакар-сулфат, растворот нема да биде безбоен туку синкав. Ако на внатрешната страна на тиквичката заостанале делчиња јаглен, мора во текот на загревањето понекојпат да се промешаат така што парчињата јаглен да се измијат со киселината и да се придружат кон главната маса. По завршување на разурнувањето, кога содржината на тиквичката наполно ќе се излади, ќе се додадат околу 300 ml вода и ќе се промешаат, а евентуално екстрахирањот и згрутчен калиумов сулфат со маткање ќе се раствори. Во меѓувреме ќе се подготви апарат за дестилација. Како предложок за дестилат ќе се изматер во Erlenmeyer-овата тиквичка 25 ml 0,2n-раствор на хлороводородна киселина (или соодветна количина друга концентрација), ќе се додадат околу 50 ml вода и 2 до 3 капки раствор на метилоранж. Излезната цевка на ладилникот треба да биде потопена во киселината во предложокот.

Кога содржината на Kjeldahl-овата тиквичка по разредување со вода наполно ќе се излади, ќе се додадат 25 ml 4%-тен калиумов сулфид за да не се таложи живата, ако таа е додадена како катализатор, и 80 ml 30%-тна натриумова база. Натриумовата база се тура во косо положеното грло на тиквичката така што да се подлее под растворот во тиквичката, а течностите да не се измешаат. Потоа ќе се додаде малку цинк во прав или тенки парченца цинк или малку ситна морска пена за да се постигне мирно вриење, па ќе се спојат веднаш со апаратот за дестилација. Дури сега содржината на тиквичката добро ќе се промеша и веднаш ќе се подложи на дестилација. Ако течноста почнала силно да врие и ако почнала да се создава водена пара односно да течат капки вода, врвот на излезната цевка не треба повеќе да биде потопен во киселината. Дестилацијата е завршена кога се предестилирани околу 100 до 150 ml дестилат. Завршетокот на дестилацијата се познава по тоа што капка дестилат не ја менува бојата на црвената лакмус-хартија. Сега ќе се прекине загревањето, а со дестилираната вода ќе се измијат надворешната и внатрешната страна на цевката, којашто била потопена во киселината. Дестилатот мора по завршената дестилација да биде црвено обоен; во противен случај имало премалку киселина та анализата мора да се повтори со поголема количина 0,2 раствор киселина (на пр. со 50 ml). Одвишната киселина се титрира со 0,2 n-раствор на натриумов хидроксид до преминување во костенливоцрвеникава боја на метилоранж.

Пресметување

1 ml 1 n-киселина одговара 14,01 mg азот

$$\text{Процент на азот (N)} = \frac{(a-b) \cdot n \cdot 0,01401 \cdot 100}{\text{тежината на мострата}}$$

каде што е:

a = ml база употребена за титрација на слепа проба

b = ml база употребена за титрација на одмерена мостра

n = нормалитет на употребената база.

Процент на белтачини = N · 6,25.

Кај пченица и пченично брашно задолжително се употребува факторот 5,7, а кај преработки и други жита — факторот 6,25.

Прецизност на определувањето

Најголемото отстапување помеѓу две паралелни определувања не смее да применува 0,2% белтачини. Во противен случај постапката треба да се повтори.

Забелешка

Важно е титарот на стандардната киселина и вишокот на киселината кај ретитрација да е определен со истиот индикатор.

Времето на разурнувањето се скратува за 35%, ако се употреби катализатор по Wilniger во следниот состав: 15 g пулверизиран селен, 15 g безводен бакар-сулфат, 70 g живин сулфат и 900 g безводен натриумов сулфат. Од таа смеса се земаат за едно разурнување 10 g. Истото се постига и со употреба на следната смеса без жива (7 g за едно определување: 1 kg безводен натриумов сулфат, 10 g бакар-сулфат и 10 g селен во прав).

Калиумов сулфид може претходно да се измеша со натриумова база (40 g калиумов сулфид во еден литар база). Ако како катализатор не се употребува жива туку бакар или селен, не е потребно да се додава калиумов сулфид.

Ако при разурнување се појави силна пена, ќе се додаде малку парафинско масло.

Комбинирана макро-микро постапка

Прибор:

- 1) апарат за микродестилација според Parnas-W
- 2) тиквичка според Kjeldahl од 500 ml;
- 3) одмерна тиквичка од 250 ml;
- 4) тиквичка според Erlenmeyer од 100 ml.

Реагенси:

- 1) концентрирана сулфурна киселина ($d = 1,84$);
- 2) смеса на соли $\text{Na}_2\text{SO}_4 + \text{CuSO}_4$ (95 + 5);
- 3) 30%-тен раствор на NaOH ;
- 4) 0,01 n HCl ;
- 5) 0,01 n NaOH ;
- 6) индикатор според Tashiro: 40 ml 0,1%-тен етанолан раствор на метилна црвенина + 10 ml 0,1%-тен етанолан раствор на метиленско синило.

Постапка

Ќе се одмери на 4 децимали 1 g до 1,5 g хомогена мостра која одговара на околу 50 mg N (= околу 36 ml 0,1 n HCl), и ќе се префрли во Kjeldahl-овата тиквичка од 500 ml (по потреба со помош на мазна сјајна хартија или станиол односно на мало стаклено саденце) така што грлото на тиквичката да остане чисто.

Потоа во тиквичката ќе се стават 20 ml концентрирана киселина, околу 10 g смеса на соли $\text{Na}_2\text{SO}_4 + \text{CuSO}_4$ и две стаклени куглички. Тиквичката во дигесторот полека се загрева директно врз пламеник. Кога реакцијата во тиквичката ќе се смири, се грее посилно со почесто вртење на тиквичката. Изгорувањето е завршено кога ќе заостане бистра синозелена течност без неизгорени црни парченца супстанција.

Кога содржината во тиквичката ќе се излади, внимателно ќе се разрежи со дестилирана вода, ќе се пренесе во одмерна тиквичка од 250 ml и ќе се дополни (кога ќе се излади на 20°C) со дестилирана вода до ознаката.

По тоа преку инка ќе се отпипетираат 10 ml од овој раствор во апаратот за дестилација. Инката ќе се измие три пати со 2 до 3 ml дестилирана вода, ќе се додаде една капка фенол-фталенин и 10 ml 30%-тен раствор на NaOH и ќе се вклучи цевката за довод на водена пара. Истовремено Erlenmeyer-овата тиквичка од 100 ml, со 20 ml 0,01 n HCl и 0,5 ml Tashiro-ов индикатор, ќе се постави под ладилникот така што врвот на цевката да е потопен во киселината. По тоа ќе се пушти вода низ ладилникот и ќе се грее тиквичката заради развивање водена пара, па ќе се изврши дестилација.

Од почетокот на дестилацијата од дестилационата тиквичка се дестилира 4 до 5 минути со потопена цевка, потоа ќе се спушти предложокот и дестилацијата ќе продолжи уште 2 до 3 минути. Цевката ќе се измие со малку вода, тиквичката ќе се симне од стативот и веднаш ќе се титрира со 0,01 n — база до промена на бојата.

По завршената дестилација ќе се прекине греењето на водата, па при ладењето на апаратурата поради разликата на притисокот содржината на дестилационата тиквичка ќе се истури во реципиентот. Апаратурата низ инката ќе се измие три пати со дестилирана вода, која исто така се вовлекува во реципиентот, така што пак да е подготвена за следната анализа.

Наполено иста постапка се врши за т. нар. „слепа проба“ но без одмерена количина на мостра. 1 ml 0,01 n киселина му одговара на 0,1 mg азот.

Пресметување

$$\text{Количина на азот (N) во \%} = \frac{(a-b) \cdot n \cdot 0,01401 \cdot 100}{c \cdot 25}$$

каде што е:

a = ml база употребена за титрација на слепа проба
b = ml база употребена за титрација на одмерената количина

n = нормалитет на употребената база

c = одмерена количина на мострата во g

% белтачини = $N \cdot 6,25$ (односно $N \cdot 5,7$).

5. Определување на количината на сурови влакна

Прибор:

- 1) чаша од 600 ml;
- 2) филтер-хартија за слузави течности (S. и S. бр. 520b) или слично;
- 3) филтер-хартија (S. и S. бр. 589 Ø 7—10 cm) или слично;
- 4) Büchner-ова инка Ø 7 до 10 cm или ребреста инка;
- 5) порцеланско канче за жареење.

Реагенси:

1) разредена сулфурна киселина што содржи 1,25 g H_2SO_4 во 100 ml;

2) раствор на калиумов хидроксид што содржи 1,25 g KOH во 100 ml не смее да содржи карбонат.

Концентрацијата на тие раствори треба да се контролира со титрација. (Наместо растворот под 1 и 2 може да се употреби и 5%-тен раствор, контролиран со титрација, од кој при работата се разредуваат 50 ml со 150 ml вода);

3) 95%-тен етанол;

4) етер.

Постапка

Околу 3 g ($\pm 0,001$) иситнета мостра (мораат да минуваат низ сито со дупчиња во пречник од 1 mm) ќе се стават во чаша од 600 ml, на која е обележена ознака за 200 ml. Ќе се додадат 200 ml 1,25%-тна сулфурна киселина (или 50 ml 5%-тна сулфурна киселина и 150 ml вода) и со почесто мешање со стаклено стапче ќе се загреат до вриење. При благо и непрестано вриење се одржуваат 30 минути. За време на вриењето се надоместува испарената вода, за да остане непроменет волуменот на течноста. За време на варењето треба да се води сметка на сидовите да не се задржуваат делчиња супстанција, кои на тој начин го избегнуваат дејството на сулфурната киселина (односно при второ варење дејството на базата).

По 30 минути варење мострата веднаш се филтрира преку Büchner-овата инка или преку ребреста инка со платно или со филтер-хартија за слузави течности. Се измива со врука вода до неутрална реакција на лакмус. Остатокот од филтерот се измива со помош на шприц со 1,25%-тна база назад во чашата (или со вода на која дополнително ќе ѝ се додадат 50 ml 5%-тен раствор на калиумова база) така што конечниот волумен пак да биде точно 200 ml. Со повремено мешање повторно се вари 30 минути. По тоа уште вруко се филтрира пак преку филтер (за слузави течности) или платно, и со врука вода се исплакува до неутрална реакција. Потоа со вода (со помош на шприц) талогот се пренесува односно се филтрира низ исушената и во саденце за сушење одмерена филтер-хартија (Ø 7—10 cm спрема инката). Остатокот на филтерот се измива три пати со 95%-тен етанол и двапати со етер, и на температура од 110°C се суши до константната тежина (1

до 2 часа) и се мери. Одмерениот филтер со остатокот се изгорува во претходно изжарено и измерено порцеланско канче и добиениот резултат ги дава суровите влакна без пепел.

Разликата во тежината го дава суровото влакно без пепел.

Пресметување

$$\text{Количина на сурови влакна во } \% = \frac{b \cdot 100}{a},$$

каде што е:

a = одмерена количина на брашно

b = сурови влакна по одбивање на пепелот и тежината на филтерот (т. е. на загубата на тежината по изгорувањето)

Прецизност на определувањето

Најголемите отстапувања помеѓу две паралелни определувања не смеат да изнесуваат повеќе од 0,05% од количината на суровите влакна. Во противно постапката мора да се повтори.

Забелешка

Ако суровите влакна се определуваат во лебот и сл., одмерената количина на лебот мора да се на топи најпрвин со ацетон, при што лебот наполно ќе се распадне, потоа ќе се додаде сулфурна киселина, и понатаму се постапува на опишаниот начин.

При поголема количина на маст испитуваната мостра треба претходно да се изматка со петрол-етер за да се отстрани најголемиот дел на содржината на маст.

6. Определување на малтозниот број

Прибор:

- 1) одмерна тиквичка од 200 ml;
- 2) одмерен цилиндар од 100 ml;
- 3) пипети од 10, 20, 25 и 50 ml;
- 4) инка Ø 8 до 10 cm;
- 5) тиквички според Erlenmeyer од 200 ml и 50 ml;
- 6) канче за филтрирање (Jena G4 или слично);
- 7) шише-шмукалка;
- 8) набрчкан филтер S. и S. бр. 602 h Ø*15 cm;
- 9) термостат.

Реагенси:

1) Раствор за бистрење:

- a) раствор според Carrez I: 150 g калиумов фероцијанид во 1 литар воден раствор;
 - b) раствор според Carrez II: 300 g цинков сулфат во 1 литар воден раствор;
- 2) концентрирана сулфурна киселина (d = 1,84);
 - 3) раствор според Fehling I: 34,8 g бакар-сулфат ($\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$) ќе се раствори во вода во одмерна тиквичка од 500 ml и ќе се дополнат со вода до ознаката;
 - 4) раствор според Fehling II: 173 g Seignette-ова сол (калиумов-натриумов тартарат) и 50 g натриумов хидроксид ќе се раствори во вода и кога ќе се изладат ќе се дополнат со вода во одмерна тиквичка од 500 ml;
 - 5) раствор на амониум ферисулфат: 100 g $\text{NH}_4\text{Fe}(\text{SO}_4)_2 \cdot 12\text{H}_2\text{O}$ ќе се раствори во одмерна тиквичка од еден литар во 400 ml вода, ќе се додадат 50 ml концентрирана сулфурна киселина и откако ќе се изладат ќе се дополнат со вода до 1000 ml;
 - 6) 0,1 n раствор на калиумов перманганат.

Постапка:

20 g брашно односно ситно измелено жито иситнети така што најмалку 90% од мострата да минуваат низ сито со отвори во големина од 1 mm од просечната мостра ќе се одмерат и ќе се испат во одмерна тиквичка од 200 ml.

Тиквичката со брашното ќе се стави во термостат во кој се одржува температура од 27°C. Брашното ќе се земе со помош на шпатула, во тиквичката ќе се долеат 100 ml дестилирана вода загреана на 27°C па сето тоа ќе се изматка во еднолична суспензија, суспензијата потоа стои во термостатот еден час на температура од 27°C. За тоа време секои 15 минути суспензијата добро се проматкува. По тоа ќе се додадат осум капки концентрирана сулфурна киселина заради инактивирање на дијастазата, а за таложење на белтачините и слузовите материи ќе се додадат едноподруго по 10 ml раствор според Carrez I и Carrez II, а по секое додавање суспензијата добро се проматкува. Тиквичката ќе се дополни со дестилирана вода до ознаката, силно ќе се проматка и се филтрира низ набрчкана филтер-хартија. Првиот дел на филтерот ќе се врати назад на филтерот. Филтратот мора да биде наполно бистар.

Определувањето на шеќерот се врши според Bertrand-овата метода. На 25 ml филтрат во тиквичката според Erlenmeyer од 20 ml ќе се додадат 10 ml дестилирана вода, а по тоа 20 ml Fehling-ов раствор I и 20 ml Fehling-ов раствор II.

Erlenmeyer-овата тиквичка ќе се постави на азбестна мрежа, ќе се покрие со стаклена крушка и ќе се загрее брзо до вриење. Ќе се остави да врие умерено 4 минути, а потоа ќе се симне од пламенот. Црвениот талог на бакар оксидот брзо ќе се стаи. Течноста над него треба да биде сино обоена поради вишокот на бакар-сулфатот. Во спротивен случај определувањето мора да се повтори со помала количина филтриран брашен екстракт, кој со додавање на дестилирана вода ќе се дополни на волумен од 25 ml. Се филтрира низ канче за филтрирање, што е поставено на шише-шмукало.

Најпрвин течноста над талогот се декантира во филтер-канчето, па на талогот веднаш ќе се додаде дестилирана вода, ќе се остави да се стаи, повторно се декантира и сето ќе се повтори неколку пати додека не се отстрани наполно бакар-сулфатот.

При оваа постапка бакар оксидот мора да биде постојано прекриен со вода за исплакување, бидејќи инаку во допир со воздухот би оксидирал. Треба да се внимава што помалку талог да втаса во канчето за филтрирање. Тогаш шишето-шмукало ќе се исчисти, а талогот на бакар оксидот ќе се раствори во Erlenmeyer-овата тиквичка со 50 ml раствор на амониум фери-сулфат. Зелено обоениот раствор од Erlenmeyer-овата тиквичка полека низ филтер-канчето се филтрира во измиено шише-шмукало, при што и најнезначителната количина на бакар-оксидот, што се наоѓа во канчето, преминува во растворот. Наведената количина раствор на амониум фери-сулфат најчесто е доволна за целосно растворување на талогот. Ако тоа не е случај, треба дополнително да се додадат неколку ml раствор на амониум фери-сулфат. Erlenmeyer-овата тиквичка неколку пати ќе се измие со врука дестилирана вода. Водата од исплакувањето секој пат се филтрира низ стаклено канче, па и канчето се измива со дестилирана вода при постојано отшмукување. Кога течноста во целост преминала во шишето-шмукало, зелено обоениот раствор се титрира со 0,1 n-раствор на калиумов перманганат, сè додека растворот не прими слабо розова боја.

Определување на примарно содржана малтоза

20 g брашно ќе се разматат во одмерна тиквичка од 200 ml со 100 ml дестилирана вода, која има температура од 20°C. Веднаш ќе се додадат осум капки концентрирана сулфурна киселина за да се инактивира дијастазата, и ќе се маткаат за да добие ед-

нолична суспензија. По еден час ќе се додадат еднопородно по 10 ml раствор според Carrez I и Carrez II и секој пат ќе се проматкаат. Тиквичката ќе се наполни со дестилирана вода до ознаката и ќе се филтрира. Определувањето на шеќерот се врши на начинот опишан во претходниот став.

Пресметување

а) пресметување на целокупниот шеќер како малтоза.

ml 0,1 n-раствор на калиумов перманганат му одговара на 6,36 mg бакар. Од потрошената количина на перманганат ќе се пресмета количината на бакар, а од оваа според таблицата на E. Wein ќе се пресмета припаѓајќата количина на малтоза. При употребата на 25 ml филтрат ќе се пресмета содржината на малтоза во проценти со множење на најдената количина малтоза во mg со 0,04. Разликата при паралелните определувања не смее да биде поголема од 0,1% малтоза.

б) Примарно содржан шеќер: како малтоза.

Пресметувањето се врши како под „а“. Количината на примарно содржана малтоза се дава со една децимала.

в) Малтозен број.

Малтозен број се пресметува од разликата (а — б) на добиените проценти за содржината на малтоза под а) и под б). Малтозниот број се дава како процент на малтозата со една децимала.

Прецизност на определувањето

Најголемото отстапување помеѓу две паралелни определувања не смее да надминува 0,1% малтоза. Во противен случај постапката треба да се повтори.

Таблица за пресметување на малтозата според Wein

Бакар mg	Малтоза mg	Бакар mg	Малтоза mg	Бакар mg	Малтоза mg
1	0,8	31	26,1	61	52,2
2	1,7	32	27,0	62	53,1
3	2,5	33	27,9	63	53,9
4	3,4	34	28,7	64	54,8
5	4,2	35	29,6	65	55,7
6	5,0	36	30,5	66	56,6
7	5,9	37	31,3	67	57,4
8	6,7	38	32,2	68	58,3
9	7,6	39	33,1	69	59,2
10	8,4	40	33,9	70	60,1
11	9,2	41	34,8	71	61,1
12	10,1	42	35,7	72	61,8
13	10,9	43	36,5	73	62,7
14	11,7	44	37,4	74	63,6
15	12,6	45	38,3	75	64,5
16	13,5	46	39,1	76	65,4
17	14,3	47	40,0	77	66,2
18	15,2	48	40,9	78	67,1
19	16,0	49	41,8	79	68,0
20	16,8	50	42,6	80	68,9
21	17,7	51	43,5	81	69,7
22	18,5	52	44,4	82	70,6
23	19,4	53	45,2	83	71,5
24	20,2	54	46,1	84	72,4
25	21,1	55	47,0	85	73,2
26	21,9	56	47,8	86	74,1
27	22,8	57	48,7	87	75,0
28	23,6	58	49,6	88	75,9
29	24,5	59	50,4	89	76,8
30	25,3	60	51,3	90	77,7

7. Определување на маста

Прибор:

- 1) чаша од 400 до 600 ml со соодветно сатно стакло;
- 2) цилиндар градуиран од 100 ml;
- 3) инка Ø 10 cm;
- 4) апарат според Soxhlet со тиквичка од 250 ml;
- 5) филтер-хартија Ø 20 до 25 cm.

Реагенси:

- 1) концентрирана хлороводородна киселина (d = 1,19);
- 2) петрол-етер (точка на вриење до 60°C);
- 3) морска пена.

Постапка

Во чаша од 400 до 600 ml ќе се измешаат околу 20 g (± 0,01 g) мостра со 100 ml студена вода и 60 ml концентрирана хлороводородна киселина и неколку парченца морска пена, па ќе се грат четврт час на врела водена бања. Потоа на азбеста мрежа со директно греење и мешање со стапче ќе се заварат до вриење, ќе се покријат со сатно стакло, па ќе се варат околу 20 минути, додека белтачините наполно, не се растворот. Ќе се долее уште малку врука вода со која ќе се измие сатното стакло, па веднаш ќе се филтрира низ влажна набрчкана филтер-хартија Ø 20 до 25 cm. Чашата и филтерот добро ќе се измијат со вода, филтерот ќе се собере, ќе се исуши во сушница на сатно стакло, со подложена чиста филтер-хартија, а по тоа ќе се екстрахира со петрол-етер еден час според Soxhlet кај брашното, а кај житата, лебот и тестенините — три часа.

Петрол-етерот ќе испари, а тиквичката со остатокот ќе се суши еден час на температура од 100°C и ќе се одмери.

Пресметување

$$\text{Количината на маст во \%} = \frac{a}{b} \cdot 100$$

каде што е:

a = тежина на одмерената маст
b = одмерена количина на мостра

8. Определување на количината на влажно лепило

Рачно исплакнување на лепило

Прибор:

- 1) порцеланско саденце Ø 8 до 10 cm (по можност од внатрешната страна темно обоено);
- 2) стаклено подебело стапче или пистил;
- 3) чашка од 100 ml;
- 4) сито (мелничка свила 52);
- 5) две матирани стаклени плочи од дебело стакло во големина горе-долу 10 × 15 cm;
- 6) Рачна вага (± 0,01 g).

Реагенси: 2%-тен раствор на кујнска сол.

Постапка

10 g (± 0,1 g) брашно или пченичен прекруп ќе се замесат со потребна количина вода (5 до 6 ml) или со 2%-тен раствор на кујнска сол, така што тестото да остане меко но повеќе да не се лепи. Брашното ќе се замеси во порцеланско саденце со порцелански пистил или со стаклено стапче. Кога е тестото добро замесено, се оформува во кугла, со која ќе се соберат остатоците на тестото од сидовите

на саденцето и евентуално од прстите, се вади од саденцето и една минута со прстите или со дланката добро се измесува на стаклената плоча за да стане хомогено. Потоа веднаш се измива со 2%-тен раствор на кујнска сол, со температура од 18°C (водата не смее да содржи хлор, а ако е хлорирана мора да се провари). Се врши исплакување над сито за да можат евентуално откинатите делчиња лепило да се соберат. Исплакувањето се врши така што тестото се става на левата дланка, а со навлажени прсти од десната рака внимателно се гмечи, меси и врти, без интензивно (непотребно) гмечење, под сосем танок млаз вода, додека не почне да истекува бистра вода. Завршетокот на исплакувањето се утврдува така што кратко време се исплакува над чашката додека не се види дали е водата бистра. Лепилото исплакувано во 2%-тен раствор на кујнска сол се исплакува уште една до две минути под текушта вода, за да се отстрани натриумовиот хлорид. При исплакувањето треба да се настојува времето и начинот на исплакувањето да бидат секогаш исти. За едно исплакување на лепило од 10 g брашно потребно е 10 до 20 минути и 1 до 2 литра раствор на кујнска сол. Кога лепилото е измиено, ќе се истисне најголемиот дел од излишната вода меѓу дланките, потоа лепилото ќе се раздели на три до четири дела, ќе се притисне и ќе се извала меѓу двете стаклени матирани плочи, за да се отстрани сета неврзана вода (мерењата извршени едноподруго не смеат да покажуваат разлика поголема од 50 mg). Потоа лепилото ќе се собере во кугла и ќе се измери (точност на мерењето $\pm 0,01$ g) на тарирано парче хартија, па ќе се пресмета процентот на влажно-то лепило.

Забелешка

Не се препорачува тестото да се замеси во количина поголема од 20 g брашно или прекруп, бидејќи исплакувањето трае премногу долго а резултатот кој при тоа ќе се добие не е попрецизен.

Тестото од добри пченици може пред исплакувањето да отстои половина до еден час без неповолно влијание врз особините и количината на лепилото. Тестото од слаби пченици треба да се исплакува веднаш, бидејќи стоењето неповолно влијае врз особините на лепилото, а и количината се намалува. Од друга страна исплакувањето по чекање дава увид во подобар или полош квалитет на брашното.

Исплакувањето со преладен или претопол раствор на кујнска сол ја намалува количината на лепилото и ги менува неговите особини.

Се препорачува на 10 литри раствор NaCl да се додадат и 4,6 g KH_2PO_4 и 5,4 g Na_2HPO_4 , за pH на растворот да биде 6,8 кој е најпогоден за исплакување на лепилото.

9. Определување степенот на киселоста во житото и брашното

Прибор:

- 1) чаша од 100 ml;
- 2) пипета од 50 ml;
- 3) инка $\varnothing$ 10 cm;
- 4) сатно стакло;
- 5) две тиквички според Erlenmeyer од 100 ml;
- 6) пипета од 25 ml;
- 7) филтер-хартија S. и S. бр. 588 $\varnothing$ 15 cm или слично;
- 8) бирета од 25 ml.

Реагенси:

- 1) 0,1 n-раствор на натријумов хидроксид;
- 2) 3%-тен етанолан раствор на фенолфталеин;
- 3) 67-vol. %-тен етанол, неутрализиран спрема фенолфталеин [$d=0,893/20^\circ(4)$].

Постапка

10 g брашно (или прекруп) со големина на честичките што минуваат низ сито со отвори од 1 mm големина ќе се измешаат во чаша од 100 ml со 50 ml 67%-тен етанол на температура од 20°C и во текот на 5 минути содржината на чашата почесто ќе се промеша. По тоа се филтрира преку набрчан филтер од таква големина што сета суспензија одеднаш да се налее. За време на екстракцијата, како и за време на филтрирањето, се држи покриено со сатно стакло за со испарувањето на етанолот да не се менува неговата концентрација. 25 ml со пипета измерен филтрат се филтрираат во тиквичка според Erlenmeyer (од 100 ml) и во таа тиквичка филтратот се титира со додаток од три капки 3%-тен етанолан раствор на фенолфталеин, со 0,1 n NaOH, којшто се пушта капка по капка до јасно изразена црвеникава боја.

Непосредно пред да мине во црвеникава боја екстрактот ќе прими жолтозеленикава боја, која е особено изразена кај темни брашна, што може да го отежне забележувањето на точното преминување на бојата. Оваа боја произлегува од една материја — со особини на индикатор — која се наоѓа во лушката на зрното и која според степенот на мелењето во поголема или помала количина преминува во брашното, а не може пред филтрирањето да се отстрани.

Пресметување

Степен на киселост = 2a

a = број на потрошените ml 0,1 n NaOH.

Прецизност на определувањето

Дозволените отстапувања помеѓу две паралелни определувања можат кај резултатот до 3° киселост да изнесуваат најмногу 0,2, а над 3° киселост — до 0,3 од најдениот степен на киселост.

10. Докажување на пченкарно брашно

Докажување

Примесите на пченкарно брашно се докажуваат со присуство на зеинот, типичен протеин на пченка, кој дава биурет — реакција (виолетовосино обојување со бакар-сулфат и база) и кој се раствора во врук аминен алкохол, за разлика од другите во етанол топливи белтачини, од кои на тој начин може да се одвои.

1. 20 g брашно со 50 ml 96%-тен етанол се грат на водена бања на температура од 75°C, со често мешање, 10 ml филтрат ќе се промешаат со 2 ml n-раствор на натриумов хидроксид и 10 капки на 2%-тен раствор на бакар-сулфат. Ако смесата содржи барем 5% пченкарно брашно, се појавува виолетова боја.

2. 10 g брашно се варат 15 минути со 25 ml изоамилен алкохол а потоа уште вруко брзо се филтрираат. Филтратот уште во присуство на 1% пченкарно брашно при изладувањето ќе се замати поради наталожениот зеин.

Определување

Количината на пченкарното брашно може да се утврди според количината на зеинот, кој се определува фотометриски со биурет-реакција.

Прибор:

- 1) фотоколориметар;
- 2) тиквички од 100 и 50 ml;
- 3) инка Ø 8 до 10 cm;
- 4) одмерна тиквичка од 50 ml;
- 5) филтер-хартит (S-и S. 602 или слично);
- 6) пипета од 10 ml;
- 7) пипети градируани од 1 и 5 ml;
- 8) сатно стакло.

Реагенси:

- 1) 96%-тен етанол;
- 2) n-раствор на натриумов хидроксид;
- 3) 5%-тен раствор на бакар-сулфат;
- 4) активен јаглен.

Постапка

15 g брашно во тиквичка од 100 ml покриена со сатно стакло се екстрахираат еден час со 75 ml етанол во водена бања на температура од 75°C со почесто мешање. Потоа ќе се остават да стојат уште еден час. Потоа уште еднаш ќе се промешаат, па одеднаш, по можност наполно, ќе се налијат на тврд филтер (на пр. S. и S. бр. 602) Првите неколку капки филтрат ќе се вратат на филтерот. На 10 ml филтрат, кој мора да биде наполно бистар, ќе се додадат (во мала тиквичка од 50 ml) 4 ml n-раствор на натриумов хидроксид и 0.8 ml раствор на бакар-сулфат, ќе се промешаат и повторно ќе се загреваат 15 минути на водена бања на температура од 75°C. Ќе се додадат 0.5 g пулверизиран активен јаглен, ќе се промешаат, ќе се филтрираат низ набрчкан филтер во одмерна тиквичка од 50 ml и ќе се дополнат со вода до ознаката. Филтратите се бистри, кај чисто пченкарно брашно темновиолетови, а кај пченични брашна светло жолтозелени. Интензитетот на сино-виолетовата боја на филтратот е пропорционален на количината на зеинот и се определува со фотоколориметри, а од баждарната крива линија се прочитува количината на пченкарното брашно. Баждарната крива линија ќе се направи на вообичаен начин со 0.20, 0.40 итн до 100% пченкарно брашно во смеса со пченично. Со наведените смеси се постапува како кај опишаната постапка.

Бидејќи количината на зеин во пченката варира, резултатите се приближни освен ако се располага со исто пченкарно брашно што е замесено со мострата па со него се извршат паралелни определувања. Оваа метода може да се употреби за жолта пченка и за бела пченка. Во брашното може да се докаже 0.5%, а во лебот дури 5% додадено пченкарно брашно.

Забелешка

Со стоење од еден час по греењето и со филтрирање низ тврд филтер, се отстрануваат — веројатно — некои растворени белтацини на пченица, што даваат слаба биурет-реакција. Со активен јаглен се отстранува криптоксантниот, кој ја попречува биурет-реакцијата.

11. Докажување на соино брашно**Квалитативно**

Сојата содржи специфичен фермент уреаза, која што ја нема ниту во житата ниту во другите легуминози. Присуството на уреазата се докажува со разградување на уреата (мочовината) на амонијак. 1 g брашно со 5 ml 2%-тен раствор на уреа се хо-

могенизира во епрувета во еднолична суспензија и по додавање неколку капи неутрален 1%-тен етанол раствор на фенолфталеин се става во термостат на температура од 37 до 40°C. Ако по еден час се појави црвена боја од настанатиот амонијак, докажано е присуството на соино брашно.

Микроскопски

Микроскопски препарат на брашно се третира со воден раствор на јод. Алеуронските клетки на пченица се обојуваат сино, додека алеуронските клетки на соја се обојуваат жолто или јантар-жолто

12. Утврдување на заразеноста на житната маса со инсекти и молци

Се зема 0.5 до 1 kg мостра и се држи 5 минути во топла вода за да се смекнат зрната, бидејќи тогаш подобро се обојуваат. По тоа зрната се просушуваат на обична хартија за да се стават во подготвениот раствор на фуксин. Растворот се приготвува така што 50 cm³ студена оцетна киселина се ставаат во 950 cm³ обична вода и на тоа се додава 0.5 грама кисел фуксин. Во тој раствор зрната не смеат да се држат подолго од 5 минути, бидејќи ќе се обои целата нивна површина, па не би можеле да се разликуваат местата на кои житниот црв ги положил јајцата. Кога зрната на пченица ќе се извадат од растворот, малку ќе се промијат во обична вода и на нив веднаш можат да се најдат темноцрвено бојосани места на кои се положени јајца. Посветло обоените места покажуваат механички оштетувања. Според бројот на зрната со темни места, може да се утврди приближниот интензитет на нападот, кој што се изразува во проценти. Употребената боја може да се користи повеќе пати, сè додека не се замат.

13. Утврдување на присуството на крлежи (Acarina) во пченицата

Се зема просечна мостра на пченица од 1 kg, се просева низ жичено сито со отвори низ кои, освен пченичните зрна, пропаѓаат и сите други предмети што ги содржи мостра. Просевањето се врши над темна хартија на која со голо око или, уште подобро, со лупа можат да се уочат ситни белузлави крлежи. Ако е особено студено, мострите мораат да се внесат во топли простории и во нив да се држат известно време па дури по тоа да се просеваат. Заразеноста се изразува во бројот на крлежи на 100 грама пченица.

14. Утврдување на заразеноста со полски тавтабити

Процентот на зарамена пченица со полски тавтабити се определува со поединечен преглед на секое зрно во мостра од 10 g (250 до 300 зрна). Се зема три пати по 10 g пченица.

Прегледот се врши со помош на електрична светилка од 40 вати. Најдобри се млечните светилки, прицврстени за дрвена подлога. Преку светилката се става метален цилиндар чиј пречник е нешто поголем од нормалниот Петриев сад, и одозгора се покрива со бела хартија. На цилиндарот се поставува Петриев сад со 10 g пченица, а по тоа со лупа се набљудуваат осветлените зрна. Здравите зрна, осветлени одоздола со светилката, се провидни, само ртулецот е темен.

Зрната повредени од полска тавтабита, освен темна дамка на ртулецот, имаат и места на кои белтацината на ендоспермите е оштетена од протеолитички ензими, што тавтабитата ги лачи со плунката при боцнувањето. Заразеноста се изразува во проценти на масата на мострата.

15. Определување на „filth“

Во поново време многу се подлага на чистотата на прехранбените продукти во поглед на примесите од органско потекло, за кои е прифатен интернационалниот збор: „filth“ (филс). Под тој поим се подразбираат: инсекти и делови на инсекти, нивни јајца и екскременти, како и влакна и екскременти на глодачи.

Определувањето на „филсот“ се заснова врз хидролизата на состојките на прехранбениот продукт, било ензиматски со панкреатин било хемиски. Во секој случај третирањето на прехранбените продукти мора да биде такво што деловите на „филсот“ да остануваат сочувани и што помалку да се изменат, за да можат дополнително со микроскопски преглед да се распознаат.

Определувањето се врши најчесто по хемиската хидролиза, и тоа со киселини. Алкалии не се погодни, зашто од нив се разградуваат на пример влакната на глодачи, додека „филсот“ и суровите влакна остануваат неразгорени. Во нерастворениот остаток — особено ако се сочувани карактеристични делови — не е тешко да се разликуваат.

Прибор:

- 1) чаши од 400 и 200 ml;
- 2) сатни стакла;
- 3) инка за одвојување од 1000 ml (2 парчиња);
- 4) стаклена нуча $\varnothing$ 8 cm;
- 5) две стаклени плочи 9×12 cm, од кои едната мора да има милиметарска мрежичка нагriezена со флуороводородна киселина, со јасно означени центиметарски квадрати;
- 6) цилиндар за мерење од 20 ml;
- 7) филтер-хартија (сина лента, S. и S. или слично).

Реагенси:

- 1) 0,5 n-раствор за хлороводородна киселина;
- 2) парафинско масло;
- 3) петрол-етер;
- 4) 96% -тен етанол.

Постапка

Во чаша од 400 ml ќе се прелеат 50 g брашно со 200 ml врел 0,5 n-раствор на хлороводородна киселина и ќе се промешаат со стаклено стапче за да се добие хомогена смеса без груткиња. Се варат на слаб пламен 30 минути покриено со сатно стакло. Кога растворот ќе се излади, ќе се прелее во инка за одвојување од 1000 ml, чашата добро ќе се измие со водата што му е додадена на првобитниот раствор и ќе се долее вода до горедолу 600 ml. Ќе се додадат 20 ml парафинско масло и добро ќе се промешаат неколку пати. Парафинското масло ќе ги натопи деловите на „филсот“, поради што тие се дигаат и собираат на граничната површина на водата и парафинското масло. По 30 минути ќе се испушти водениот раствор во друга исто така голема инка за одвојување и повторно ќе се промеша со 20 ml парафинско масло, ќе се остави 30 минути да се одвојат слоевите на потоа водениот дел ќе се испушти додека не остане во височина од неколку милилитри. Парафинското масло во обете инки ќе се измие со вода што ќе се испушти. Плакнењето со вода ќе се повторува уште еднаш, но со додаток од 50 ml петрол-етер. По стајувањето водениот слој пак ќе се испушти за неколку милилитри, а петрол-етерскиот раствор се филтрира преку стаклена нуча во пречник 80 mm, во која е ставена филтер-хартија во пречник 90 mm („сина лента“, Scheicher и Schüll). Филтер-хартијата се наместува во нучата така што работ на филтер-хартијата добро да прилегне на нејзиниот сид и течноста да не може да минува помеѓу стаклото и хартијата. Најпрвин се филтрира

течноста од втората инка за одвојување, а потоа од првата. Инките се измиваат најпрвин двапати со вода, а потоа еднаш со 96% -тен етанол. Нерастворените остатоци од инката мораат да бидат наполно пренесени на филтерот. Филтер-хартијата се вади и помеѓу две сатни стакла се суши еден час на температура од 105°C. Потоа рамномерно се натокува со неколку капки парафинско масло, со што се постига подобра провидност. Натопената филтер-хартија се става помеѓу две стаклени плочи 9×12 cm. Стаклените плочи се залепуваат со восок или со леплива хартија, за да се попречи меѓусебното помрдување. Се микроскопира при зголемување од 60 до 70 пати.

Посебно се дава бројот на деловите на инсекти, а посебно бројот на влакната на глодачи. Кај глодачите при лижењето на крзното втасуваат влакна во цревата и се излучуваат со изметот (20 mg измет содржат околу 100 влакна). Изметот на глодачи не може со вообичаените мелнички методи на чистење на пченицата наполно да се отстрани, бидејќи често има иста големина како зрното, па се сомелува во брашно. Влакната од изметот не се подолги од 0,8 mm. Ако се најдени подолги влакна, тие произлегуваат од крзна на глодачи што се провлекувале низ брашното по мелењето. Во брашното ретко се наоѓаат цели делови на органи од инсекти, бидејќи и тие се сомелени, туку се наоѓаат само делови на цврст оклоп, глава, пипала, нозе, крила итн. Безбојните молци и јајца на инсекти во цела состојба лесно се разликуваат, но тешко во форма на фрагменти. Ларвите исто така се безбојни, но лесно се познаваат по задните обоени делови на телото. Деловите на инсекти особено во брашното тешко се разликуваат од деловите на лушпата на житата што се еднакво обоени.

За разликување на делови на инсекти од делови на жита можат да послужат следните податоци:

- 1) деловите на инсекти се во жолтикава, маслинеста и темнокостенлива или црвеностенлива боја, со рожнато-просирен изглед, додека целулозните делови на житата се непросирни;
- 2) работ на деловите на инсекти е секогаш мазен, често со фини влакненца. Работ на целулозните делови на житата е влакнав;
- 3) карактеристично задеблени сидови на клетките нема кај инсектите;
- 4) деловите на инсекти можат често да се распознаат по тркалезните отвори за дишење — трахеи;
- 5) за инсектите се карактеристични сегментираниите делчиња на пр. делчиња на искршени пипала и нозе.

Изразување на резултатот

При рутинска анализа се дава обично само бројот на деловите на „филсот“ и бројот на влакната на глодачи најдени во 100 g брашно.

II. ИСПИТУВАЊЕ НА ЛЕБОТ И ПЕЧИВОТО

1. Определување на количината на вода во лебот и во слични производи

Количината на вода во лебот се определува во самата средина на лебот или во целиот леб (средината плус корката), додека количината на водата во самата корка обично не е од значење.

Според тоа, зависно од видот на испитувањето, приготвувањето на мострата за анализа е различно. За да се добие исправна просечна хомогена мостра, производот (ако содржи многу вода) мора претходно да се исуши за да може да се пулверизира.

Приготвување мостра

Лебот ќе се одмери ($\pm 0,01$ g), а потоа ќе се изреже на тенки резанки, дебели 1 до 1,5 cm, кои се сушат на воздух или на температура од 40 до 50°C.

Сушењето и режењето мора да се врши без загуби така што да може да се пулверзира. Повторно се одмерува, за да може да се пресмета количината на вода во вака претходно исушената мостра. Потоа исушената мостра се сомелува — без загуби — така што да минува низ сито со дупчиња големи 1 mm.

Ако се во прашање големи парчиња леб од над 1/2 kg, тогаш со остар нож ќе се преполови лебот или ќе се исече на 4 еднакви делови, па ќе се земе една половина или две спортивни четвртинки, со кои понатаму се постапува на опишаниот начин. Сувото печиво, пексимида и сл., не треба претходно да се сушат. Потребната количина на мостра изнесува 100 до 200 g.

Постапка

Ќе се одмерат 3 до 5 g ($\pm 0,01$ g) претходно исушена, иситнета и промешана мостра во тарирано, исушено алуминиумско саденце и се сушат еден и пол час на температура од 130°C, па по ладење во ексикатор ќе се одмери мострата. Потоа повторно под истите услови се суши уште половина час заради контрола. По потреба сушењето уште се продолжува до константната тежина или пак преку ноќ се суши на температура од 105°C.

Ако е потребно да се определи само количината на водата во средината на лебот, тогаш корката ќе се излупи, а со средината се постапува на истиот начин. Мостра од средината може да се земе и на тој начин што со дупчење на лебот со метален цилиндар во пречник 3 до 4 cm ќе се извадат неколку мостри, од кои ќе се отстранат горната и долната корка, а натаму се обработува на наведениот начин.

Во извештајот за извршената анализа треба секогаш да се наведе дали резултатите се однесуваат само на средината на лебот или на целиот леб.

Во сè друго треба да се придржуваме кон условите предвидени за методата на определувањето на водата во брашното.

Ако количината на водата во лебот не може да се определи веднаш по приемот на мострата за анализа, треба во секој случај веднаш да се определи неговата тежина, а потоа повторно да се измери пред анализата. Од обете тежини на лебот, како и од тежината односно количината на водата, при конечното сушење се пресметува количината на водата во свежиот леб.

Количината на водата во лебот = $V = V_1 + V_2 + V_3$ каде што е:

V = вкупна количина на водата во производот (лебот) изразена во процент

$V_{1,2,3}$ = количина на водата определена во одделни фази на работа, изразена во процент во однос на производот во појдовна состојба

$$V_1 = \frac{p_1 - p_2}{p_1} \cdot 100, \text{ каде што е:}$$

V_1 = загуба на водата настаната со исушување од моментот на приемот или земањето на мострата до почетокот на анализата

p_1 = појдовна тежина на производот (лебот)

p_2 = тежина на производот пред почетокот на испитувањето

$$V_2 = \frac{p_3 - p_1}{p_1} (100 - V_1), \text{ каде што е:}$$

V_2 = загуба во тежина по сушењето на температура од 40 до 50°C, изразена во процент во однос на производот во појдовна состојба

p_3 = тежина на целиот, половината или четвртината од производот (лебот) што е мерен за сушење на температура од 40 до 50°C

p_1 = тежина на исушената мостра (на напред наведената температура) пред иситнувањето

$$V_3 = \frac{p_5 - p_6}{p_5} (100 - V_1 - V_2), \text{ каде што е:}$$

V = просечна вредност во тежина — две паралелни испитувања — при конечното аналитичко определување, изразена во процент во однос на производот во појдовна состојба

p_5 = тежина на иситнета грубо сушена мостра

p_6 = тежина на мострата по конечното сушење.

2. Определување на количината на белтчини во лебот

Количината на белтчини се определува од 1,5 до 2 g ($\pm 0,001$ g) промешана, на воздух сушена материја или од 5 g добро промешана мостра на свеж леб. Со оглед на тоа дека во така мала количина свеж леб е тешко да се постигне онаков однос на корката и средината каков што е во целиот леб, подобро е да се земе за испитување на воздух сушена материја (в. определување на водата во лебот). Одмерената супстанција ќе се стави во Kjeldahl-овата тиквичка од 750 ml, ќе се додадат 25 ml концентрирана сулфурна киселина, една капка жива (или 10 g калиумов сулфат), и натаму се постапува на начинот опишан кај определувањето на количината на белтчини во брашното.

3. Определување на количината на маст во лебот

Количината на маст во лебот се определува по разорување со киселина според методата на Weibull и Stoldt, на начинот опишан кај определувањето на маст во брашното.

Се земаат за испитување 20 g на воздух сушена материја, се варат со хлороводородна киселина 20 минути, а се екстрахираат 3 часа. На овој начин — со разградување со киселина — добиената маст не смее да се употреби за определување на киселинскиот број и рефракцијата. За таа цел може да се употреби маст добиена со директна екстракција со етер или со смеса на етанол и бензен (1 : 1).

4. Пресметување на количината на млеко од количината на лактоза во лебот и печивото

Определување на лактоза

Прибор:

- 1) автоклав;
- 2) центрифуга;
- 3) термостат;
- 4) тријалник со толчник $\varnothing$ околу 8 cm;
- 5) одмерни тиквички од 500 и 50 ml;
- 6) инка $\varnothing$ околу 6 до 8 cm;
- 7) Erlenmeyer-ови тиквички од 200 ml, 300 до 500 ml;
- 8) пипети од 100 и 25 ml;
- 9) пипета градуирана од 5 ml;
- 10) прибор за определување на шеќер според Fehling (в. кај определување на малтозниот број);
- 11) цилиндри за мерење од 100 ml (2 парчиња).

Реагенси:

1) 1 до 2 g пептон (на пр. „Witte“ или сличен квалитет) и 2 g NaCl ќе се растворот во 100 ml вода и ќе се стерилизираат 20 минути во автоклав на температура од 115°C;

2) пекарски квасец: 25 g свеж пекарски квасец ќе се измијат пет пати со по 100 ml вода и ќе се центрифугираат по секое миене.

Водата добиена при последното исплакување мора да биде наполно бистра. Измисениот квасец потоа се хомогенизира со 100 ml вода и се чува на

температура до 4°C. Суспензијата на квасец може да се употреби најдолго 24 часа по приготвувањето; 3) раствори според Fehling I и Fehling II (в. определување на малтозниот број).

Постапка

25 g средина од леб или печиво, на која претходно ѝ се определила количината на водата, се жомогенизираат со малку вода во тријалник, потоа со исплакување со вода (вкупно 250 ml) се пренесуваат во одмерна тиквичка од 500 ml, се маткаат неколку минути, се дополнуваат со вода до ознаката, се промешуваат и се оставаат да стојат неколку часа на собна температура. Течноста над талогот потоа се декантира на филтер, 100 ml бистар филтрат се отпипетираат во Erlenmeyer-овата тиквичка од 200 ml, се додаваат 5 ml пептонски раствор, неколку парчиња порцелан, се загреваат внимателно до вриење, се упаруваат на 10 до 12 ml, потоа се зачепуваат со вата, па се стерилизираат 20 минути на температура од 115°C. Кога ќе се изладат, ќе се додаде под стерилни услови пекарски квасец и ќе се остават во термостат 30 часови на температура од 30°C. Потоа се проваруваат, се пренесуваат со исплакување со вода во одмерна тиквичка од 50 ml, се дополнуваат со вода до ознаката, се промешуваат и се филтрираат. Во 25 ml филтрат ќе се определи содржината на лактоза според Soxhlet по 25 ml раствор на Fehling I и Fehling II, па 25 ml раствор на лактоза (филтрат) ќе се загреат до вриење и се варат 6 минути. Натомошната постапка е како кај методата за определување на другите шеќери.

Од количината на бакар-оксидул се пресметува количината на лактоза според следната таблица:

Бакарен оксидул mg	Бакар mg	Лактоза mg
--------------------	----------	------------

1	2	3
10	8,9	5,1
11	9,8	5,8
12	10,7	6,4
13	11,5	7,1
14	12,4	7,7
15	13,3	8,4
16	13,2	9,0
17	15,1	9,7
18	16,0	10,3
19	16,9	11,0
20	17,8	11,6
21	18,6	12,3
22	19,5	12,9
23	20,4	13,6
24	21,3	14,2
25	22,2	14,8
26	23,1	15,5
27	24,0	16,2
28	24,9	16,8
29	25,8	17,5
30	26,6	18,1
31	27,5	18,7
32	28,4	19,4
33	29,3	20,0
34	30,2	20,7
35	31,1	21,3
36	32,0	22,0
37	32,9	22,6
38	33,7	23,3
39	34,6	23,9
40	35,5	24,6
41	36,4	25,2
42	37,3	25,9
43	38,2	26,5
44	39,1	27,2
45	40,0	27,8
46	40,8	28,5
47	41,7	29,1

Бакарен оксидул mg	Бакар mg	Лактоза mg
--------------------	----------	------------

1	2	3
48	42,6	29,8
49	43,5	30,4
50	44,4	31,1
51	45,3	31,7
52	46,2	32,4
53	47,1	33,0
54	48,0	33,7
55	48,8	34,3
56	49,7	34,9
57	50,6	35,6
58	51,5	36,2
59	52,4	36,9
60	53,3	37,5
61	54,2	38,2
62	55,1	38,8
63	55,9	39,4
64	56,8	40,1
65	57,7	40,8
66	58,6	41,4
67	59,5	42,0
68	60,4	42,7
69	61,3	43,3
70	62,2	44,0
71	63,0	44,6
72	63,9	45,3
73	64,8	45,9
74	65,7	46,6
75	66,6	47,2
76	67,5	47,9
77	68,4	48,5
78	69,3	49,2
79	70,2	49,8
80	71,1	50,4
81	72,0	51,1
82	72,9	51,8
83	73,8	52,4
84	74,7	53,1
85	75,6	53,8

1	2	3
86	76,4	54,4
87	77,3	55,0
88	78,1	55,7
89	79,0	56,3
90	79,9	57,0
91	80,8	57,6
92	81,7	58,2
93	82,6	58,9
94	83,5	59,5
95	84,4	60,2
96	85,2	60,8
97	86,1	61,4
98	87,0	62,1
99	87,9	62,8
100	88,8	63,4
101	89,7	64,0
102	90,6	64,6
103	91,5	65,3
104	92,3	66,0
105	93,2	66,6
106	94,1	67,2
107	95,0	67,9
108	95,9	68,6
109	96,8	69,2
110	97,7	69,9
111	98,6	70,5
112	99,4	71,2
113	100,3	71,9
114	101,2	72,5
115	102,1	73,2
116	103,0	73,8
117	103,9	74,5
118	104,8	75,1
119	105,7	75,8
120	106,6	76,5
121	107,4	77,1
122	108,3	77,7
123	109,2	78,4
124	110,1	79,1
125	111,0	79,8
126	111,9	80,4
127	112,8	81,0
128	113,7	81,7
129	114,5	82,3
130	115,4	83,0
131	116,3	83,7
132	117,2	84,4
133	118,1	85,0
134	119,0	85,6
135	119,9	86,3
136	120,8	87,0
137	121,6	87,7
138	122,5	88,3
139	123,4	89,0
140	124,3	89,6
141	125,2	90,3
142	126,1	91,0
143	127,0	91,6
144	127,9	92,2
145	128,8	92,9
146	129,6	93,6
147	130,5	94,3
148	131,4	94,9
149	132,3	95,6
150	133,2	96,2
151	134,1	96,9
152	135,0	97,6
153	135,9	98,2
154	136,8	98,8
155	137,6	99,5
156	138,5	100,2
157	139,4	100,8
158	140,3	101,5
159	141,2	102,2
160	142,1	102,8
161	143,0	103,5

1	2	3
162	143,9	104,2
163	144,7	104,9
164	145,6	105,6
165	146,5	106,2
166	147,4	106,9
167	148,3	107,6
168	149,2	108,2
169	150,1	108,9
170	151,0	109,6
171	151,8	110,2
172	152,7	110,9
173	153,6	111,6
174	154,5	112,3
175	155,4	113,0
176	156,3	113,6
177	157,2	114,3
178	158,1	115,0
179	159,0	115,6
180	159,8	116,3
181	160,7	117,0
182	161,6	117,6
183	162,5	118,3
184	163,4	119,0
185	164,3	119,7
186	165,2	120,3
187	166,1	121,0
188	166,9	121,7
189	167,8	122,4
190	168,7	123,0
191	169,6	123,7
192	170,5	124,3
193	171,4	125,0
194	172,3	125,6
195	173,2	126,3
196	174,0	127,0
197	174,9	127,7
198	175,8	128,4
199	176,7	129,1
200	177,6	129,7
201	178,5	130,4
202	179,4	131,1
203	180,3	131,8
204	181,2	132,4
205	182,0	133,1
206	182,9	133,8
207	183,8	134,5
208	184,7	135,2
209	185,6	135,8
210	186,5	136,5
211	187,4	137,2
212	188,3	137,9
213	189,1	138,6
214	190,0	139,3
215	190,9	140,0
216	191,8	140,6
217	192,7	141,3
218	193,6	142,0
219	194,5	142,6
220	195,4	143,3
221	196,2	144,0
222	197,1	144,7
223	198,0	145,4
224	198,9	146,1
225	199,8	146,8
226	200,7	147,5
227	201,6	148,1
228	202,5	148,8
229	203,4	149,4
230	204,2	150,1
231	205,1	150,8
232	206,0	151,4
233	206,9	152,1
234	207,8	152,8
235	208,7	153,4
236	209,6	154,1
237	210,5	154,8

1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
238	211,3	155,4	314	278,8	207,3	390	346,3	260,9	421	373,8	283,7
239	212,2	156,1	315	279,7	208,0	391	347,2	261,6	422	374,7	284,5
240	213,1	156,8	316	280,6	208,7	392	348,1	262,3	423	375,6	285,2
241	214,0	157,4	317	281,5	209,5	393	349,0	263,1	424	376,5	286,0
242	214,9	158,1	318	282,4	210,2	394	349,0	263,8	425	377,4	286,8
243	215,8	158,7	319	283,3	210,9	395	350,8	264,5	426	378,3	287,6
244	216,7	159,4	320	284,2	211,6	396	351,6	265,2	427	379,2	288,3
245	217,6	160,1	321	285,0	212,3	397	352,5	265,9	428	380,1	289,1
246	218,4	160,7	322	285,9	213,0	398	353,4	266,7	429	381,0	289,9
247	219,3	161,4	323	286,8	213,7	399	354,3	267,4	430	381,8	290,7
248	220,2	162,0	324	287,7	214,4	400	355,2	268,1	431	382,7	291,4
249	221,1	162,7	325	288,6	215,2	401	356,1	268,8	432	383,6	292,2
250	222,0	163,4	326	289,5	215,9	402	357,0	269,6	433	384,5	293,0
251	222,9	164,0	327	290,4	216,6	403	357,9	270,3	434	385,4	293,8
252	223,8	164,7	328	291,3	217,3	404	358,8	271,0	435	386,3	294,5
253	224,7	165,1	329	292,2	218,0	405	359,6	271,8	436	387,2	295,3
254	225,6	166,0	330	293,0	218,8	406	360,5	272,5	437	388,1	296,0
255	226,4	166,7	331	293,0	219,5	407	361,4	273,2	438	388,9	296,8
256	227,3	167,3	332	294,8	220,2	408	362,3	274,0	439	389,8	297,6
257	228,2	168,0	333	295,7	220,9	409	363,2	274,7	440	390,7	298,4
258	229,1	168,7	334	296,6	221,6	410	364,1	275,5	441	391,6	299,2
259	230,0	169,4	335	297,5	222,4	411	365,0	276,2	442	392,5	299,9
260	230,9	170,0	336	298,4	223,1	412	365,9	276,9	443	393,4	300,7
261	231,8	170,7	337	299,3	223,8	413	366,7	277,7	444	394,3	301,4
262	232,7	171,3	338	300,1	224,5	414	367,6	278,4	445	395,2	302,2
263	233,5	172,0	339	301,0	225,2	415	368,5	279,1	446	396,0	303,0
264	234,4	172,6	340	301,9	225,0	416	369,4	279,9	447	396,9	303,7
265	235,3	173,3	341	302,8	225,6	417	370,3	279,9	448	397,8	304,5
266	236,2	174,0	342	303,7	227,2	418	371,2	281,4	449	398,7	305,2
267	237,1	174,7	343	304,6	227,9	419	372,1	282,2	450	399,6	306,0
268	238,0	175,4	344	305,5	228,6	420	373,0	283,0			
269	238,9	176,1	345	306,4	229,3						
270	239,8	176,8	346	307,2	230,0						
271	240,6	177,5	347	308,1	230,7						
272	241,5	178,2	348	309,0	231,4						
273	242,4	178,8	349	309,9	232,1						
274	243,3	179,5	350	310,8	232,6						
275	244,2	180,2	351	311,7	233,5						
276	245,1	180,9	352	312,6	234,2						
277	246,0	181,6	353	313,5	234,9						
278	246,9	182,3	354	314,4	235,6						
279	247,8	183,0	355	315,2	236,3						
280	248,6	183,6	356	316,1	237,1						
281	249,5	184,3	357	317,0	237,7						
282	250,4	185,0	358	317,9	238,4						
283	251,3	185,7	359	318,8	239,1						
284	252,2	186,4	360	319,7	239,8						
285	253,1	187,1	361	320,6	240,5						
286	254,0	187,8	362	321,5	241,2						
287	264,9	188,5	363	322,3	241,8						
288	255,7	189,1	364	324,2	242,5						
289	256,6	190,1	365	324,1	243,2						
290	257,5	190,5	366	325,0	244,6						
291	258,4	191,2	367	325,9	244,6						
292	259,3	191,9	368	326,8	245,2						
293	260,2	192,6	369	327,7	245,9						
294	261,1	193,3	370	328,6	246,6						
295	262,0	194,0	371	329,4	247,3						
296	262,8	194,7	372	330,3	248,0						
297	263,7	195,4	373	331,2	248,7						
298	264,6	196,0	374	332,1	249,4						
299	265,5	196,7	375	333,0	250,1						
300	266,4	197,4	376	333,9	250,8						
301	267,3	198,1	377	334,8	251,6						
302	268,2	198,8	378	335,7	252,3						
303	269,1	199,5	379	336,6	253,0						
304	270,0	200,2	380	337,4	253,7						
305	270,8	200,9	381	338,3	254,4						
306	271,7	201,6	382	339,2	255,1						
307	272,6	202,3	383	340,1	255,8						
308	273,5	203,0	384	341,0	256,6						
309	274,4	203,7	385	341,9	257,3						
310	275,3	204,4	386	342,8	258,0						
311	276,2	205,2	387	343,7	258,7						
312	277,1	205,9	388	344,5	259,5						
313	277,9	206,6	389	345,4	260,2						

Количината на шеќер пресметана како лактоза изнесува за лебот односно печивото без млеко од 0,13 до 0,19%. Количината на додадено млеко се пресметува врз основа на теоретската количина на лактоза кај печиво и млеко (4,8%) или поточно според количината на лактоза во употребеното млеко, ако е таа количина позната. Вредностите од 2,25 до 2,6% лактоза укажуваат на печиво замесено само со млеко.

5. Определување на натриумовиот хлорид

Определување од алкализираниот пепел

Прибор:

- 1) саденце порцеланско Ø 5 до 6 cm;
- 2) пипета градуирана од 10 ml;
- 3) тиквичка одмерна од 100 ml;
- 4) пипета од 25 ml;
- 5) пипета од 10 ml (2 парчиња);
- 6) бирета од 25 ml (2 парчиња);
- 7) тиквичка според Erlenmeyer од 100 ml;
- 8) тиквичка од 100 ml.

Реагенси:

- 1) 5%-тен раствор на натриумов карбонат;
- 2) 25%-тна водородна киселина ($d = 1,15 - 1,16$);
- 3) 0,1 n-раствор на амониумов роданид;
- 4) 0,1 n-раствор на сребрен нитрат;
- 5) ладно заситен раствор на амониум фери-сулфат ќе се закисели со толкава сулфурна киселина што да настане костенлива боја.

Постапка

10 g ($\pm 0,001$ g) иситнета мостра ќе се стават во претходно изжарено, изладено и одмерено порцеланско саденце, ќе се промешаат со 10 ml 5%-тен раствор на натриумов карбонат, ќе се испарат на водена баня, се сушат 1 час во сушилица на 103 до 105°C и претпазливо се изгоруваат (не над 600°C) во по-

четокот со мал пламен, додека не се добие бел пепел. По изладувањето ќе се додаде врука вода и пополека водородна киселина, па ќе се пренесат во тиквичка од 100 ml; саденцето уште ќе се измие со водородна киселина и неколку пати со вода.

Тиквичката се грее за да се истисне јаглен-диоксидот. Изладениот раствор ќе се прелее во одмерната тиквичка од 100 ml исплакнувајќи ја со вода повеќе пати првата тиквичка, ќе се надополни до ознаката и ќе се промеша. Во 25 ml раствор ќе се додадат точно 10 ml 0,1 n-раствор на сребрен нитрат, 1 ml раствор на амонијум фери-сулфат, ќе се промешаат, па се ретитрира вишокот на сребрен нитрат со 0,1 раствор на амониумов роданид до црвеникава боја

Пресметување:

1 ml 0,1 n-раствор на сребрен нитрат одговара на 0,00585 g натриум хлорид.

$$\text{Количината NaCl} = \frac{(b - c) \cdot 0,00585 - 4 \cdot 100}{a} = \frac{(b - c) \cdot 2,34}{a} \%$$

каде што е:

a = одмерената количина на мострата во g

b = ml додаден раствор од 0,1 n-раствор на сребрен нитрат

c = ml потрошен раствор од 0,1 n-раствор на амониумов роданид

Определување со директна титрација

Прибор:

- 1) тријалник со излив од 150 до 200 ml;
- 2) одмерна тиквичка од 200 ml;
- 3) пипети градуирани од 1 и 10 ml;
- 4) инка Ø 6 до 7 cm;
- 5) тиквички според Erlenmeyer од 100 и 200 ml;
- 6) пипета од 25 или 50 ml;
- 7) бирета од 25 ml.

Реагенси:

- 1) 10%-тен раствор на танинска киселина;
- 2) раствор на оловен ацетат приготвен на следниот начин:

60 g оловен ацетат ($\text{C}_2\text{H}_3\text{O}_2$)₂ Pb · 3H₂O, се измешуваат во тријалник со 20 g оловна глет (PbO) и се пренесуваат во чаша од 300 до 400 ml.

Се додаваат 10 ml вода, се промешуваат, се покриваат со сатно стакло и се загреваат на водена баня, додека целата смеса на стане еднолично бела или црвеникавобела. Потоа, со мешање со стаклено стапче, се додаваат малку по малку уште 190 ml вода. Матната течност ќе се прелее во шише и шиштето ќе се зачепи. Кога ќе се стаи талогот, а течноста над талогот ќе стане наполно бистра, тогаш се декантира ($d = 1,23 - 1,24$);

- 3) заситен раствор на натриумов сулфат;
- 4) 0,1 n-раствор на сребрен нитрат;
- 5) 10%-тен раствор на калиумов хромат.

Постапка

Околу 5 до 10 g просечна мостра од свеж или претходно сушен леб — (в. Определување на водата во лебот) — се мешаат со 100 ml вода во тријалник со излив 10 до 15 минути. Потоа 6 до 7 ml вода ќе се прелеат со исплакнување во одмерна тиквичка од 200 ml, ќе се додадат заради бистрење 10 ml 10%-тен

раствор на танинска киселина, ќе се промешаат, ќе се додадат 7 ml раствор на ацетат, повторно ќе се промешаат а потоа ќе се дополнат до ознаката со заситен раствор на натриумов сулфат, ќе се промешаат и филтрираат. Во 25 до 50 ml бистар филтрат се титрираат хлориди со 0,1 n-раствор на сребрен нитрат, со 1 ml 10%-тен раствор на калиумов хромат како индикатор до појавата на црвеникава боја.

Пресметување

1 ml 0,1 n AgNO₃ одговара на 0,00585 g NaCl
количина на натриумов хлорид во аликвотен дел од леб = $a \cdot 0,00585$ g

$$\text{количина на NaCl во 100 g леб} = \frac{a \cdot 0,00585 \cdot 100}{b} \%$$

каде што е:

a = ml 0,1 n-раствор AgNO₃ потрошен за титрација

b = тежина на лебот, која одговара на аликвотниот дел на филтратот за титрација.

III. ИСПИТУВАЊЕ НА ТЕСТЕНИНИТЕ

1. Приготвување на мостра за анализа

Еден дел од мостра се остава во цела состојба, па подоцна служи за вршење проба на варење. Другиот дел од мострата кој служи за хемиска анализа, се сомелува така што да мигне низ сито со 400 отвори на 1 cm², добро се промешува и се става во шише што може добро да се затвори, ако се врши определување на количината на вода.

2. Органолептичко испитување

Тестенината се испитува во сурова состојба и по варење. При органолептичко испитување на сурова тестенина се земаат предвид формата, површината, бојата, провирноста, сјајот, цврстината, еластичноста, отпорот спрема кинење, изгледот на искинатите површини, како и мирисот и вкусот.

Формата мора да ѝ одговара на декларацијата. Бојата на тестенината без јајца — доколку не е бојосана — е белосивкава до темна, зависно од типот на брашното. Тестенината со јајца редовно се прави од брашно од типот 400; бојата ѝ е светложолта, додека интензивно жолтата боја произлегува од вештачко боене. Тестенината мора да биде доста отпорна спрема кинење, но при тоа доволно еластична, а површините настанати при кинењето мораат да бидат чисти и стакловидни. Се обрнува внимание на појавите на мувла и нагизеност од глодачи и инсекти. Дупчињата во кои често има пајажина докажуваат дека таквите места се нагизени од глодачи.

Вкусот и мирисот не смеат да укажуваат на мувла, мувливост, горчина или киселост.

3. Проба на варење

Околу 100 g тестенина ќе се стават во 1 литар врела вода, во која се растворени 5 g кујнска сол. Тестенината се вари до исчезнување на брашнестост, што се контролира со притискање на тестенината помеѓу две стакленца. Потоа водата ќе се отцеди, а тестенината ќе се измие со ладна вода и ќе се определи нејзиниот изглед, вкус и мирис.

Вкусот и мирисот на мувла, киселост или на други ненормални состојки укажуваат на расипана тестенина, било да е приготвена од неисправни суровини (старо и запалено брашно, расипани јајца), било да е некоректно складирана (во влажна просторија или во близина на материјал од кој можела да прими мирис, на пр. во близина на петролеј).

Одделни парчиња тестенина не смеат да бидат залепени. Водата во која е варена тестенината не смее да биде премногу матна, туку смее само да опализира. Ако е водата жолто обоена, тогаш тоа е знак дека тестенината била обоена. Тестенината која не е притогвена од чисто пченично брашно, послабо ќе набаври.

4. Определување на зголемувањето на волуменот при варење

Во градуиран цилиндар од 1 000 ml ќе се налееат до 500 ml вода. Потоа 100 g тестенина ќе се испат во цилиндарот и ќе се прочита нивото на водата. Покачувањето нивото на водата означува волумен од 100 g тестенина. Водата од цилиндарот ќе се одлее, а тестенината ќе се стави во врела вода и ќе се вари додека не омекне. По варењето ќе се излее на цедило, ќе се измие со ладна вода, па кога водата ќе се отцеди, ќе се определи волуменот на варената тестенина на истиот начин како на сурова.

Наголемувањето на волуменот се пресметува по образецот: $C = B - A$ а коефициентот на зголемува-

$$\text{њето на волуменот по образецот } x = \frac{B}{A}$$

каде што е:

A = волумен пред варењето

B = волумен по варењето

x = коефициент на зголемувањето на волуменот

C = зголемување на волуменот во ml

5. Определување на киселоста

Прибор:

- 1) рачна мелница;
- 2) сито со 1 000 отвори на 1 cm²;
- 3) тиквичка со стаклен чеп од 100 ml;
- 4) инка Ø 5 до 6 cm;
- 5) тиквички според Erlenmeyer од 100 ml;
- 6) пипети од 50 и 100 ml;
- 7) бирета од 50 ml.

Реагенси:

- 1) 67%-тен етанол, неутрализиран со фенолфта-леин;
- 2) 0,02 n-раствор на натриумов хидроксид;
- 3) 1%-тен неутрален етанолен раствор на фенолфта-леин.

Постапка

70 до 100 g тестенина се сомелуваат и се просеваат со повторување на мелењето на остатокот, додека целосно не минат низ сито. Просеаната мостра добро се промешува, 4 g мостра се екстрахира во тиквичката со стаклен чеп со 100 ml 67%-тен етанол 3 часа со повремено мешање и се филтрираат. Кога сиот етанол е профилиран се измеруваат со пипета 50 ml, па се титрираат со 0,02 n-раствор на натриумов хидроксид со три капки 1%-тен етанолен раствор на фенолфта-леин до појавата на видлива и трајна црвеникава боја. Посебно во просеаната мостра ќе се определи количината на вода, а резултатот за киселоста ќе се пресмета или на 100 g сува материја или на тестенина со определена количина вода.

6. Определување на количината на јајца

Количината на јајца може да се определи од количината на вкупните липоиди или од холестеролот,

Определување на вкупните липоиди

Прибор:

- 1) апарат за екстракција според Soxhlet;
- 2) Allihn-ова цевка;
- 3) пипети градуирани од 5 и 25 ml;
- 4) тиквичка според Erlenmeyer од 100 ml;
- 5) Goosch-ово канче со азбест;
- 6) шише-шмукалка;
- 7) топломер до 100°C.

Реагенси:

- 1) свежо направен 1%-тен раствор на дигитонин во 80%-тен етанол; 1 ml = 10 mg дигитонин;
- 2) смеса еднакви делови на 96%-тен етанол и бензен;
- 3) етер;
- 4) ацетон;
- 5) хлороформ.

Постапка:

Во набрчкана филтер-хартија Ø 15 cm се ставаат 10 g сомелена тестенина и се екстрахираат 6 часа во врела смеса на етанол и бензен во апарат според Soxhlet така што филтерот со мострата да е во долната тиквичка на апаратот за екстракција. Односот на големината на набрчканиот филтер и количината на растворувачот мора да биде таков што целата мостра потопена во врелиот растворувач во тиквичката на апаратот според Soxhlet да биде долниот дел од непресвиткан набрчкан филтер со мострата.

По екстракција во траење од 6 часа во тиквичката на апаратот, филтер-хартијата се пренесува во апаратот за екстракција и на вообичаениот начин се екстрахира уште 1 час. Растворувачот се предестилира, а остатокот во тиквичката кратко време се суши, па потоа се растворува во 20 ml етер, за да се отстранат во етерот нерастворливите материи, се филтрира низ Allihn-овата цевка и се измива неколку пати со етер. Филтратите се собираат во исушената и одмерна тиквичка, етерот се предестилира, а остатокот се суши на температура од 105°C и по ладењето во ексикаторот се измерува. Остатокот ги претставува целокупните липоиди од чија тежина се пресметува нивниот процент.

Пресметување

Од процентот на липоиди може да се пресмета количината на јајца додадена на 1 kg брашно според следниот образец:

$$\frac{3800 (L_1 - L_2)}{48,3 - L_1} \text{ g, каде што е}$$

L₁ = процент на липоиди во испитуваната тестенина;
L₂ = процент на липоиди во брашното.

Просечната количина липоиди во брашното = 1,8%; таа вредност се зема предвид ако не се определат посебно липоиди во брашното што е употребено за производство на тестенината;

48,3 = просечен процент на липоиди во сувата материја на јајцето.

3800 е фактор за пресметување сува материја на јајца во свежо јајце (сувото јајце × 3,8 = тежината на целата содржина на свежи јајца).

Определување на холестеролот

За да се отстрани од целокупните липоиди лецитинот, се растворува етерен екстракт во 5 ml ацетон, во кој лецитините се нерастворливи и се филтрира во мала тиквичка, низ Allihn-овото цевче со азбест, се измива со малку ацетон и се таложи со потребната количина раствор на дигитонин (обично

е доволно до 10 ml раствор). На врела водена бања испарува при косо поставена тиквичка. На остатокот се додаваат 50 ml вруќа вода, талогот се промешува со стапче, се загрева до вриење и се држи 2 до 3 минути на таа температура мешајќи и понатаму за да се раствори неврзаниот дигитонин. Се изладува до 60°C, се додаваат 25 ml ацетон, та повторно се загрева до почетното вриење, со што се олеснува по-доцнежното филтрирање.

Потоа со слабо шмукање низ Goosch-овото канче со азбест се филтрира најголемиот дел од врската матна смеса. Кога минале околу 40 ml, се ставаат во тиквичката другите 20 до 30 ml ацетон, се промешуваат, па продолжува понатамошното филтрирање. Тиквичката и канчето се измиваат со 8 ml ацетон, потоа на неколку пати со 5 ml етер, 5 ml хлороформ и 8 ml етер, така што пред секое додавање да се прекине евакуирањето. Треба да се води сметка евентуално заостанатите делчиња маст на работ од канчето исто така да се растворот и отстранат. Канчето од надворешната страна добро се истрива и се суши на температура од 100 до 105°C до константната тежина, па од тежината на холестеролдигитонидите со множење со 0,243 се пресметува содржината на холестерол.

Количината на содржината на јајца на 1 kg брашно =

$$\frac{3800 \cdot (st_2 - st_1)}{2060 - st_2}$$

каде што е:

st₁ = количина на стерол во брашното во mg% (која треба претходно да се определи)

st₂ = количина на стерол во тестенината во mg%

2060 = mg% холестерол во сувата материја на јајца (просечна количина)

Прецизноста на оваа метода изнесува ± 15 g содржина на јајца (=1/3 од јајцето) на 1 kg брашно.

Определување на растворливите белтацини

Прибор:

- 1) центрифуга;
- 2) епрувети за центрифуга од 60 ml со избрусен чеп и со дебели сидови;
- 3) пипети од 5 и 25 ml;
- 4) тиквички според Erlenmeyer од 100 ml;
- 5) топломер;
- 6) инки Ø од 5 и 8 cm;
- 7) епрувети големи од 40 до 50 ml;
- 8) пипети градуирани од 2 и 5 ml;
- 9) тиквички според Kjeldahl од 100 ml;
- 10) бирета од 50 ml;
- 11) апарат за дестилација според Kjeldahl;
- 12) филтер-хартија од 9 и 15 cm.

Реагенси:

- 1) кристализиран магнезиумов сулфат (MgSO₄ · 7H₂O);
- 2) раствор на бакар-сулфат според Fehling (70 g CuSO₄ · 5H₂O/литар);
- 3) концентрирана сулфурна киселина;
- 4) селенски катализатор (како кај определување на белтацини во брашно);
- 5) 0,1 n-хлороводородна или сулфурна киселина;
- 6) 0,1 n или 0,05 n-раствор на натриумов хидроксид;
- 7) 0,5%-тен раствор на конго-црвенило.

Постапка:

Во епрувета за центрифугирање од околу 60 ml со избрусен чеп се одмеруваат 8 g ($\pm 0,01$ g) ситно

сомелена и просеана тестенина, па со 40 ml дестилирана вода се маткаат силно 5 минути. Потоа се центрифугираат 10 минути. Течноста над талогот, која во повеќето случаи е малку матна, се одлева во друга епрувета, па од неа се оттипетираат 25 ml во Erlenmeyer-овата тиквичка од 100 ml, во која се ставени 25 g магнезиумов сулфат. Тиквичката се загрева околу 2 минути на водена бања на температура од 35°C и се промешува, додека температурата на содржината на тиквичката не биде 30 до 32°C. При тоа најголемиот дел од магнезиум сулфатот се растворува, а протеините на пченицата се исталожуваат, додека растворливите протеини на јајцата остануваат во растворот. Потоа целокупната смеса се излева на набрчан филтер од 15 cm пречник. 25 ml наполно бистар филтрат се оттипетираат во епрувета со содржина 40 до 50 ml и се загреваат на врела водена бања 5 до 10 минути, при што протеините коагулираат. Потоа се додаваат 2 ml раствор на бакар-сулфат според Fehling, се промешуваат со стаклено стапче и повторно се греат 5 до 10 минути. Конечно се филтрираат низ тркалезна филтер-хартија Ø 9 cm. Делчињата протеини што заостанале на сидовите од епруветата со помош на гумено знаменце се пренесуваат на филтерот, а потоа четири пати се измиваат со вруќа вода. Филтер-хартијата со содржината се пренесува во Kjeldahl-овата тиквичка од 100 ml, и со 5 ml концентрирана сулфурна киселина и 1 g селенски катализатор се изгорува. Кога супстанцијата е разорена, се грее уште 10 минути. Потоа на вообичаениот начин се дестилира според Kjeldahl во предложокот со 5 ml 0,1 n-киселина. Одвишната киселина се титрира со натриумов хидроксид при конго-црвенило како индикатор.

Истовремено се врши слепа проба со 5 ml концентрирана сулфурна киселина, 1 g катализатор и филтер кој е употребен за филтрирање кај мострата. Добиената коректура — обично околу 0,1 ml 0,1 n-киселина — се одбива од резултатот за мострата. Земајќи го предвид зголемувањето на волуменот поради заситување со магнезиумов сулфат, може да се пресмета дека во 25 ml филтрат добиен по таложењето на магнезиумовиот сулфат има 3,22 g тестенина. Според тоа процентот на растворливите белтацини изнесува:

$$\frac{0,0014 \times 6,25 \times 100}{3,22} \cdot a = 0,272a,$$

каде што е:

a = бројот на ml на врзана 0,1 n-киселина (намалена за слепата проба)

Тестенината без јајца содржи 0,1% растворливи белтацини, што треба да се земе предвид при пресметувањето.

50 g содржина јајца на 1 kg брашно ги зголемуваат растворливите белтацини за 0,261%. Факторот за пресметување изнесува:

$$\frac{50}{0,261} = 192$$

Количината на содржината на јајца на 1 kg брашно според тоа е:

$$= (\% \text{ растворливи белтацини} - 0,1) \times 192 \text{ g}$$

Пресметувањето на целокупната количина на јајца (жолток и белка) врз основа на растворливите белтацини само тогаш е применливо, ако е употребена целата содржина на јајца. Ако е употребена поголема количина на белка, тоа ќе се види по пониските резултати за етерскиот екстракт. Ако е пак употребена поголема количина жолток, резултатите за растворливите белтацини се пониски отколку што би ѝ одговарало на вистинската содржина на целокупни јајца, пресметана од етерскиот екстракт.

Со определување на растворливите белтачини и етерскиот екстракт може да се утврди дали употребените жолтоци и белки се во природен однос. Прецизноста на оваа метода изнесува ± 10 g содржина на јајца на 1 kg брашно.

Забелешка:

За да се добијат точни резултати при одделни определувања потребно е да се води сметка за следното:

1) тестенината мора да биде мошне ситно сомелена за да може наполно да се екстрахира;

2) пулверизираната супстанција не смее пред определувањето на одделни состојки да се суши во сушница, зашто тогаш делумно се денатурираат протеините па при дополнителни операции не ќе можат да се екстрахираат. Треба да се избегава прашокот и тестенината која се испитува да се загрева на температура над 50°C ;

3) ако наместо свежи јајца се употребат јајца во прав, треба да се води сметка за содржината на вода во тој прав. Јајцата во прав се мошне хитроскопни. Количината на вода може за кратко време да нарасте до 10%. Ако се употребат на пр. 40 g јајца во прав со 10% вода на 1kg брашно, во готовиот производ ќе се најдат околу 135 g содржина на јајца наместо 150 g.

7. Докажување на бојењето

Докажување на вештачки бои

Прибор:

- 1) епрувета (2 парчиња);
- 2) цилиндар со стаклен чеп 25 ml (2 парчиња);
- 3) инка $\varnothing$ од 50 cm;
- 4) чаша од 25 ml;
- 5) пипета градуирана од 20 ml (2 парчиња);
- 6) пипета градуирана од 1 ml (1 парче).

Реагенси:

- 1) етер;
- 2) 70%-тен етанол.

Постапка

Во две епрувети со измеруваат по околу 10 g мошне ситно измелена мостра. Во една од епруветите се ставаат 15 ml етер, а во другата 15 ml 70%-тен етанол. Обете епрувети се зачепуваат, добро се проматкуваат и се оставаат до следниот ден на мира. Можат да настапат следните случаи:

1) ако етерот останал безбоен или слабо обоен а етанолот јасно се обоил со жолта боја — може да се смета за докажано дека тестенината е вештачки обоена;

2) ако се обоени и етанолот и етерот — може да се смета дека тестенината содржи или само јајца или јајца и една од ретките бои што се раствораат во етер. Во тој случај се постапува понатаму вака:

а) во еден дел од етерскиот раствор се врши реакција на лутеин со калиумов нитрит (в. докажување на лутеинот). Ако со додавање на реагенс не исчезне жолтата боја — може да се смета за докажано дека тестенината била обоена;

б) се споредува бојата во обете епрувети. Ако е талогот во епруветата со етанолот обезбоен, а талогот во епруветата со етерот не, тогаш е тоа доказ дека тестенината покрај јајцата содржи и вештачки бои.

Вештачката боја може понатаму сигурно да се докажува со боене на волнено влакно според долунаведената постапка.

Докажување на вештачкото боене

Прибор:

- 1) чаша од 100 до 150 ml;
- 2) одмастени бели волнени нишки;
- 3) центрифуга;
- 4) епрувети за центрифуга од 50 ml.

Реагенси:

- 1) 10%-тен раствор на винска киселина;
- 2) 70%-тен етанол со 5% амонијак;
- 3) 10%-тен раствор на калиумов бисулфат;
- 4) 10%-тна оцетна киселина;
- 5) 5% натриумов сулфат.

Постапка

Во повеќето случаи за боене на тестенина се употребуваат во вода растворливи бои, па за нивното докажување е доволна следната постапка:

10 до 20 g сомелена тестенина се измешуваат во чаша со 35 ml вода и се закиселуваат со винска киселина. Во смесата се ставаат неколку одмастени волнени нишки и се загреваат 2 до 3 часа на водена баня. Потоа волната се исперува под вода.

Вештачкото боене е докажано, ако волненото влакно останува обоено по исплакнување.

Во исклучителен случај кога е употребена во вода нерастворлива боја, таа не може да се екстрахира на опишаниот начин, па тогаш се постапува вака:

5 до 10 g добро иситнета мостра добро се измешуваат со 50 ml амонијакален етанол, и се оставаат, со повремено мешање, така долго додека сосем не се раствори бојата (1 до 2 часа кај брашно, а околу 10 до 20 минути кај прашок за пудинг). Нерастворениот остаток се одвојува со центрифугирање во текот на 15 минути при 3000 обрти/мин. Во чаша декантираната бистра обоена течност се ослободува од етанолот со испарување во водена баня. Потоа на остатокот му се додаваат 30 ml вода, 5 ml 10%-тен раствор на калиумов бисулфат или 1 ml 10%-тна оцетна киселина и 0,3 g натриумов сулфат. Во растворот се ставаат неколку нишки бело одмастено волнено влакно и се бојадисува волната на напред опишаниот начин.

Идентификација на употребена боја

За идентификација на дозволени бои потребно е истата најпрво со хроматографија да се издвои на хартија, а потоа да се докажува на еден од следните начини:

- 1) да се споредува R_f на испитуваната боја со R_f на познатата боја;
- 2) да се посматра флуоресценцијата на обоената дамка на хартијата под ултравиолетово светло;
- 3) да се изврши реакција на хроматограмот со концентрирана хлороводородна киселина и 3p-раствор на натриумов хидроксид;
- 4) да се изврши специфична реакција по екстрахирање на бојата од хроматограмот.

Прибор:

- 1) центрифуга;
- 2) ултравиолетови светилки со никел-филтер;

- 3) стаклени кади горе-долу $32 \times 35 \times 25$ cm или садови за акумулатор или стаклен цилиндар горе-долу 15 до 18 cm, височина околу 35 до 40 cm.

Особено се практични шишињата за изважување со стаклен брусен капак од 5 l и со гумена влошка, со што за подолго време се спречува испарување на амонијакот;

- 4) мало порцеланско садеңце;
5) микро-пипета од 0,01 ml или стаклен капилар;
6) филтер-хартија Whatman I или Schleicher и Schüll No 2043 B.

Реагенси:

- 1) волнено влакно испрано со етер (евентуално одмастено со загревање 1 час на температура од 80°C со 1%-тен раствор на натриумов хидроксид и испрано со вода и исушено);
2) 96%-тен етанол со 5% амонијак;
3) 2%-тен раствор на терцијарен натриумов цитрат во 5%-тен амонијак (мора да се приготви свежо).

Постапка:

Обоено и со дестилирана вода добро испрано волнено влакно, приготвено по претходно опишана-

та постапка, се става во епрувета, се доваваат околу 5 ml 5%-тен амонијакален етанол и со почесто маткање се оставаат да стојат неколку часа или најдобро преку ноќ. Етанолот кој екстрахирал боја се пренесува во мало порцеланско садеңце и на водена бања се концентрира на околу 0,2 до 0,5 ml. Од овој концентриран растворуваач на бојата со помош на стаклен капилар или микро-пипета од 0,01 ml потребната количина се пренесува на хартијата за хроматографирање и се исушува (ако е концентрацијата слаба, нанесувањето може да се повтори). Големината на дамката од нанесениот раствор на боја не смее да има поголем пречник од 1 cm, а стартната линија, т. е. линијата на која се нанесува бојата, мора да биде оддалечена околу 2,5 cm од долниот раб на филтер-хартијата за хроматографирање, додека растојанието помеѓу две соседни дамки на стартната линија мора да изнесува 2 до 3 cm. Ако се хроматографира една боја, дамката се нанесува на лента од хартија широка 4 cm, а висока 30 cm. Ако истовремено се хроматографираат повеќе бои, се употребува четвртина табак. На хартијата со молив ќе се повлече линија на оддалеченост 2,5 cm од работ до „стартната линија“, на која се нанесуваат растворите на бои. Кога дамката на хартијата на полно ќе се исуши, хартијата се става во сад за хроматографирање. Ако била употребена лента на хартија, таа се прицврстува за горниот раб на погоден начин така што слободно да лебди во воздух. Ако бил употребен табак хартија, па не може да се стави како лента, се свиткува во форма на цилиндар чии рабови се факаат со штипалка или се зашиваат со конец така што да не се допираат.

Идентификацијата на бојата се врши според следната табела:

Особини на вештачките жолти бои што се дозволени со важечките прописи

Реден број	Синоними на називот	Растворуваач 2% терц. На цитрат во 5% амонијак Rf	Боја на сувиот хроматограм	
			на дневна светлина	на UV светлина
1	Echtgelb Jaune solide Fast yellow-Fu	0,68 0,42	жолта	зелена
2	Tartrazin Jaune tartrique Yellow Ba5	0,82	жолта	жолто-флуоресцентна
3	Shinolingelb Jaune de Quinolefine Chinolin yellow	0,59 0,32 0,17	жолтозеленикава	зелена

Промени на бојата на хроматограмот со третирање со HCl и NaOH

Реден број	Концентриран HCl на дневна светлина	Концентриран HCl на UV светлина	3n-NaOH на дневна светлина	3n-NaOH на UV светлина
1	црвена	црвеновиолетова	жолта	зелена
2	жолта	мркозелена	жолта	темнозелена флуоресценција
3	жолтозеленикава	зелена	жолтозеленикава	сивозелена

Докажување на лутеинот

Докажувањето на лутеинот (жолта боја на жолток) може да послужи како претходна проба за докажување на содржината на јајца.

Прибор:

- 1) епрувета (2 парчиња);
- 2) цилиндар со стаклен чеп од 25 ml;
- 3) шпета градуирана од 1 ml.

Реагенси:

- 1) етер;
- 2) разреден воден раствор на калиумов нитрат (2 до 3%) со неколку капки оцетна киселина (се приготвува пред испитување).

Поетапка:

Околу 10 g ситно измелена мостра се проматуваат во епрувета со 15 ml етер. Се оставаат зачепени неколку часови, со повремено маткање. Ако етерот останал безбоен, тестенината не била приготвена со јајца. Ако етерот јасно се обои со жолта боја, се одлева во друга епрувета, се додаваат неколку капки раствор на калиумов нитрит и оцетна киселина. Жолтата боја веднаш исчезнува, ако произлегува само од јајца.

303.

Врз основа на член 3 став 3 од Законот за компензациите на производителите на вештачки гудриња („Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/72), во спогодба со сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за земјоделство издава

НАРЕДБА**ЗА ИЗМЕНА НА НАРЕДБАТА ЗА НАЧИНОТ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОМПЕНЗАЦИЈА ЗА ВЕШТАЧКИ ГУДРИЊА**

1. Во Наредбата за начинот за остварување на компензација за вештачки гудриња („Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/73) во точка 5 став 2 бројот: „2,25“ се заменува со бројот: „2,578“, а бројот: „1,63“ — со бројот: „2,07“.

Во став 3 зборовите: „на точка 3 од Одлуката за максималните цени и за начинот на формирањето на цените на вештачките гудриња („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/71)“ се заменуваат со зборовите: „на точка 3к од Одлуката за максимирање на цените на сите производи и услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 53/71, 6/72, 8/72, 11/72, 12/72, 17/72, 19/72, 24/72, 26/72, 28/72, 30/72, 31/72, 35/72, 38/72, 54/72 и 60/72)“.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 834/2

3 април 1973 година

Белград

Сојузен секретар
за земјоделство,
Иво Куштрак, с. р.

304.

Врз основа на точка 5 од Одлуката за условите и начинот за користење на средствата на Буџетот на Федерацијата за 1973 година за покрите на обврските за повластено возење („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/73), во спогодба со сојузниот секретар за сообраќај и врски, сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА**ЗА НАЧИНОТ ЗА ИСПЛАТУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА ИЗВРШЕНИТЕ БЕСПЛАТНИ И ПОВЛАСТЕНИ ВОЗЕЊА ВО ПАТНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ ВО 1973 ГОДИНА**

1. Надоместокот за извршените превози во 1973 година за повластено возење во патничкиот сообраќај, организациите на здружениот труд што се занимаваат со превоз на патници во јавниот сообраќај (во натамошниот текст: сообраќајните организации) го остваруваат со поднесување барање за исплата на надоместокот по истекот на месецот во кој е извршен повластениот превоз.

Барањето за исплата на надоместокот сообраќајната организација ѝ го поднесува на Службата на општественото книговодство кај која има жиро-сметка.

2. Кон барањето за исплата на надоместокот сообраќајните организации прилагаат преглед на извршените повластени превози со пресметка, составен врз основа на издадените вози исправи (билети) за повластено возење.

Прегледот од став 1 на оваа точка се составува според образецот што е отпечатен кон оваа наредба и е нејзин составен дел.

3. Кога Службата на општественото книговодство ќе утврди дека пресметката на извршените повластени превози е исправна а барањето за исплата на надоместокот основано, го одобрува износот на надоместокот во корист на жиро-сметката на сообраќајната организација врз товар на сметката бр. 60811-630-112 жиро-сметка на извршувањето на Буџетот на федерацијата за 1973 година, позиција 375 — За покрите на обврските за повластено возење.

4. Службата на општественото книговодство по гранките на сообраќајот води евиденција за извршените исплати на надоместокот во претходниот месец.

5. Заради утврдување на паушалниот износ на надоместокот за бесплатен превоз на членови на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, на членови на Советот на федерацијата, на пратеници на Сојузната скупштина и на членови на Сојузниот извршен совет, Заедницата на југословенските железници му поднесува барање на Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски во кое ги назначува: категоријата и вкупниот број на корисниците на повластица, проценетиот број на патување за 1973 година, проценетиот просечен превозен пат, височината на редовната возна цена за едно патување на проценетиот просечен превозен пат и вкупниот износ на надоместокот за проценетиот број патувања (годишно и месечно).

По утврдувањето на паушалниот износ на надоместокот за бесплатните превози од став 1 на

оваа тачка, Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски донесува решение за исплата на овој надоместок.

6. За исплата на надоместокот за повластено возење на југословенските железници Заедницата на југословенските железници поднесува заедничко барање за сите железничко-транспортни претпријатија, кон кое прилага месечен преглед според образецот од точка 2 на оваа наредба.

7. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 7-1722/1
2 април 1973 година
Белград

Сојузен секретар
за финансии,
Јанко Смоле, с. р.

(назив на сообраќајната организација)

(гранка на сообраќајот)

ПРЕГЛЕД

на извршените повластени превози во месец _____ 197__ година за кои се бара исплата на надоместоците а кои припаѓаат врз основа на важечката одлука на Сојузниот извршен совет за условите и начинот за користење на средствата на Буџетот на федерацијата за покрите на обврските за повластено возење, а за повластиците што се остваруваат врз основа на сојузни прописи

Категорија на корисници на повластица	Надоместоци на сообраќајната организација									
	Вкупен број на превозите корисници	Вкупен износ на редовната возна цена	Наплатено од корисниците на повластици по издадени билети	На име бесплатни превози (100%)	На име повластица од 75%	На име повластица од 50%	Вкупно (5+6+7)	Надоместок за превоз на ерпедески колички и помагала	Надоместок за превоз на посмртни остатоци на ВИБ	Вкупно надоместоци (8+9+10)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Членови на Претседателството на СФРЈ, членови на Советот на федерацијата, пратеници на Сојузната скупштина и членови на Сојузниот извршен совет										
2. Воени од војните и мирновремени воени инвалиди и уживатели на семејна инвалиднина										
3. Носители на „Партизанска споменица 1941“										
4. Борци на Шпанската национално-ослободителна војна										
5. Народни херои										
6. Лица одликувани со орден Караѓорѓева звезда со мечеви, со орден Бел орел со мечеви и со Златен медал на Обилик — установен во Црна Гора 1851 година										
7. Слепи лица										
ВКУПНО:										

Дека овој преглед е составен врз основа на издадените возени исправи за повластено возење, тврдат:

(датум и место)

Шеф на сметководството,

Директор,

305.

Врз основа на точка 1 од Одлуката за одредување на стоките за кои стоконите контингенти и девизните контингенти ги утврдува Сојузниот секретаријат за надворешна трговија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/72), на предлог од Сојузниот секретаријат за стопанство, а по претходно прибавеното мислење од Стопанската комора на Југославија, сојузниот секретар за надворешна трговија издава

НАРЕДБА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА СТОКОВНИТЕ КОНТИНГЕНТИ И НА ДЕВИЗНИТЕ КОНТИНГЕНТИ ЗА УВОЗ НА СТОКИ ВО 1973 ГОДИНА

1. Во Наредбата за утврдување на стоконите контингенти и на девизните контингенти за увоз на

стоки во 1973 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/73) во точка 2 под 1 Репордукциони материјали, по редниот број 25 се додаваат три нови редни броја, кои гласат:

Реден број	Тарифен број на Царинската тарифа	Наименување	Количина односно вредност
1	2	3	4
26	37.03/1	Фотографска хартија црно-бела	170.000 м ²
27	38.08/1 38.08/36-1.	Колофониум Колофониум полимеризиран и оксидиран Вкупно колофониум	790 тони

1	2	3	4
28	53.01/16-2	Волна, крстосана, не- прана, финост над 30 микрони	
	53.01/1в-2	Волна, табачка, непра- на, финост над 30 ми- крони	
	53.01/26-2	Волна, крстосана, пра- на, финост над 30 ми- крони	
	53.01/2в	Волна, табачка, прана	
	53.05/16-2	Волна, крстосана, вла- чена или чешлана, финост над 30 микрони	
		Вкупно волна	1.000 тони“.

2. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

П. бр. 12005
5 април 1973 година
Белград

Заменик-сојузен секретар
за надворешна трговија,
Димитар Бојковски, с р.

306.

Врз основа на член 26 точка 1 од Законот за здравствената исправност на животните намирници и на предметите од општа употреба („Службен лист на СФРЈ“, бр. 71/72), сојузниот секретар за труд и социјална политика донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ОДРЕДУВАЊЕ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД ЗА ВРШЕЊЕ СУПЕРНАЛИЗИ НА ЖИВОТНИ НАМИРНИЦИ И НА ПРЕДМЕТИ ОД ОПШТА УПОТРЕБА

1. За вршење суперанализи на животни намирници и нивни сировини, заради утврдување на нивната здравствена исправност, се овластуваат следните организации на здружениот труд:

- 1) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Белград;
- 2) Републичкиот завод за заштита на здравјето, со седиште во Загреб;
- 3) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Љубљана;
- 4) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Сараево;
- 5) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Скопје;
- 6) Медицинскиот завод, со седиште во Титоград;
- 7) Институтот за здравствена заштита, со седиште во Нови Сад;
- 8) Покраинскиот завод за здравствена заштита, со седиште во Приштина;
- 9) Хигиенскиот завод на Воено-медицинската академија, со седиште во Белград;
- 10) Хигиенско-епидемиолошкиот одред на Воената пошта 5573, со седиште во Скопје;
- 11) Заводот за здравствена заштита, со седиште во Крањ;
- 12) Заводот за здравствена заштита, со седиште во Марибор;
- 13) Југословенскиот институт за прехранбена индустрија, со седиште во Нови Сад;

14) Институтот за хигиена на животните намирници од анимално потекло на Ветеринарскиот факултет, со седиште во Белград;

15) Југословенскиот институт за технологија на месото, со седиште во Белград;

16) Заводот за хигиена на анималните производи на Ветеринарскиот факултет, со седиште во Загреб;

17) Институтот за хигиена на животните намирници, одделение за ветерина на Биотехничкиот факултет, со седиште во Љубљана;

18) Заводот за унапредување на ветеринарството на СР Србија, со седиште во Белград;

19) Ветеринарскиот институт, со седиште во Нови Сад;

20) Заводот за хигиена на животните намирници од животињско потекло на Ветеринарскиот факултет, со седиште во Сараево;

21) Институтот за млекоство на Југославија, со седиште во Белград;

22) Ветеринарниот институт, со седиште во Скопје;

23) Заводот за хемија на животните намирници на фармацевтско-биохемиски факултет, со седиште во Загреб;

24) Биотехнолошкиот оддел на Технолошкиот факултет, со седиште во Загреб;

25) Прехранбено-технолошкиот институт, со седиште во Загреб;

26) Институтот за броматологија на Фармацеутскиот факултет, со седиште во Белград;

27) Отсекот за животни намирници на Технолошкиот факултет, со седиште во Белград;

28) Институтот за земјоделско истражување, со седиште во Нови Сад;

29) Кметискиот институт на Социјалистичка Република Словенија, со седиште во Љубљана;

30) Заводот за земјоделска контрола, со седиште во Белград;

31) Заводот за лозарство и винарство, со седиште во Загреб;

32) Институтот за примена на нуклеарна енергија во земјоделството, ветеринарството и шумарството — Завод за пестициди, со седиште во Земун;

33) Институтот за нуклеарни науки „Борис Кидрич“, со седиште во Винча.

Во организациите на здружениот труд наведени во одредбите под 14 до 22 на став 1 од оваа точка можат да се вршат суперанализи само на животни намирници од животинско потекло, а во организациите на здружениот труд наведени во одредбите под 28 до 31 на став 1 од оваа точка можат да се вршат суперанализи само на животни намирници од растително потекло. Во организацијата на здружениот труд наведена во одредбата под 32 на став 1 од оваа точка можат да се вршат суперанализи на животни намирници во поглед утврдувањето на остатоци на пестициди во намирници, а во организацијата на здружениот труд наведена во одредбата под 33 на став 1 од оваа точка можат да се вршат суперанализи на животни намирници само во поглед утврдувањето на отровни состојки или материји како и на радиоактивни материји во намирници.

2. За вршење суперанализи заради утврдување на здравствената исправност на предмети од општа употреба се овластуваат следните организации на здружениот труд:

- 1) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Белград;
- 2) Републичкиот завод за заштита на здравјето, со седиште во Загреб;
- 3) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Љубљана;
- 4) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Сараево;
- 5) Републичкиот завод за здравствена заштита, со седиште во Скопје;
- 6) Медицинскиот завод, со седиште во Титоград;

7) Фармацеутско-биохемискиот факултет, со седиште во Загреб;

8) Биотехнолошкиот оддел на Технолошкиот факултет со седиште во Загреб,

9) Прехранбено-технолошкиот институт, со седиште во Загреб

Покрај организациите на здружениот труд наведени во став 1 на оваа точка, за вршење суперанализи заради утврдување на здравствената исправност на одделни видови предмети од општа употреба се овластуваат и.

1) Институтот за хемиски и металуршки испитувања со седиште во Белград — за вршење суперанализи на сите предмети од општа употреба што подлежат на санитарен надзор, освен тутунските преработки;

2) Фармацеутскиот факултет, со седиште во Белград и Институтот за броматологија на Фармацеутскиот факултет, со седиште во Белград — за вршење суперанализи на садови, прибор и амбалажа за животни намирници, како и на детски играчки;

3) Заводот за технологија на животните намирници на Технолошкиот факултет, со седиште во Белград — за вршење на суперанализи на садови, прибор и амбалажа за животни намирници, како и на средства за чистење и перење;

4) Институтот за заштита на растенијата, со седиште во Белград — за вршење суперанализи на средства за дезинфекција, дезинсекција и дератизација во домаќинството;

5) Отсекот за фармација на Факултетот за природни науки и технологија, со седиште во Љубљана — за вршење суперанализи на козметички средства;

6) Институтот за тутун, со седиште во Белград, Прилеп, Мостар и Загреб — за вршење суперанализи на тутунски преработки.

3. Со денот на влегувањето во сила на ова решение престанува да важи Решението за определување на установите за вршење суперанализи на прехранбени продукти и предмети за општа употреба („Службен лист на СФРЈ“, бр. 55/69).

4. Ова решение влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

6 бр. 696

23 март 1973 година

Белград

Сојузен секретар за труд и социјална политика,

Вуко Драгашевиќ, с. р.

307.

Врз основа на член 11 став 5 и член 13 од Основниот закон за организацијата на превозот со моторни возила во друмскиот сообраќај („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/65 и 30/68), Управниот одбор на Стопанската комора на Југославија пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ И РЕГИСТРАЦИЈА НА ВОЗНИТЕ РЕДОВИ ЗА ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ ВО МЕЃУРЕПУБЛИЧКИОТ И МЕЃУНАРОДНИОТ ДРУМСКИ СООБРАЌАЈ

1. Општи одредби

Член 1

Како усогласување на возните редови, во смисла на овој правилник, се подразбираат дејствијата што имаат за цел воспоставување најцелесобразна ор-

ганизација на линискиот автобуски превоз помеѓу две или повеќе републики и во меѓународниот друмски сообраќај.

Член 2

Усогласувањето на возните редови во внатрешниот сообраќај се врши врз основа на предлози на возни редови од организациите на здружениот труд од областа на стопанството што се регистрирани за вршење превоз на патници во автобускиот сообраќај (во понатамошниот текст: превозниците).

Член 3

Усогласувањето на возните редови во внатрешниот сообраќај се врши, по правило, еднаш годишно (редовно усогласување).

По исклучок, по предлог од превозниците може да се врши и вонредно усогласување на возните редови под условите пропишани со член 23 на овој правилник.

Во постапката за вонредно усогласување согласно се применуваат одредбите на овој правилник за редовното усогласување.

Член 4

Усогласувањето на возните редови во меѓународниот друмски сообраќај се врши по предлог од југословенските превозници регистрирани за вршење меѓународен превоз на патници во друмскиот сообраќај.

При преговорите со странските партнери превозникот е должен да води сметка за веќе усогласените возни редови и не може да врши измени на возниот ред што би го погаѓале интересот на другите превозници.

За секоја евентуална измена на возниот ред превозникот е должен, при поднесувањето на барањето за регистрација, да приложи докази за согласноста на заинтересираните превозници преку надлежната републичка односно покраинска стопанска комора.

Член 5

Постапката за усогласување на возните редови според овој правилник ја спроведува Одборот за патнички сообраќај на Стопанската комора на Југославија (во натамошниот текст: Одборот за патнички сообраќај).

Член 6

Во смисла на овој правилник:

1) како линија се подразбира одредена релација и правец (итинерер) од почетната до крајната станица, на кои се врши превоз на патници во линискиот друмски сообраќај според возниот ред што однапред е утврден и објавен;

2) со возниот ред се регулираат итинерерот на линијата, попатните станици и стајалишта односно условните станици или условните стајалишта; времето на поаѓањата, доаѓањата и попатното задржување; километарската оддалеченост на станиците и стајалиштата, сметајќи од почетната станица, раздобјето во кое се врши превозот, како и режимот на одојувањето на линијата (на пр. во работен ден, двапати неделно, итн.);

3) како постојано поаѓање се подразбира поаѓање при кое се врши превоз во текот на целиот рок на важењето на возниот ред;

4) како сезонско поаѓање се подразбира поаѓање при кое се врши превоз во одредено раздобје за време на рокот на важењето на возниот ред;

5) како старо поаѓање се подразбира поаѓање чиј возен ред е усогласен, регистриран и одржуван во тековното раздобје, освен во случајот од член 21 на овој правилник;

6) како изменето поаѓање се подразбира усогласено, регистрирано и одржувано поаѓање (освен во случајот од член 21 на овој правилник) што превозникот го пријавува, а во чиј постоен возен ред е внесена каква и да било измена;

7) како нова линија и поаѓање се подразбира линија и поаѓање што превозникот ги пријавува за усогласување според возниот ред кој уште не е регистриран, како и секое старо продолжено или скратено поаѓање, поаѓање со изменет итинежер односно поаѓање со продолжен рок на важењето на возниот ред;

8) како релација се подразбира растојание помеѓу кои и да било две места на линијата што се во возниот ред означен како станици или стојалишта;

9) како време на поаѓање се подразбира почетокот на одредениот превоз по возниот ред;

1) како истовремено поаѓање (бис возење) се подразбира истовремен почеток на превозот на еден превозник со повеќе возила по својот регистриран возен ред за некое поаѓање на целата линија;

11) како заинтересиран превозник се подразбира превозник што на предложената линија или релација во целина или делум врши превоз подолг од 30 км а на предложената линија или релација има барем две заеднички станици (стојалишта).

Во случај при усогласувањето да се појават два или повеќе нови превозници на иста релација, ќе се третираат со истите права;

12) како домицил на превозникот се подразбира седиштето на претпријатието, погонот, работната единица или претпријатието што на односното подрачје врши локален превоз.

Секој редовен однапред објавен превоз по возниот ред, доколку не е директен, подлежи на одредбите од овој правилник.

Ако превозникот при директниот превоз користи станици или стојалишта на јавниот автобуски сообраќај, таквиот превоз подлежи на одредбите од овој правилник.

Член 7

Според карактеристиките на возењето, превозот може да биде директен, експресен и обичен (патнички).

Директен превоз е превоз на патници во кој според возниот ред е предвидено товарење на патници само на почетната станица а истоварување само на крајната станица.

Експресен превоз на патници во кој според возниот ред е предвидено товарење и истоварување на патници само во поважните сообраќајни и стопански центри.

Другиот превоз се смета како обичен патнички превоз.

2 Редовно усогласување

Член 8

За редовно усогласување на возните редови превозниците му ги доставуваат на Одборот за патнички сообраќај своите предлози на возните редови за меѓурејубличките линии до 20 септември.

За редовно усогласување на возните редови за меѓународните линии превозниците на Одборот за патнички сообраќај му ги доставуваат своите предлози на возните редови до 1 мај.

Член 9

Старите поаѓања (член 6 став 1 точка 5) се сметаат како усогласени.

Старите поаѓања се доставуваат на Одборот за патнички сообраќај, заедно со предлозите на возните редови за усогласување, во еден список со ознака на називот на линијата и на времето на поаѓањето и доаѓањето од почетната и завршната станица и со бројот на важечката регистрација.

Член 10

Ненавремено поднесени и непотполни предлози на возни редови не се земаат во разгледување. Како непотполни предлози се сметаат предлозите што не се исполнети според одредбите на овој правилник, со нечитливо исполнети образци или со видливи грешки, како и предлози на возните редови што не обезбедуваат минимално време на возење на автобусот во согласност со прописите за безбедноста на сообраќајот на јавните патишта.

Собирот на превозниците на состанокот за редовно усогласување ќе ги прифати заради усогласување ненавремено поднесените и непотполните предлози на возни редови само за стари линии и стари поаѓања, ако предлозите во соодветниот број примероци се поднесени најдоцна пред првото разгледување.

Член 11

Предлогот на возниот ред превозникот го поднесува според пропишаниот образец кој е отпечатен кон овој правилник и е негов составен дел, и тоа во онолку примероци колку што ќе одреди Одборот за патнички сообраќај.

Член 12

Предлозите на возните редови на меѓународни линии содржат и податоци за цената на превозот (тарифа).

Член 13

Примените предлози на возните редови Одборот за патнички сообраќај до 10 октомври им ги доставува на сите превозници, деловни здруженија на претпријатијата на јавниот друмски сообраќај, туристички организации, како и на републичките, покраинските и основните стопански комори, заради давање забелешки и мислења.

Член 14

Состанокот на превозниците, заради усогласување на возните редови за меѓурејубличките линии, ќе се одржи до 10 ноември.

Состанокот за усогласување на возните редови за меѓународните линии ќе се одржи до 1 јуни. Ако е потребно состанокот може да се закаже според земјите и според правците во кои водат линиите.

На состанокот за усогласување се повикуваат заинтересираните превозници и другите заинтересирани организации (член 13).

Член 15

При усогласувањето на возните редови, ако се предлагаат нови линии или ако на постојните линии се вршат измени односно се предлагаат нови поаѓања, се применуваат должината на релацијата, бројот на станиците и времето на поаѓањето, што се одредени во следната табела:

Должина на релацијата во км	Можен број станици	Минимална временска разлика помеѓу поаѓањата на предложената линија и сите до тогаш регистрирани возни редови	
		во минути	
		пред	по
	до 30	се	5
над 30	до 50	се	15
над 50	до 100	25	30
над 100	до 200	10	30
над 200	до 500	10	60
над 500		10	над 120

Право на отворање на нови линии и поаѓања на релации до 50 км имаат само домицилни претпријатија.

Првенство за отворање на нова линија имаат превозниците чиј домицил е во почетните места на линијата.

Ако во почетните места на линијата не постојат превозници што се заинтересирани за отворање на нова линија, право на првенство во почетните места им се признава на други превозници од односната република или на превозник што територијално е најблизок на тие места.

Првенство за воведување на нови поаѓања имаат превозниците што најдолго вршат превоз на дадената релација.

Првенство за воведување на сезонски превози на одредена релација имаат превозниците што веќе вршат постојан превоз на таа релација.

Првенство за избор на времето на поаѓањето на една линија имаат превозниците што веќе вршат превоз на таа линија, а меѓу нив превозникот чиј домицил е во почетните места на линијата, односно кој најдолго врши превоз на таа линија.

При изборот на времето на поаѓањето превозниците на постојани линии имаат првенство во однос на превозниците на сезонски линии, а превозниците на директни и експресни линии — во однос на патничкиот превоз.

При отворање на нова линија, првенство за избор на времето на поаѓањето имаат превозниците со седиште во местото на поаѓањето, ако барањата се поставени на ист состанок за усогласување.

При усогласувањето на возните редови, покрај примената на критериумите од став 1 на овој член, мора да се води сметка за потребите на корисниците на превозот, како и за квалитетот на услугите што ги дава превозникот.

Член 16

Заинтересираните превозници можат да стават приговор на предлогот за отворање на нова линија или ново поаѓање, како и на предлогот за измена на времето на поаѓањето.

Член 17

Новите меѓурејпублички и меѓународни линии, настанати со поврзување на какви и да било постојни линии, подлежат на одредбите од овој правилник што се однесуваат на усогласувањето.

Член 18

Како усогласени се сметаат возните редови со кои се согласиле сите заинтересирани превозници.

Превозниците што пријавиле измена на возните редови на стари линии во текот на постапката за усогласување можат да се откажат од предложените измени и да се вратат на стариот возен ред.

Ако измените во возниот ред на старо поаѓање се извршени заради обезбедување минимално време на возење на автобус во согласност со прописите за безбедноста на сообраќајот на јавните патишта, ќе се сметаат дека е во прашање старо поаѓање со промена.

Член 19

Одборот за патнички сообраќај им доставува на превозниците, на деловните здруженија, на организациите и коморите од член 13 на овој правилник извештај од состанокот за усогласување во рок од 20 дена од денот на завршеното усогласување на возните редови.

Забелешки на извештајот од состанокот за усогласување се поднесуваат во рок од 10 дена од денот на приемот на извештајот.

Член 20

Усогласените возни редови се задолжителни и важат за периодот за кој се усогласени.

Рокот на важењето на возниот ред за меѓурејпублички линии е од 1 јуни до 31 мај наредната година.

Рокот на важењето на возниот ред за меѓународни линии се утврдува согласно со меѓународните спогодби.

3. Привремени измени во возниот ред

Член 21

Во текот на важењето на возниот ред одржувањето на линијата може да биде привремено запрено поради виша сила и во други вонредни случаи кои независно од волјата на превозникот, ќе го оневозможат одржувањето на линијата, и тоа најдолго до три месеци.

Во случајот од став 1 на овој член превозникот е должен веднаш да ги извести за тоа, на погоден начин, корисниците на превозот, а во рок од 8 дена Одборот за патнички сообраќај и другите заинтересирани стопански комори за настанатите околности поради кои одржувањето на линијата привремено е запрено и да поднесе докази за тоа (потврда на претпријатието за патишта за непроходноста на патот и сл.).

При усогласувањето на возните редови, стара меѓународна усогласена и регистрирана линија, на барање на превозникот, може да се стави во мирување. На таквата линија ѝ се признава статус на стара линија, при усогласувањето, за следниот рок на важењето на возниот ред.

Член 22

Во текот на важењето на возниот ред правецот (итинерерот) на одредената линија може да биде привремено менуван во случај на виша сила и во други вонредни случаи кои независно од волјата на превозникот ќе го оневозможат одржувањето на линијата според усогласениот возен ред, и тоа најдолго до три месеци.

Во случајот од став 1 на овој член превозникот на изменетата релација не може да воведува нови станици, ако на изменетата линија се одржува редовен линиски друмски сообраќај.

4. Вонредно усогласување

Член 23

По редовното усогласување, измени во постојниот возен ред можат да се вршат само по пат на вонредно усогласување.

Вонредно усогласување на возните редови се врши, по барање на превозникот, само ако настанат промени поради дејство на виша сила односно околности што превозникот не можел да ги предвиди (изградба на нови патишта и мостови, затворање на патишта и мостови, супституција на железнички пруги, изградба на нови железнички пруги отворање или укинување на бродски или траектни линии), кога превозниците ќе се здружат заради заедничко одржување на линиите на истиот правец (интеграција, кооперација, деловно-техничка соработка на превозниците), во случај на раскинување на договор за обединување на средствата на превозниците, дезинтеграција, како и кога превозникот ќе престане да ја врши својата дејност.

Превозникот што бара вонредно усогласување кои барањето за вонредно усогласување ќе приложи доказ за тоа дека настапил случајот од став 2 на овој член

5. Арбитражна комисија

Член 24

За одлучување за спорните прашања во врска со усогласување на возните редови, при Стопанската комора на Југославија се формира арбитражна комисија.

Изборот на членовите на арбитражната комисија го врши Одборот за патнички сообраќај од листата

на арбитражите што еднаш годишно ја утврдува Одборот за патнички сообраќај на предлог од соодветниот орган за друмски сообраќај на републичките и покраинските стопански комори.

Арбитражна комисија работи во совети кои се составени од по три члена.

За член на арбитражниот совет не може да биде избрано лице кое е член на работната заедница на организацијата на здружениот труд во спор, на заинтересираната автобуска станица или на организацијата на здружениот труд која е во кооперантски односи со организацијата на здружениот труд чиј возен ред е оспорен.

Член 25

Постапката пред арбитражната комисија е итна, а се поведува по барање на заинтересираниот превозник.

Писменото барање за поведување постапка пред арбитражната комисија превозникот може да го поднесе само ако на состанокот за усогласување на возните редови ставил приговор на спорниот возен ред.

Кон писмениот приговор приговарачот е должен на арбитражната комисија да ѝ ги приложи на увид оригиналите, фотокопиите или судски заверените важечки регистрирани возни редови со кои го оспорува барањето.

Документите од став 3 на овдј член приговарачот му ги доставува и на подносителот на барањето за истата линија.

Писменото барање за поведување постапка превозникот го поднесува во рок од 10 дена од денот на доставувањето на извештајот од состанокот за усогласување на возните редови. Ако превозникот не поднесе писмено барање во тој рок ќе се смета дека се откажал од приговорот и дека оспорениот возен ред е усогласен.

Ако го повлече барањето за поведување постапка во рок од 15 дена пред денот на одржувањето на закажаниот состанок на арбитражната комисија, превозникот не ги поднесува трошоците на арбитражната постапка.

Заинтересираниот превозник кој не бил известен за состанокот на арбитражната комисија, ниту присуствувал на состанокот за вонредно усогласување, може да поднесе барање за поведување арбитражната постапка за спорниот случај во рок од 10 дена од денот на приемот на извештајот за вонредното усогласување.

Заинтересираниот превозник може да поведе постапка пред арбитражната комисија ако не бил повикан на вонредно усогласување односно известен за работата на арбитражната комисија, а ниту добил извештај за извршеното усогласување.

Оваа постапка може да се поведе најдоцна во рок од 8 дена од денот на влегувањето во сила на новиот возен ред.

Член 26

За расправата пред арбитражната комисија се известуваат заинтересираните превозници, републичките и покраинските комори и деловните здруженија на претпријатијата на јавниот друмски сообраќај.

На седниците на арбитражните совети се повикуваат претставниците на оние републички и покраински стопански комори од чии подрачја се превозниците што се во спор.

Член 27

Арбитражната комисија има секретар кого го именува секретарот на Советот за сообраќај, во согласност со Одборот за патнички сообраќај од редот на работниците на Стопанската комора на Југославија, по правило правник кој работи на работите од надлежноста на Советот за сообраќај.

Секретарот на арбитражната комисија ги врши подготвителните дејствија во врска со поведувањето на постапката пред арбитражната комисија, а осо-

бено проверува дали заинтересираниот превозник поднел барање за поведување постапка во согласност со овој правилник, дали кон барањето се приложени докази и дали се обезбедени средства за покрите на трошоците на постапката, како и дали се повикани сите други заинтересирани превозници, органи и организации што би имале интерес да учествуваат во расправата за спорните прашања пред арбитражната комисија.

Член 28

Доставувањето на поканиите и на другите писма се врши преку пошта со препорачано писмо или со повратна потврда за приемот, ако доставувањето или повикувањето не е извршено на друг сигурен начин.

Член 29

Расправата пред арбитражната комисија ја зајакнува секретарот на арбитражната комисија во спогодба со арбитражите.

Расправата е јавна.

Расправувањето, по правило, е усно.

Член 30

Со расправата пред арбитражната комисија раковооди претседателот на советот.

Претседателот ја отвора расправата и го објавува предметот на расправувањето. Потоа утврдува дали на расправата дошле сите повикани лица и проверува дали странките се уредно повикани и дали го оправдале изостанокот.

Ако утврди дека на странките поканата за расправата не им е навремено доставена, претседателот ја одлага расправата.

Член 31

Во случај на изостанок на уредно повикана странка за расправата пред арбитражната комисија, арбитражната постапка продолжува според одредбите на овој правилник со присутната странка. Во тој случај се смета дека изостанатата странка ги оспорува фактичките наводи на присутната странка.

Ако обете страни, иако уредно повикани, изостанат од расправата, а ниедна од нив не ставила предлог за понатамошна постапка, арбитражниот совет донесува заклучок со кој постапката се запира.

Член 32

На расправата пред арбитражната комисија можат да учествуваат овластените полномошници на странките, а тие можат да имаат и свои помагачи и да предлагаат сведоци и вештачи.

Член 33

Расправата почнува со излагање на барањето за поведување постапка пред арбитражната комисија, како и на одговорот на предлагачот на спорниот возен ред. Потоа се преминува на излагањето на мислењата на другите заинтересирани организации на здружениот труд и органи на општественополитичките заедници доколку ѝ се поднесени на комисијата.

По завршеното излагање на странките и на другите заинтересирани организации и органи од став 1 на овој член, се пристапува кон изведување на докази.

Член 34

Фактичната состојба врз која го засновува своето барање странката е должна да ја изнесе точно, вистинито и одредено.

Странката ја дава својата изјава, по правило, усно, а може да ја даде и писмено.

Член 35

Овозможувајќи им на странките да ги заштитат своите права и правни интереси, арбитражната комисија во текот на постапката ги сослушува странките и од нив предложените сведоци и вештачи и ги утврдува сите факти и околности што се од значење за одлучување за спорното прашање при усогласувањето на возните редови.

Член 36

Ако странките во текот на постапката што се води пред арбитражната комисија постигнат порамнување, арбитражниот совет тоа ќе го утврди со своја одлука.

Порамнувањето од став 1 на овој член не може да биде на штета на трети лица.

Член 37

Ако арбитражната комисија смета дека предметот на спорот е расправен така што да може да се донесе одлука, претседателот на советот ќе соопшти дека расправата е заклучена. По тоа комисијата се повлекува на советување и гласање заради донесување на одлука.

Член 38

Арбитражната комисија донесува одлука на нејавна седница врз основа на овој правилник, на спогодбата на превозниците и добрите деловни обичаи, а по слободно уверение засновано врз грижливата и совесната оценка на утврдените факти. Одлуката се донесува со мнозинство гласови.

Член 39

Одлуката на арбитражната комисија се донесува писмено и таа содржи: назив на арбитражната комисија, состав на советот, по чие барање е поведена постапката, кој спорен возен ред е во прашање и кој го предложил заради усогласување, диспозитив со назначување дали барањето се усвојува или се одбива, кратко образложение, назначување кој ги поднесува тресците на арбитражната постапка, забелешка дека одлуката е конечна, број на одлуката и датум кога е донесена.

Одлуката од став 1 на овој член ја потпишуваат сите членови на арбитражниот совет.

Член 40

Одлуката на арбитражната комисија се објавува веднаш по завршената расправа.

Препис на одлуката им се доставува на странките како и на заинтересираните организации и органи

Член 41

Одлуката на арбитражната комисија ја изработува претседателот на арбитражниот совет.

По донесувањето на одлуката од страна на арбитражната комисија, претседателот на арбитражниот совет може да ги исправи грешките во имињата или броевите, како и други технички и сметковни грешки.

Член 42

За текот на расправата пред арбитражната комисија се води записник.

Во записникот од став 1 на овој член се внесува: назив на комисијата, состав на советот, место и ден на одржувањето на расправата, предмет на спорот, имињата на присутните странки и на нивните помошници, како и на записничарот.

Записничарот го именува секретарот на Советот за сообраќај на Стопанската комора на Југославија.

Записникот содржи краток тек и содржина на извршените дејствија и на дадените изјави во арбитражната постапка. Во записникот се наведуваат сите исправи што како доказно средство се употребени на расправата.

Ако јавната расправа не можела да се изврши без прекинување, во записникот ќе се назначи дека имало прекинување.

Член 43

Записникот од член 42 на овој правилник мора да биде воден уредно и во него не смее ништо да се брише. Местата што се прецртани до заклучувањето на записникот мораат да останат читливи.

Во потпишаниот записник не смее ништо да се додава ниту да се менува. Дополнение во веќе заклучен записник се внесува во додатокот кон записникот.

Член 44

Пред заклучувањето на расправата пред арбитражната комисија, записникот ќе им се прочита на лицата што се присутни на расправата што се води пред арбитражната комисија.

На крајот на записникот ќе се наведе дека записникот е прочитан и дека не се ставени никакви забелешки, или, ако се ставени, накратко ќе се запише содржината на забелешките.

Записникот го потпишуваат лицата кои како полномошници на странките учествувале во постапката пред арбитражната комисија, како и записничарот. Записникот го заверува претседателот на арбитражниот совет со својот потпис.

Ако една од странките одбие да го потпише записникот или се отстрани пред заклучувањето на записникот, претседателот на арбитражниот совет ќе го констатира тоа во записникот и ќе ја наведе причината поради која странката не го потпишала записникот.

Член 45

При решавањето за приговор, предлогот на возниот ред арбитражната комисија може да го усвои, потврди или преиначи во смисла да се прифати стариот возен ред.

Одлуките арбитражната комисија ги донесува на седница со мнозинство гласови.

Одлуката на арбитражната комисија е конечна.

Член 46

Одлуката на арбитражната комисија може да се поништи по барање на странката.

За решавање по барање за поништување на одлуката на арбитражната комисија е надлежен Одборот за патнички сообраќај.

Барањето за поништување на одлуката на арбитражната комисија може да се поднесе во рок од 15 дена од денот на доставувањето на извештајот за работата на арбитражната комисија.

Член 47

Поништување на одлуката на арбитражната комисија може да се бара:

1) ако арбитражната комисија била непрописно составена;

2) ако одлуката на арбитражната комисија не е образложена;

3) ако одлуката на арбитражната комисија не е разбирлива или самата на себе противречи;

4) ако арбитражната комисија очигледно ги пречекорила границите на своите овластувања одредени со овој правилник;

5) ако на некоја странка со незаконито постапување, а особено со пропуштање на доставување, не ѝ била дадена можност да расправува пред судот;

6) ако странката не ја застапувал законски застапник, кога тоа било потребно, или ако законскиот застапник немал потребно овластување за водење на постапката или за одделни дејствија во постапката, доколку водењето на постапката односно вршењето на одделните дејствија во постапката не било дополнително одобрено;

7) ако одлуката на советот се засновува врз лажен исказ на сведок или вештак;

8) ако одлуката на советот се засновува врз исправа која е фалсификувана или во која е заверена невинијата содржина;

9) ако до одлуката на советот дошло поради кривично дело на арбитар односно на член на арбитражната, на застапникот или полномошникот на странката, на противната странка или на некое трето лице;

10) ако странката се здобие со можност да употреби правосилна одлука на судот која порано меѓу истите странки е донесена за исто барање;

11) ако одлуката на советот се засновува врз пресуда донесена во кривична постапка, а таа пресуда е правосилно укината;

12) ако странката узнае за нови факти или најде или се здобие со можност да употреби нови докази врз основа на кои за странката би можело да биде донесена поповолна одлука тие факти или докази да биле употребени во поранешната постапка.

Ако Одборот за патнички сообраќај ја поништи одлуката на арбитражната комисија, предметот ќе ѝ го врати на арбитражната комисија на повторно разгледување пред ист или друг совет.

Член 48

Издатоците за работата на арбитражната комисија паѓаат врз товар на странките. Со одлуката на арбитражната комисија се одредува која странка ги поднесува и кој износ на трошоците.

Издатоците за работата на арбитражната комисија ги опфаќаат надоместокот за работата на арбитражната комисија, патните трошоци и дневниците.

Тарифата за трошоците на постапката пред арбитражната комисија, како и височината на надоместоките за работата на арбитражите и на другите лица што учествуваат во арбитражната постапка, ја одредува Одборот за патнички сообраќај.

Ако до одлагање или обновување на состанок на арбитражната комисија дошло со грешка на администрацијата на Стопанската комора на Југославија, трошоците на постапката паѓаат врз товар на Комората.

Арбитражната комисија е должна да ја заврши својата работа до 15 јануари.

6. Регистрација на возните редови

Член 49

Сите усогласени возни редови задолжително се регистрираат.

Превоз на патници со моторни возила во линискиот друмски сообраќај превозникот може да почне дури откако возниот ред ќе го регистрира според одредбите на овој правилник.

Возните редови се регистрираат во Одборот за патнички сообраќај.

Член 50

Регистрацијата на возниот ред се врши со запишување во регистарот на автобуските возни редови, кој се води во Одборот за патнички сообраќај.

Регистарот на автобуските возни редови содржи: реден број, назив на линијата, назив на превозникот, вид на линијата на која се врши превозот, должина на релацијата, режим на одржувањето, раздобје во кое се врши превозот, време на поаѓањето во одење и на враќање од почетните станици и забелешки.

Член 51

Регистарот на автобуските возни редови е јавен.

Член 52

Возниот ред се регистрира на име на превозникот. Ако превозот се врши во кооперација, возниот ред се регистрира на име на сите кооперанти.

Регистрацијата на возниот ред важи за она време за кое важи и усогласениот возен ред.

Уписот во регистарот на автобуските возни редови се врши по редот по кој се поднесени барањата за регистрација на возниот ред.

Член 53

За регистрација на возниот ред превозникот е должен да го приложи возниот ред во 12 примероци. Ако превозот се врши во кооперација, се прилага уште по еден примерок повеќе за секој кооперант.

Барање за регистрација на возниот ред превозникот поднесува во рок од 15 дена од денот на приемот на извештајот за усогласување на возните редови или на одлуката на арбитражната комисија.

Член 54

Одборот за патнички сообраќај по приемот на барањето за регистрација ќе го запише возниот ред во регистарот на автобуските возни редови и за тоа ќе издаде потврда во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето за регистрација. Потврдата за регистрацијата на возниот ред се издава на еден од примероците на возниот ред што превозникот ги приложил кон своето барање за регистрација.

Превозникот ја поднесува сета одговорност за точноста на податоците внесени во обрасците на возниот ред поднесен за регистрација.

Ако најде дека не се исполнети пропишаните услови за регистрација на возниот ред, Одборот за патнички сообраќај ќе го одбие барањето за регистрација на возниот ред во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.

Ако по регистрација на возниот ред се утврди дека превозникот внесол неточни податоци во обрасците на возниот ред поднесен на регистрација, Одборот за патнички сообраќај привремено ќе го брише возниот ред од регистарот и за тоа ќе ги известат превозникот и републичките и покраинските стопански комори. Превозникот е должен во рок од 15 дена да ги отстрани неправилностите од привремено бришаниот возен ред.

Член 55

Секоја измена или дополнење на возниот ред извршена за време на неговото важење подлежи на регистрација според одредбите на овој правилник.

7. Објавување на возните редови

Член 56

По извршената регистрација на усогласените возни редови, превозниците ги објавуваат своите возни редови на вообичаен начин.

Одборот за патнички сообраќај, во соработка со превозниците и со републичките и покраинските стопански комори, го организира издавањето на возниот ред на сите меѓурејублички и меѓународни линии.

Член 57

Одборот за патнички сообраќај е должен возниот ред на меѓурејублички и меѓународни линии да го издаде до 15 мај.

8. Пресодни и завршни одредби

Член 58

Постапката за усогласување на возните редови за периодот 1973/1974 година ќе се спроведе во роковите што ќе ги утврди Одборот за патнички сообраќај.

Член 59

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот и постапката за усогласување на возните редови за превоз на патници во меѓурејубличкиот и меѓународниот друмски сообраќај („Службен лист на СФРЈ“, бр 51/68).

Член 60

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр 0210.6

27 февруари 1973 година

Белград

Стопанска комора на Југославија

Претседател,

Руди Колак, с. р.

Образец на возниот ред
(формат 21×29 cm)

Регистарски број на прет-
ходната година _____

(Назив на организацијата
на здружениот труд)

(Ознаки на линијата и на
поаѓањето — изменети
нови)

(Вид на линијата — пос-
тојана или сезонска)

(Вид на превозот — ди-
ректен, експресен или пат-
нички)

(Назив на линијата — по-
четна и крајна станица)

— Време во поаѓањето — — Време во враќањето —

1	2	3	4	km	Станици (стојалишта)	5	6	7	8
---	---	---	---	----	-------------------------	---	---	---	---

(Раздобје во кое се врши
превозот)

(Режим на одржувањето
на линијата)

(Рок на важењето на воз-
ниот ред)

(М. П.)

(Потпис на овластеното
лице)

**ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ НА ВОЗНИОТ
РЕД**

1. Образецот на возниот ред се пополнува во сми-
сла на чл. 6, 7 и 11 од Правилникот за начинот
и постапката за усогласување и регистрација на
возните редови за превоз на патници во меѓу-
републичкиот и меѓународниот друмски сообра-
ќај.

2. Во рубриката „Назив на линијата“ се внесуваат
почетната и крајната станица на линијата, а евен-
туално и местото карактеристично за поточна оз-
нака на првонецот (итинерарот) на линијата.

Во колоната „Станици“ (стојалишта) се внесу-
ваат називите на местата на станиците и на сто-
јалиштата во поаѓањето и враќањето во насоката
означена со стрелички.

Ако стојалиштето е надвор од населено место,
покрај називот на местото треба да се стави и
ознаката: „Р“ (раскрсница).

Колоните 1 до 4 се колони за времето во поа-
ѓањето, а колоните 5 до 8 се колони за времето во
враќањето. Во тие колони се внесува времето на
поаѓањата ако задржувањето во станицата од-
носно во стојалиштето е пократко од 5 минути.
Ако задржувањето во станицата односно во сто-
јалиштето е 5 минути или подолго од 5 минути,
заминувањата односно поаѓањата се запишуваат

6,00

во тие колони во вид на дробка (на пр. — со
6,20

тоа што горниот број на дробката го означува
времето на доаѓањето а долниот број на дробката
времето на поаѓањето од станицата односно сто-
јалиштето, а во враќањето обратно).

Во колоните 1 до 8 се внесува времето на поаѓа-
њата односно на доаѓањата за секое одделно возе-
ње на истата линија. Редоследот на времето на
поаѓањата се внесува на тој начин што во коло-
ната 1 се внесува најраното возење, а во другите
колони подоцнежните возења (на пр. 7 часови, 8
часови итн.)

Во колоната: „km“ се внесуваат растојанијата од
почетната до крајната станица (стојалиште) врз
основа на далечина на местата, со тоа што пој-
довната станица се означува со: „0“ (нула) km.

3. Во рубриката: „Раздобје во кое се врши прево-
зот“ се внесува датумот на почетокот и датумот
на завршетокот на експлоатацијата на линијата.

4. Во рубриката: „Рок на важењето на возниот ред“
се внесува периодот на важењето на возниот ред
според член 20 на Правилникот.

5. Во рубриката: „Режим на одржувањето на лини-
јата“ се внесува временското одржување на ли-
ниите (секојдневно: на 1 и 15 во месецот, освен
во недела и во празник и др.).

308.

Врз основа на член 22 од Законот за општестве-
на контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“,
бр. 25/72 и 35/72) и точка 10 од Одлуката за начинот
за формирање на цените за свежо месо и за прера-
ботки од месо („Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/73),
претставниците на производството склучуваат

СПОГОДБА

ЗА ПРОМЕНА НА ЗАТЕЧЕНИТЕ ЦЕНИ ЗА ПРЕ- РАБОТКИТЕ ОД МЕСО

1. Претставниците на производителите на 28 март
1973 година склучија и потпишаа спогодба за про-
мена на затечените цени за преработките од месо,
со тоа што производителските организации на
здружениот труд да можат да ги зголемат своите
постојни продажни цени, така што највисоките
продажни цени можат да изнесуваат, и тоа:

Дин/kg

1) сувомеснати производи:

а) сланини:

— сува месеста сланина А класа	23,00
— сува месеста сланина	18,00
— месеста сланина ролована	31,00
— печена и варена сланина	25,70
— плекна (тиролска) сланина	32,00
— грбна сланина	12,60
— царско месо	21,10
— крашки хамбургер	28,60
— сланина паприцирана	16,00
— домашна сува сланина	16,60

б) сушени меса:

— сува шунка со коски	36,10
— сува шунка без коски	65,50
— сува плекка со коски	32,20
— прашка шунка	38,50

Дин/kg

Дин/kg

— далматински, његушки и крашки пршут	70,10
— истарски пршут	82,80
— пршут без коски	94,70
— сув врат со коски	36,90
— сув врат без коски	49,00
— сува свинска печеница	57,50
— суво свинско каре без коски — лакс каре	58,60
— суви свински ребра	27,00
— суви свински шпиц-ребра	24,60
— суви свински глави без коски	18,90
— суви свински коленици и крачици	20,70
— суви свински нојици	8,80
— говедска пршута — ужичка	97,70
— говедска пршута	63,20
— суво овчо месо	36,80
— шунка во мрежа без коски — ролована	49,30
— плетка во мрежа без коски — ролована	45,50
— суви свински коски	10,30
— бундиола	65,60
— суви бекон полутки	29,10
— сува свинска опашка	13,40
— суво свинско каре со коски	40,20
— сув говедски и свински јазик	33,30
— говедски и свински јазик во црево	35,60

2) колбасарски производи:

а) трајни колбаси:

— зимска, миланска и „Гавриловиќ“ салама	78,30
— саламина, пикник и турист салама	71,40
— специјал колбас „Славија“	59,00
— сремски колбас	52,00
— војводински колбас	57,00
— граничарски колбас	60,10
— кулен	69,50
— будимска салама	78,30
— чаен колбас	56,00
— моравски колбас	59,00
— фрушкогорски колбас	56,00
— домашен колбас	50,40
— домашна салама	67,70
— баниски сув колбас	60,50
— виенска и грчичка салама	58,50
— деликатес колбас	54,40
— суџук	52,60
— новосадски колбас	45,30
— суви крањски колбас	59,30
— унгарски колбас	51,50
— „Јухор“ траен колбас	54,60
— белички колбас	49,00

б) полутрајни колбаси:

— мортадела	25,50
— мортадела а ла болоња	27,60
— мортадела специјал	29,20
— шункарица	32,00
— шунка во црево	47,00
— тиролски колбас	22,00
— крањски колбас	32,00
— словенски колбас	37,20
— планински и баниски колбас	43,40
— летен колбас	20,00
— беков колбас	22,50
— ловечки и сланински колбас	20,40
— српски колбас	20,90
— српски танок колбас	25,50
— српски парован колбас	24,20
— косовски колбас	18,00
— народен колбас	20,90
— краковски колбас	34,80
— говедски колбас	24,20

— викенд и камп колбаси	26,70
— реклам колбас	22,00
— екстра и деликатес колбас	24,90
— љубљански колбас	24,90
— сесветски колбас	24,90
— загребски колбас	24,90
— „Сљеме“ колбас	25,60
— славонски колбас	38,00
— прима колбас	24,90
— колбас со сирење	27,50
— петрињски колбас	25,30
— меѓумурски колбас	28,40
— лепенички колбас	18,70
— пикант колбас	24,60
— горењски и каштелски колбас	31,50
— дебрецински колбас	25,80
— аполо колбас	30,80
— јадрански колбас	27,30

в) барени колбаси:

— хреновки и конзумни — ринфуз	26,00
— хреновки и конзумни — вакуумира-ни	31,00
— сафалада	25,80
— париски и сендвич колбас	25,80
— екстра (посебен) колбас	25,80
— коктел хреновки	50,20
— коктел крањски колбас	51,50

г) колбаси за печење:

— домашен свеж колбас	29,40
— сендвич колбас за печење	24,00
— пивски колбас	19,00
— кварнерски колбас	19,00

д) варени производи:

— шваргла (тлченица)	17,00
— крвавица	14,20
— паштета во црево	19,40
— кавурма	9,30
— пресувани свински глави	19,40
— пресувани крачици во обвивка	36,00
— варена шунка во обвивка	44,20
— цигерница и бел колбас	11,00
— гурмански колбас и цигерница	10,90
— чајна паштета во црево	20,50
— пача (пивтии)	6,80
— димирички	7,70

3) месни конзерви:

а) трајни конзерви:

— паштета 42 g во алуминиумска фо-лија	29,90
— паштета 50 и 63 g во алуминиумска фолија	28,90
— паштета 75 g во алуминиумска фо-лија	27,30
— паштета 75 g лесно отворање	30,40
— паштета 80 g лесно отворање	30,40
— паштета 75 g во лименка	22,70
— паштета 80 g во лименка	22,70
— паштета 100 g во лименка	21,75
— паштета 150 g во лименка	21,80
— паштета 200 g во лименка	20,50
— паштета 300 g во лименка	19,90
— паштета 800 g во лименка	18,60
— паштета 1650 g во лименка	18,60
— паштета од димена шунка 100 g	24,70
— паштета од димена шунка 75 g	39,20
— „Беље“ паштета 100 g во лименка	22,50
— ловечка паштета 100 g во лименка	29,90
— јеленска паштета 100 g во лименка	25,50
— јеленска паштета 80 g лесно отво-рање	28,60

	Дин/kg
— чајна паштета од 30 до 75 g во алуминиумска фолија	31,40
— дедис паштета 50 g во алуминиумска фолија	32,00
— дедис паштета 100 g во алуминиумска фолија	27,60
— дедис паштета 850 g во алуминиумска фолија	27,00
— паштета со домати 75 g во лименка	22,70
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 100 g во лименка	26,10
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 150 g во лименка	24,70
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 200 g во лименка	22,50
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 400 g во лименка	22,50
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 875 g во лименка	22,20
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 1814 g во лименка	21,90
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 75 g лесно отворање	30,40
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 115 g лесно отворање	25,60
— месен појадок, сендвич месо и појадок, викенд месо и месна шницла 150 g лесно отворање	25,60
— дедис месен оброк 200 g во лименка	28,40
— дедис месен оброк 1814 во лименка	27,00
— дедис шницла од говедско месо 200 g	32,80
— пикник појадок 200 g во лименка	23,40
— говедско хаше 400 g во лименка	12,30
— говедско хаше 200 g во лименка	12,30
— хаше со пикантен сос	19,70
— мезе од говедско месо 200 g	33,10
— крвавица во лименка 200 g	11,50
— мелено свинско месо МП 1814 g	23,10
— сечено свинско месо ЧП 1814 g	35,50
— антипаста 100 g	19,90
— антипаста 200 g	19,90
— горенски засек 100 g	18,90
— свински чапунки 400 g	15,70
— говедски гулаш 200 g	23,60
— говедски гулаш 300 g	21,00
— говедски гулаш 400 g	20,00
— говедски гулаш 900 g	20,00
— свински гулаш 300 g	20,20
— свински гулаш 400 g	20,20
— мешан гулаш 200 g	19,20
— мешан гулаш 400 g	18,90
— конзервирани хреновки 250 g	35,90
— конзервирани хреновки 300 g	32,00
— конзервирани хреновки 430 g	34,50
— конзервирани хреновки од 1 до 3 kg	30,50
— конзервирани хреновки во природно црево 420 g	45,10
— дедис хреновки 250 g	38,90
— дедис хреновки од 1 до 3 kg	33,00
— конзервиран франкфуртер 250 g	33,00
— конзервиран франкфуртер 300 g	33,00
— конзервиран франкфуртер 430 g	34,50
— конзервиран франкфуртер од 1 до 3 kg	30,50

б) полутрајни конзерви:

— варена шунка од 3 до 5 kg	36,00
— варена плетка од 3 до 5 kg	35,50
— деликатес шунка 450 g	45,40
— деликатес плетка 450 g	41,50
— сечена шунка ХР од 1814 g до 2721 g	39,00
— сечена плетка ПР од 1814 до 2721 g	39,00
— шунка со јајца 100 g	26,40
— сендвич шунка од 3 до 5 kg	27,00
— каре во лименка 1600 g	44,40
— говедски јазик во лименка 2721 g	41,20
— свински јазик во лименка 2721 g	38,60
— конзервиран хамбургер — бекон од 3 до 5 kg	37,40
— сечкана шунка со свинско или говедско месо 450 g	33,30

в) готови јадења во лименка и готови смрзнати јадења:

— полнета пиперка 400 g	23,00
— сарма од расол 400 g	20,20
— срце во сок 300 g и 400 g	19,50
— бубрези во сок 300 g и 400 g	19,50
— цигерче во сос 300 g и 400 g	20,60
— ђуфте во сос 300 g и 400 g	20,00
— кебапчиња во сок 250 g	27,60
— кебапчиња во саламура 250 g	29,90
— јазици во сос 400 g	19,50
— плескавица во лименка 250 g	29,90
— телешки перкелт од 240 до 400 g	28,00
— свински паприкаш 400 g	20,60
— кобан одрезок во сос 400 g	20,60
— сегедински — секељ гулаш 400 g	19,90
— пашта шута со колбас 300 g	19,50
— пашта фајол со колбас 300 g	19,50
— ѓувеч 400 g	18,80
— екстра говедски гулаш 400 g	22,00
— екстра свински гулаш 400 g	22,00
— шкембиња — филети 400 g	23,30
— крањски колбас со грав 400 g	20,00
— крањски колбас со пире од грашок 400 g	19,50
— крањски колбас со расол 400 g	20,00
— домашен ручек 400 g	19,90
— хреновки во гулаш-сос 400 g	25,40
— пикантна гулаш супа 400 g	15,00
— говедско месо во сос на виенски начин 400 g	21,00
— сува сланина со пире од грашок 400 g	15,50
— суво свинско месо со пире од грашок 400 g	18,25
— ризото со свинско месо 400 g	17,00
— грав со сланина 400 g	17,50
— густ грав со месеста сланина 400 g	20,10
— грав со свинско месо 400 g	21,50
— грав со коленица (бунцек) 400 g	21,50
— грав со домашен колбас 400 g	20,20
— кнацици во сос на виенски начин 400 g	21,50
— месен сос од говедско месо à la суга 200 g	20,00
— паписки колбаси во лименка 1,81 kg	28,00
— грашок со свинско месо 400 g	20,00
— боранија со свинско месо 400 g	20,00
— кебапчиња	39,50
— плескавица	39,50
— месна питулица	38,60

	Дин/kg
— фрикадела	30,80
— новосадска шницла	20,50
— скара — колбас	30,60
— режан бекон	33,30

4) јастива свинска маст и говедски лој:

а) свинска маст:

— свинска маст од 0,500 до 1 kg	8,00
— свинска маст во лимени канти од 3 до 8 kg	8,00
— свинска маст во лимени канти над 8 до 21 kg	7,70
— свинска маст во сандаци од 25 kg	7,15
— свинска маст во бочви од 180 kg	7,15

б) говедски лој:

— говедски топен лој, јастив, во сандаци и буриња	5,50
— говедски нетопен лој, јастив, бубрежник	6,00

5) вакуум-пакувани и други пакувани производи:

а) вакуум-пакувани и други пакувани производи од 0,500 kg — продажната цена се наголемува до 3 динари за 1 kg на име трошоци за пакување;

б) вакуум-пакувани и други пакувани производи над 0,500 kg — продажната цена се наголемува до 2 динари за 1 kg на име трошоци за пакување.

2. Цените од точка 1 на оваа спогодба се подразбираат како продажни цени на производителот, франко фабрика, при задржување на постојните услови на продажбата.

3. На оваа спогодба даде согласност Сојузниот завод за цени, со решение бр. 308/1 од 5 април 1973 година

4. Оваа спогодба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Претставници на производителите:

УПИ — кланица и хладњача, Сараево, Бимекс — индустрија меса и конзерви, Брчко, ПИК — месна индустрија, Врбовец, „Босут“ — индустријска кланица, Винковци, „Подравка“ — погон месне индустрије, Копривница, „Билогора“ — индустријска кланица, Бјеловар, ПИК „Съеме“ — месна индустрија, Сесвете, „Вајда“ — месна индустрија, Чаковец, „Гавриловиќ“ — месна индустрија, Петриња, Месна индустрија, Риека, „Центроколонијал“ — хладилник, Скопје, ПК Београд — индустријска кланица, Падинска Скела и „Тимок“ — Заечар, БИМ „Славија“, Белград, Инекс — „Првена звезда“ — фабрика конзерви, Крагуевац, „Подриње“ — индустријска кланица, Шабац, „Агроекспорт“ — кланица и конзервна индустрија, Крушевац, „Агроекспорт“ — индустријска кланица, Младеновац, „Агроекспорт“, Дољевац, „Агроекспорт“, Вања Лука, „Агроекспорт“, Рашка, „Јухор“ — индустрија месних производа, Светозарево, „Србија — 10 Октобар“ — индустријска кланица, Велика Плана, МИП — месна индустрија, Пожаревац, „Златибор“ — индустријска кланица, Частина, „Срем“ — месна индустрија, Шид, „Венац“ — индустрија меса, Нови Сад, „Карнекс“ — индустријска кланица са хладњачом, Врбас, „Живинопроект“ — кланица, Вечеј, „Митрос“ — индустријска кланица и фабрика конзерви, Сремска Митровица, „29. Новембар“ — индустрија меса и конзерви, Суботица, „БЕК“ — фабрика бекон и конзерви, Зрењанин, „Цен-

трокооп“ ПИК, Кикинда, „Банат“ — индустрија меса и конзерви, Банатски Карловац, „Тамиш“ — индустријска кланица, Панчево, „Емона“ — товарна месних izdelkov, Љубљана, „Меркатор“ — обрат товарна месних izdelkov, Љубљана, КИК „Помурка“ — обрат месних izdelkov, Мурска Собота, „Месо“, Трбовље, Товарна месних izdelkov, Постојна, Кланица и хладњача, Призрен, „Агропромет“ — производња и прерада меса, Карловац, „Месокомбинат“, Лесковац, Кметски комбинат „Хмезад“, Цеље, Кметско господарство — обратмесоизделков, Шкофја Лока, „Србокооп“, Белград.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА

ОДЛУКА

ЗА ОЦЕНА НА ЗАКОНИТОСТА НА ЧЛЕН 114 СТАВ 4 И ЧЛЕН 124 НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ НА КОНТРОЛАТА НА ПРИХОДИТЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ ЖЕЛЕЗНИЦИ

I. Уставниот суд на Југославија, со решение У бр. 152/72 од 13 септември 1972 година, по сопствена иницијатива поведе постапка за оценување на законитоста на член 114 став 4 и член 124 на Правилникот за работните односи на Контролата на приходите на Заедницата на југословенските железници.

Во член 114 ст. 1 до 3 од наведениот правилник се утврдени, во траење до шест месеци, истапни рокови за престанок на работата на работниците во Контролата на приходите на Заедницата на југословенските железници, кои се однесуваат како на работниците на кои им престанува работата по нивно барање, така и на работниците на кои им престанува работата без нивна согласност. Должината на истапните рокови во рамките на горната граница е утврдена зависно од условите на работата, од значењето на работното место, од должината на работниот стаж и од другите фактори значајни за одредено работно место. Со одредбата на став 4 на член 114 од Правилникот е пропишано, помеѓу другото, истапните рокови утврдени во тој член да „не се применуваат врз работниците што се здобиле со услови за пензионирање“.

Во член 124 на Правилникот е пропишано дека „на член на работната заедница на контролата на приходите, кој наполнил 40 години пензиски стаж (маж) односно 35 години пензиски стаж (жена), му престанува работата во Контролата на приходите без негова согласност“, со тоа што „истапните рокови од член 114 на правилникот да не се применуваат врз работниците од претходниот став“.

II Според член 108 на Основниот закон за работните односи, по одлука на работната заедница на работникот може да му престане работата во работната организација без негова согласност кога ќе наполни 40 години пензиски стаж (маж) односно кога ќе наполни 35 години пензиски стаж (жена). Работникот на кој работната заедница му ја соопштила одлуката за престанок на неговата работа во работната организација, според одредбите на член 110 став 1 на тој закон, има право да остане на работа уште онолку време колку, што со статутот, во согласност со мерилата од член 100 став 2 на тој закон, е одредено. Во член 102 став 1 на Основниот закон за работните односи е пропишано кои се тие основи според кои работната заедница може да донесе одлука за престанок на работата на работникот и без негова согласност.

Уставниот суд на Југославија утврди дека наведените одредби на член 114 став 4 и член 124 од Правилникот се во спротивност со наведените одредби на Основниот закон за работните односи. Тие

одредби на правилникот, противно на законот, ги исклучуваат од правото на истапни рокови работниците во Контролата на приходите на Заедницата на југословенските железници, кои наполниле 40 односно 35 години пензиски стаж. Ова право, според оцената на Судот, им припаѓа на сите работници на кои им престанува работата без нивна согласност, без оглед на должината на истапните рокови, што работната заедница самостојно ги утврдува со својот општ акт во законските рамки, како што самостојно одлучува дали на работниците со наполнети 40 односно 35 години пензиски стаж ќе им престане работата во работната организација. Во категоријата на работниците на кои работата им престанува без нивна согласност спаѓаат и овие работници, ако работната заедница донела одлука да им престанува работата во смисла на член 108 од Основниот закон за работните односи.

III. Од изложеното, а врз основа на член 241 став 1 точка 3 и член 247 од Уставот на СФРЈ, по одржаната јавна расправа, Уставниот суд на Југославија

о д л у ч и

1. Спротивни се на Основниот закон за работните односи одредбите на општите акти на работните организации со кои се исклучуваат од правото на истапни рокови работниците на кои работата во работната организација им престанува кога ќе наполниат 40 години пензиски стаж (маж) односно 35 години пензиски стаж (жена).

2. Се укинува одредбата на член 114 став 4 на Правилникот за работните односи на Контролата на приходите на Заедницата на југословенските железници во делот со кој се пропишува „истапните рокови од овој член да не се применуваат врз работниците што се здобиле со услови за пензионирање“ и на член 124 во делот со кој се пропишува „истапните рокови од член 114 на правилникот да не се применуваат врз работниците од претходниот став“.

3. Оваа одлука се објавува во „Службен лист на СФРЈ“ и на огласната табла на Контролата на приходите на Заедницата на југословенските железници.

IV. Уставниот суд на Југославија ја донесе оваа одлука во состав: претседател на Судот Блажо Јовановиќ и судии Иван Божичевиќ, Димо Кантардски, Радојка Катиќ, Гуро Меденица, д-р Стане Павлич, Ненад Петровиќ, Боривоје Ромиќ, д-р Иво Сунариќ, Таип Таипи и Јоже Земљаќ.

У бр. 152/72

13 февруари 1973 година

Белград

Претседател
на Уставниот суд на
Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

О Д Л У К А

ЗА ОЦЕНА НА ЗАКОНИТОСТА НА ЧЛЕН 40 ОД ПРАВИЛНИКОТ ЗА МЕЃУСЕБНИТЕ РАБОТНИ ОДНОСИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКАТА ЗАДРУГА УЛЦИЊ

I. Одделението за управно-правни и инспекциски работи на Собранието на општина Улцињ предложи Уставниот суд на Југославија да поведе постапка за оценување на законитоста на член 40 одредба под б) на Правилникот за меѓусебните работни односи на Земјоделската задруга Улцињ, од 21 февруари 1970 година. Уставниот суд на Југославија, со решение У бр. 100/72 од 25 октомври 1972 година, поведе постапка за оценување на законитоста на наведената одредба, а по сопствена иницијатива поведе постапка и во поглед на одредбата под а) на член 40 од тој правилник.

Со одредбата под б) на член 40 од Правилникот е пропишано „работното време на чуварите на објектите на задругата да се состои од 12 часови задолжителна присутност на работното место, со тоа што ова време им се сведува и им се смета како 7 часови во поглед на учеството во распределбата на средствата за лични доходи“. Со одредбата под а) на член 40 од тој правилник е пропишано „ефективната работа на возачите — шофери на задругата да изнесува 4 часа дневно, а времето на нивната задолжителна присутност на работното место 5 часови, со тоа што времето на задолжителната присутност на работата од 5 часови се сведува и се смета како 3 часа ефективна работа во поглед на учеството во распределбата на средствата за лични доходи“.

II. Според член 47 став 1 на Основниот закон за работните односи вкупното работно време на работникот во работната организација може да биде и подолго од полното работно време, утврдено во член 37 на тој закон, „ако поради природата на работата и организацијата на работата на одредено работно место (работа во турнуси и сл.) работното време се состои од време поминато на ефективна работа и време на задолжителна присутност на работникот на работното место, која од него бара одредена работна активност“. Според одредбата на став 2 на член 47 од тој закон „Работната заедница со статурот или со друг општ акт ги утврдува работните места на кои покрај ефективната работа е потребна и задолжителна присутност на работникот во смисла на став 1 на овој член, го одредува траењето на таа присутност, која не смее да биде подолга одолго што е неопходно за да се заврши одреден процес на работата и ги утврдува мерилата според кои работната активност на работникот за времето на задолжителната присутност се сведува на часови на ефективна работа заради одмерување на правата на работникот по основ на работното време“.

Според оцената на Уставниот суд на Југославија одредбите под б) и а) на член 40 од Правилникот за меѓусебните работни односи на Земјоделската задруга Улцињ со кои се регулира работното време на чуварите и на возачите на задругата, не се согласни со член 47 од Основниот закон за работните односи. Според наведениот закон, одредено и конкретно, според функцијата и според траењето на активноста, мора да се разграничи времето на фактичната, ефективна работа на тие работници од времето на нивната задолжителна присутност на работното место (чување и надзор над доверените објекти на општествениот имот односно фактично и ефективно возење од другото време), како и да се разработат и утврдат мерилата според кои работната активност на тие работници за време на задолжителната присутност на работното место се сведува на часови на ефективна работа заради одмерување на правата по основ на работното време. Според оцената на Уставниот суд тоа во член 40 на правилникот не е сторено. Напротив извршеното „сведување“ на работната активност на чуварите и возачите на задругата за време на задолжителната присутност на работното место без утврдени мерила, кои би морале да бидат составен дел на тој општ акт, упатува на автоматизам во регулирањето на тие односи во здружениот труд и ги доведува во прашање правата на работниците што се остваруваат по основ на работното време, па како такво е во спротивност со законот.

III. Од изложеното, а врз основа на член 241 став 1 точка 3 и член 247 од Уставот на СФРЈ, по одржаната јавна расправа, Уставниот суд на Југославија

о д л у ч и

1. Не се во согласност со член 47 на Основниот закон за работните односи одредбите на општите самоуправни акти за воведување на работно време

подолго од полното работно време, со кои не се конкретизира и не се разграничува времето на ефективна работа од времето на задолжителна присутност на работникот на работното место и не се утврдуваат мерилата според кои работната активност на работниците за време на задолжителната присутност се сведува на часови на ефективна работа.

2. Се укинува член 40 на Правилникот за меѓусебните работни односи на Земјоделската задруга Улцињ, од 21 февруари 1970 година.

3. Оваа одлука се објавува во „Службен лист на СФРЈ“ и на огласната табла на Земјоделската задруга Улцињ.

IV. Уставниот суд на Југославија ја донесе оваа одлука во состав: претседател на Судот Благо Јовановиќ и судии Иван Божичевиќ, Димо Кантарциски, Радојка Катиќ, Ѓуро Меденица, д-р Стане Павлич, Ненад Петровиќ, Боривоје Ромиќ, д-р Иво Сунариќ, Таип Таипи и Јоже Земљак.

У бр. 100/72
13 февруари 1973 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд на Југославија,
Благо Јовановиќ, с. р.

УКАЗИ

Претседателот на Републиката, врз основа на Уставниот амандман XXXVII, точка 6, алинеја 2, донесува

УКАЗ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА НА СПЕЦИЈАЛЕН СОВЕТНИК НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА РЕПУБЛИКАТА И ВРХОВЕН КОМАНДАНТ НА ОРУЖЕНИТЕ СИЛИ ЗА ПРАШАЊАТА НА БЕЗБЕДНОСТА

1

Се разрешува

Иван Мишковиќ, генерал-полковник на ЈНА, од должноста на специјален советник на Претседателот на Републиката и Врховен командант на оружените сили за прашањата на безбедноста, заради одење на нова должност во Претседателството на СФРЈ.

II

Овој указ влегува во сила веднаш.

Бр 4
14 март 1973 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

НАЗНАЧУВАЊА И РАЗРЕШУВАЊА

Врз основа на точка 4 од Одлуката за установување функција на советник на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за прашањата на државната безбедност („Службен лист на СФРЈ“, бр. 21/73), Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија донесе

ОДЛУКА

ЗА ИМЕНУВАЊЕ СОВЕТНИК НА ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА ПРАШАЊАТА НА ДРЖАВНАТА БЕЗБЕДНОСТ

За советник на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за прашањата на државната безбедност се именува генерал-полковникот Иван Мишковиќ, досегашен специјален советник на Претседателот на Републиката за прашањата на безбедноста.

Бр 0-6/73
5 април 1973 година
Белград

Претседателство на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

Потпретседател на
Претседателството
на СФРЈ,
Рато Дуговиќ, с. р.

ОДЛИКУВАЊА

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 4 и член 4 од Законот за одликувањата одлучува да се одликуваат за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

Од сојузните организации

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЦРВЕНО ЗНАМЕ

Пустишек д-р Ивко;

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНИ ЗРАЦИ

Франовиќ-Фрајт Лудмила;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Вујовиќ-Бугарски Оливера;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Јовановиќ-Климецки Власта, Милосављевиќ Милан, Петровиќ Ненад, Стошиќ Љиљана, Типсаревиќ Павле;

Од СР Босна и Херцеговина

за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНИ ЗРАЦИ

Калаба Радивоје Силајчић д-р Алија, Шестић Милорад;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Анић Младен, Будимир-Полић Мила, Дринић Илија, Џинић Мехмед, Капић Хуснија, Ковачевић Љубо, Крецо Владислава, Кузмановић Митар, Љујић-Глишевић Љубица, Мехмедбашић Хајрудин, Ристић-Поповић Милена, Шевић Мирко, Шишић Мехмед, Видаковић Радивоје, Видовић Милева, Вујовић Владо, Зјакић-Павлић Надежда;

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА
СВЕЗДА

Бубало Расим, Ѓатовић Химзо, Дерић Тешимир, Димитријевић-Радовић Милена, Дојчиновић Боро, Ђокић-Аранички Наталија, Ђуричић Мирко, Глуховић Душко, Хаџимуратовић Хајрудин, Халиловић Мушевера, Хасанбеговић Хамдија, Касаповић Мушан, Купчевић Никола, Мандић Душан, Радишић Павле, Реџеповић Џемил, Рихтман-Палавестра Јефта, Талакић Мухамед, Тркуља Илија, Туранчић Нияз, Врлец-Перишић Анка;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Абдић Фикрет, Аћимовић Сретко, Ајановић Мухарем, Алексин Даница, Алтић др Мухамед, Андријевић Винко, Арапчић Ешреф, Авдић Мехмед, Бабић Никица, Баћ Вилко, Пантелић Стеван, Барац Сретен, Баришић Бошко, Вечир Капо, Бекташ Јусуф, Богдановић Милорад, Боровина Мићо, Бркан Алија, Будимлија Кемал, Џерибашић Мехмед, Ѓупина Мушан, Чехић Ферид, Делић Бајазид, Дрљић Гојко, Дуповац Наил, Дураковић Расим, Ѓерић Јован, Ферлан-Мусић др Невенка, Гађеровић Јакуб, Годлеф Владимир;

Хасановић Тамил, Хусановић Пашан, Ибровчевић Осман, Ивковић Драгутин, Јанковић Радмила, Јоксимовић Нада, Камиш Дуран, Караиковић др Ешреф, Карић Салих, Керезовић Јово, Кесеровић-Љибић Емина, Кљакић Угљеша, Крешин Илија, Кршлаковић Асаф, Курто-Шишић Халима, Лазаревић Недељко, Лончар Ѓуро, Лукић-Ѓајић Живана, Љубијанкић Мустафа, Мајданчић Зденко, Мандић Рифат, Манојловић Манојло, Марић Драго, Марић Жива, Марковић Перо, Медић Алојз, Милић Божић, Милинковић Томо, Мирјанић Словољуб, Митровић Јово, Муфтић Бранко;

Панца-Ѓеба Даница, Панић Блаже, Папић Влатко, Папо Јакица, Пекар Маријан, Петковић Ивица, Петровић Живко, Пицек Петар, Похлод-Перковић Милка, Поповић-Ѓеба Антонија, Пуповац Милан, Пушкар Драгутин, Радић Душан, Радосичић Анђелко, Рајчевић Небојша, Репац Перо, Салић Бајрузин, Сикора Александар, Соколушић Ибрахим, Срдановић Јакуб, Стокић Љубисав, Сућеска Сејдалија, Шахиновић Мустафа, Теиновић Стојан, Тепурић Манојло, Тодоровић Милорад, Томић Петар, Тубаковић Милан, Велимировић др Стеван, Вучић Звонко, Зеџ Већир, Жигић Нурија;

за особени заслуги на делото ширење на братството и единството меѓу нашите народи

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Ајановић Салко, Атијас-Алтирац Бончика, Чаварќала Душан, Хашимбеговић-Перпер Мидхата, Мујесири Куреш Аким, Курто Мустафа, Лисац Дара, Мијановић Недељко, Мукић Јусуф, Пашић-Тихић Хаша, Репац Миле, Ризванбеговић Алија, Сарајлија Асим, Васић Бранко, Вујовић-Милошевић Бранка;

за заслуги на полето на јавната дејност со која се придонесува за општиот напредок на земјата

СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО БРОНЗЕН
ВЕНЕЦ

Радуловић Никола;

за примерно залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД

Баковић Мехо, Бохатјук Јованка, Божић-Петровић Нада, Ѓеримагић-Хаџиалијагић Хасија, Ходић-Зељковић Разија, Купусовић-Џозић Нусрета, Ракић-Ѓагулић Боса, Шербула Гојко;

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

Алибеговић Незир, Андрић Божо, Богановић Кемал, Берак Стојко, Берберовић Хусејн, Вешић Салих, Влашковић Драгутин, Божовић Душан, Ѓурић-Хаџић Зулејха, Булајић Бошко, Ѓелић Недељко, Човић Марија, Ѓаврић Милена, Хајрулаховић Фахир, Хамидовић Аиша, Хрељић-Сејдић Ханка, Хрњић Емин, Јакшић Иван, Јелачић Осман, Јелић Иво, Караман-Ханушић Разија, Кењић Драго, Керезовић Бранко, Кир Алојз, Кишић Рамо, Кљајић Хасан, Корић Васва, Костовић-Симовић Ружица, Кострешевећ Обрад, Куленовић Ѓевад, Лакић Драгица, Лазар-Кајтаз Алмаса, Лукановић Иво;

Марковић Богдан, Мемић Мухамед, Мешак Исмет, Миличевић Благоје, Миљковић Ариф, Мухамедовић Пашан, Мухић Зечо, Мумаиновић Енес, Мурић Омер, Мушиновић Суљо, Нухановић Смајо, Нушиновић Азем, Пејић Иво, Пејић Марко, Петровић Саво, Петрушић Дука, Пушара Драго, Рајковић Војислав, Раковић Адем, Ребић Мида, Редовац Емин, Рончевић Љубинко, Салтата Расим, Симић Средоје, Ситаревећ Севда, Солук Шерфан, Станишић Момчило, Станковић Душан, Стевановић Станко, Стојковић Милан, Струкар Анто, Сурета Петар, Шета Адем, Шљивар Раде, Тихи Леополд, Влаховић Иван;

Од СР Црна Гора

за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНИ
ЗРАЦИ

Лекић Митар, Вукотић Периша;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Дробњаковић Дејан, Ковачевић Томо, Мрвошевић Радоје, Станковић Вукашин, Шабановић Милутин;

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА
СВЕЗДА

Абрамовић Крсто, Бацковић Перо, Брајовић Љубо, Џицовић Радован, Ѓуришић Ѓоко, Гомилановић Божидар, Гргуревић Рајко, Јаѓањац Тамил, Ковачевић Шћепан, Мацановић Илија, Мугоша Војин, Никчевић Илија, Никчевић Сава, Перовић Милош, Поповић-Ивовић Бранка, Распоповић-Павловић Јана, Шакотић Милорад, Шакотић Момчило;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Абдић Гано, Бацковић Јован, Берњак Лудвиг, Бољевић Гојко, Божовић Милисав, Божовић Војис-

лав, Чејовић Јованка, Филиповић Радомир, Гопчевић Срђан, Јошановић Трипоко, Калезић Милорад, Комненић-Шабанић Зора, Крунић Бранко;

Малишевић Милорад, Милатовић Бранислав, Милић Момчило, Мишовић Момчило, Никај Марко, Николовски Јован, Павичевић Радован, Перуновић Никола, Петровић Драгослав, Полескић Светозар, Поповић Крсто, Радуловић Милева, Радуловић Радован, Ражнатовић Бранко, Редић Петко, Рутешић Гојко, Секулић Никола, Секуловић Манојло, Томановић Александар, Вујосевић Петар, Вукадиновић Бисерка;

за особени заслуги на делото ширење на братството и единството меѓу нашите народи

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Маџаљ Радован, Синдик Трипо;

за примерно залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД

Николић Слободан;

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

Абрамовић Душан, Бабић Илија, Касалица Сава, Кривокапић Илија, Лакић Миладин, Љумовић Венијамин, Мијовић Тихомир, Мијушковић Благо-та, Мугоша Димитрије, Радоњић Вукадин, Шевељић Илија, Шћепановић-Вушовић Јагода, Тодоровић Радован, Вишњић Чедо, Вујисић Божидар, Вујосевић Васо, Вукчевић Веселин, Вуковић Томаш, Вуљај Зеф;

Од СР Словенија

за особени заслуги на делото ширење на братството и единството меѓу нашите народи

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Чампељ Владо, Лисац Алојз, Лукач Франц;

за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Михелич-Крамер Мира, Ром Цирил;

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА СВЕЗДА

Албанеже мр. рн Надан, Чебокли Лудвик, Јакош-Белцијан Марија, Вранеш Никола;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Бабић Иван, Бег Антон, Бизјак Јулиј, Блажич Бруно, Брезовар Јоже, Чок Алберт, Чрнич Август,

Гулич Иван, Јарц Франц, Јазбец Франьо, Кобал Леополд, Колар Мартин, Кумер Алојз, Кушче Анђелко, Лозар Станислав, Мачина Јосип, Маврич-Чандек Тончка, Милек Антон, Мосголе Иван, Новак Стаче, Ошлак Славко, Печник Ставе, Рахотин Дарко, Ребершек Иван, Шполад Иван, Товчар Емил, Водени-век Франц,

за заслуги на помето на јавната дејност со која се придонесува за општиот напредок на земјата

СО ОРДЕН НА РЕПУБЛИКАТА СО БРОНЗЕН ВЕНЕЦ

Брадешко-Дермастја Јулијана, Јапел Станислава, Калан Франц;

за примерно залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД

Кресе Франц, Планкар-Зајц Јожица, Рожанц Алојз, Видич Јоже;

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

Борко Иван, Божич Ренато, Данеу Ада, Градиш-ник Франц, Хрватин Емил, Иванович Антон, Јернејц-Клезин Марјана, Колчич Јоже, Кодермац Божо, Крушић-Криштоф Марија, Ликович Франц, Морел-Жерјал Лаура, Папеш Јоже, Плавец Едвард, Прибац Марјан, Робник Мартин, Саје Јоже, Строх-маиер-Липицер Драга, Штембергер Иван, Урбанчич Алојз, Вешково Марјан;

Од СР Србија

за особени заслуги на делото ширење на братството и единството меѓу нашите народи

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Несторовић Синиша;

за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за социјалистичката изградба на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

Костић Војислав;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

Бабић Симеун, Цветковић Томислав, Тулафић инж. Мирослав, Добрић Љубинка, Ђорђевић Никола, Гаић-Филиповић Митра, Кијановић Милосав, Павловић Владан, Перић Властимир, Ракић Богомир, Сеизовић Зоран, Спасојевић Божидар, Суруџић Јелисавета, Виденовић Јеленко, Зошевић Светозар.

Бр. 78

20 јули 1972 година

Белград

Претседател на
Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛОТ
НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБ-
ЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА**

врз основа на Уставниот амандман XXXVII точка 4 под 4 и член 4 од Законот за одликувањата одлучува да се одликуваат

— за истакнати заслуги во развивањето и зацврстувањето на мирољубивата соработка и пријателските односи помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Арапската Република Египет

СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКА СВЕЗДА СО ЛЕНТА

генералот Mohamed Ahmed Sadek;

— за заслуги во развивањето и зацврстувањето на соработката и пријателските односи помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Југославија и Арапската Република Египет

**СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ
СО ЛЕНТА**

контраадмиралот Mahmoud Abdel Rahman Fahmy, генерал-мајорот Ali Adhel Khabir;

**СО ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКА СВЕЗДА СО ЗЛАТЕН
ВЕНЕЦ**

генерал-мајорот Hassan Mohamed el Greedly, бригадирот Mohamed El Messiry;

**СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ СО
ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ**

потполковниците: Gamal, Hassan, dr Mohamed Fathallah.

Бр. 97

26 септември 1972 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

СОДРЖИНА:

		Страна
290.	Одлука за именување советник на Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија за прашањата на државната безбедност — — — —	661
291.	Уредба за дополнително на Уредбата за начинот и постапката за склучување на спогодбите за промена на затечените цени на производите и услугите — — — —	661
292.	Уредба за дополнително на Уредбата за начинот и постапката за склучување на општествени договори за цени — — — —	661
293.	Одлука за одредување на објектите на инфраструктурата — — — — —	661
294.	Одлука за височината на надоместокот за вршење на здравствен преглед на жи-	
	вотните намирници и на предметите од општа употреба што се увезуваат — — — —	662
295.	Одлука за дополнително на Одлуката за максимирање на цените за сите производи и услуги — — — — —	663
296.	Одлука за минималната откупна цена за шеќерна репа од родот на 1973 година — — — —	663
297.	Одлука за условите и начинот за плаќање и наплатување во работите на посредување во надворешнотрговскиот промет — — — —	663
298.	Одлука за измена на Одлуката за личните и другите издатоци што претставуваат надоместок на трошоците на работењето кои се намируваат од вкупниот приход на основната организација на здружениот труд — — — — —	664
299.	Одлука за измена на Одлуката за утврдување и распределба на глобалната девизна квота за увоз на стоки за лична потрошувачка во 1972 година — — — —	664
300.	Одлука за посебниот Основен контен план и за посебните обрасци на билансот за заедниците на пензиското и инвалидското осигурување и нивниот сојуз — — — —	665
301.	Одлука за посебниот Основен контен план и за посебните обрасци на билансот за заедниците на здравственото осигурување и нивните сојузи — — — — —	670
302.	Правилник за методите за вршење на хемиски анализи и суперанализи на житата, мелничките производи, лебот, печивото и тестенините — — — — —	677
303.	Наредба за измена на Наредбата за начинот за остварување на компензација за вештачки губриња — — — — —	695
304.	Наредба за начинот за исплатување на надоместокот за извршените бесплатни и повластени возења во патничкиот сообраќај во 1973 година — — — — —	695
305.	Наредба за дополнително на Наредбата за утврдување на стоковните контингенти и на девизните контингенти за увоз на стоки во 1973 година — — — — —	696
306.	Решение за одредување на организациите на здружениот труд за вршење суперанализи на животни намирници и на предмети од општа употреба — — — — —	697
307.	Правилник за начинот и постапката за усогласување и регистрација на возните редови за превоз на патници во меѓуре-публичкиот и меѓународниот друмски сообраќај — — — — —	699
308.	Спогодба за промена на затечените цени за преработките од месо — — — — —	704
	Одлука за оцена на законитоста на член 114 став 4 и член 124 на Правилникот за работните односи на Контролата на приходите на Заедницата на југословенските железници — — — — —	707
	Одлука за оцена на законитоста на член 40 од Правилникот за меѓусебните работни односи на Земјоделската задруга Улцињ — — — — —	708
	Укази — — — — —	709
	Назначувања и разрешувања — — — — —	709
	Одликувања — — — — —	709

Ослободено од основниот данок на промет врз основа на мислењето на Републичкиот секретаријат за култура на СР Србија, бр. 413-55/72 03 од 15 август 1972 година

Издавач: Новинска установа „Службен лист на СФРЈ“ Белград Јована Ристиќа 1 Пошта бр. 226.
— Директор и главен и одговорен уредник Душан Машовиќ, Улица Јована Ристиќа бр. 1 —
Печата Београдски графички завод, Белград, Булевар војводе Мишиќа бр. 17